

**T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**MÜLTECİ ÇOCUKLARDA FİZİKSEL AKTİVİTENİN YAŞAM
KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ**

Yüksek Lisans Tezi

Furkan ÇAMIÇI

Çorum 2021

MÜLTECİ ÇOCUKLARDA FİZİKSEL AKTİVİTENİN YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ

Furkan ÇAMIÇI

**Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı**

Yüksek Lisans Tezi

Dr. Öğr. Üyesi Emrah CERİT

Çorum 2021

KABUL VE ONAY

HİTÜ, Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nün 190330004 numaralı Yüksek Lisans öğrencisi Furkan ÇAMIÇI, ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı “Mülteci Çocuklarda Fiziksel Aktivitenin Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi” başlıklı tezini aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmuştur.

Savunma Tarihi :24.08.2021

**Tez
Danışmanı:**

Dr. Öğr. Üyesi Emrah CERİT

.....

Hitit Üniversitesi

İmza

Jüri Üyesi:

Dr. Öğr. Üyesi Fatih EVLİ

.....

Hitit Üniversitesi

İmza

Jüri Üyesi:

Dr. Öğr. Üyesi Hasan Erdem MUMCU

.....

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

İmza

İmza

**Prof. Dr. Muhammed Asif YOLDAŞ
Enstitü Müdür V.**

ETİK BEYANNAMESİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırlayıp sunduğum “Mülteci Çocuklarda Fiziksel Aktivitenin Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi” başlıklı tez; bilimsel ahlak ve değerlere uygun olarak tarafımdan yazılmıştır. Tezimin fikir/hipotezi tümüyle tez danışmanım ve bana aittir. Tezde yer alan araştırma tarafımdan yapılmış olup, tüm cümleler, yorumlar bana aittir.

Yukarıda belirtilen hususların doğruluğunu beyan ederim.

İmza

24.08.2021

Furkan Çamiçi

ÖN SÖZ

Gerek tez çalışmamda gerekse yüksek lisans öğrenimim süresince bana destek olan ve yardımlarını esirgemeyen, bilgi ve birikimlerini benimle paylaşan danışman hocam sayın Dr. Öğr. Üyesi Emrah CERİT'e; her daim emeklerini esirgemeyen Doç. Dr. Emre DEMİR, Öğr. Gör. Tuğrul ÖZKADI ve Sportif Eğitim Uzmanı İsmet ALAGÖZ'e ayrıca kendilerinden ders aldığım tüm hocalarıma desteklerinden ötürü teşekkürü bir borç bilirim.

Eğitim ve kariyer hayatım boyunca desteğini hiçbir zaman esirgemeyen ve hayatımın en önemli noktalarında yol göstericim olan Spor Eğitim Merkezi Müdürü Rifat CEYLAN'a çok teşekkür ediyorum.

Benim bu günlerde olmamı sağlayan annem Meliha ÇAMIÇI ve babam Necati ÇAMIÇI ile birlikte abim Fatih ÇAMIÇI, kardeşim Hakan ÇAMIÇI'ye ve ayrıca tüm dostlarıma sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	ii
ETİK BEYANNAMESİ	iii
ÖN SÖZ	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR VE SEMBOLLER.....	vii
ÇİZELGELER LİSTESİ	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	viii
ÖZET	xii
SUMMARY	xiii
1. GİRİŞ	1
1.1 Çalışmanın Amacı	4
1.2 Problemler	4
1.3 Hipotezler	5
1.4 Sınırlılıklar	6
1.5 Sayıtlar	6
2. GENEL BİLGİLER	7
2.1. Zorunlu Göç İle İlgili Genel Tanımlamalar	9
2.1.1. Göçmen	9
2.1.2. Mülteci	10
2.1.3. Sığınmacı	10
2.2. Çocukluk ve Mültecilik.....	10
2.2.1. Zorunlu Göçün Çocuklar Üzerine Etkisi	13
2.3. Yaşam Kalitesi	13
2.3.1. Mültecilerin Yaşam Kalitesi ve Gelecek Beklentisi	15
2.3.2. Mültecilik Kavramı Çerçevesinde Yaşam Kalitesinin Önemi	16
2.4. Mülteci Çocuklarda Okul Yaşam Kalitesi	17
2.5. Fiziksel Aktivite	18
2.5.1. Toplum Sağlığı İçin Fiziksel Aktivitenin Önemi	19
2.5.2. Fiziksel Aktivitenin Faydaları	20
2.5.2.1. Fiziksel Aktivitenin Sosyal Açıdan Faydaları	21
2.5.2.2. Fiziksel Aktivitenin Akademik Eğitim Açısından Faydaları	21
2.5.2.3. Fiziksel Aktivitenin Yaşam Tarzı Açısından Faydaları	22
2.5.2.4. Fiziksel Aktivitenin Psikolojik Açıdan Faydaları	23
2.6. Çocuklarda Yaşam Kalitesi ve Fiziksel Aktivite	23
2.6.1. Okul Yaşam Kalitesi ve Fiziksel Aktivite	25
2.7. Türkiye’deki Mültecilerin Entegrasyonu	25
2.7.1. Türkiye’de Entegrasyon Sosyo-Kültürel Boyutları	26
2.7.2. Türkiye’deki Mültecilerin Entegrasyonunda Yaşanan Sorunlar	26
2.7.3. Türkiye’de Yaşayan Mültecilerle İlgili Spor ve Fiziksel Aktivite	
Araştırmaları	27
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	30
3.1. Çalışma Grubu	30

3.2. Veri Toplama Araçları	30
3.3. İstatistiksel Yöntem	31
4. BULGULAR.....	33
5. TARTIŞMA.....	72
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	82
ÖNERİLER.....	85
KAYNAKLAR	86
ÖZGEÇMİŞ	100

KISALTMALAR VE SEMBOLLER

LİSEYKÖ : Lise Yaşam Kalitesi Ölçeği

ÇİZELGELER LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 4. 1. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri.....	33
Çizelge 4. 2. Katılımcıların göçmen durumlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler	34
Çizelge 4. 3. Katılımcıların sportif düzeylerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler	35
Çizelge 4. 4. LİSEYKÖ toplam puanları ve ölçek alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler	35
Çizelge 4. 5. Normal dağılım sınaması.....	36
Çizelge 4. 6. Ölçek güvenirliğe ilişkin Cronbach's Alpha katsayısı	38
Çizelge 4. 7. Ölçekteki her bir maddenin çıkarıldığında elde edilen ölçek güvenirliğe ilişkin Cronbach's Alpha katsayıları	39
Çizelge 4. 8. Katılımcıların yaşları ile Ölçek puanları arasındaki korelasyon analizi	40
Çizelge 4. 9. Katılımcıların kardeş sayıları ile Ölçek puanları arasındaki korelasyon analizi	40
Çizelge 4. 10. Katılımcıların cinsiyet grupları arasında LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması.....	40
Çizelge 4. 11. Katılımcıların gelir durumlarına göre oluşturulan gruplar arasında Ölçek puanlarının karşılaştırılması	41
Çizelge 4. 12. Katılımcıların annelerinin Türkiye’de çalışma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması	42
Çizelge 4. 13. Katılımcıların babalarının Türkiye’de çalışma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması	43
Çizelge 4. 14. Katılımcıların Türkiye’ye geldikleri ülkelere göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması	44
Çizelge 4. 15. Katılımcıların Türkiye’de kaç yıldır yaşadıklarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması	45
Çizelge 4. 16. Katılımcıların Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması.....	46
Çizelge 4. 17. Katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması	47
Çizelge 4. 18. Katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Öğretmenler Alt Boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	48
Çizelge 4. 19. Katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Okula Yönelik Olumlu Duygular Alt Boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması.....	48
Çizelge 4. 20. Katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Statü Alt Boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	48
Çizelge 4. 21. Katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Okul Yöneticileri Alt Boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması.....	49
Çizelge 4. 22. Katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Okula Yönelik Olumsuz Duygular Alt Boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması.....	49
Çizelge 4. 23. Katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Öğrenciler Alt Boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	49

Çizelge 4. 24. Katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Sosyal Etkinlik Alt Boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	50
Çizelge 4. 25. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branş türüne göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması	51
Çizelge 4. 26. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branş türüne göre LİSEYKÖ Öğretmenler Alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	51
Çizelge 4. 27. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branşına göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumlu duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	52
Çizelge 4. 28. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branşına göre LİSEYKÖ Statü alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	52
Çizelge 4. 29. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branşına göre LİSEYKÖ Okul Yöneticileri alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	53
Çizelge 4. 30. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branşına göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumsuz duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	53
Çizelge 4. 31. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branşına göre LİSEYKÖ Öğrenciler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	54
Çizelge 4. 32. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branşına göre LİSEYKÖ Sosyal Etkinlik alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	54
Çizelge 4.33. Katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması	55
Çizelge 4. 34. Katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Öğretmenler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	56
Çizelge 4. 35. Katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumlu duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	56
Çizelge 4. 36. Katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Statü alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	56
Çizelge 4. 37. Katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Okul Yöneticileri alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	57
Çizelge 4. 38. Katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumsuz duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	57
Çizelge 4. 39. Katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Öğrenciler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	57
Çizelge 4. 40. Katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Sosyal etkinlikler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	58
Çizelge 4.41. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması	59
Çizelge 4. 42. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Öğretmenler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	59
Çizelge 4. 43. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumlu duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	60
Çizelge 4. 44. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Statü alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	60
Çizelge 4. 45. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Okul yöneticileri alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	61
Çizelge 4. 46. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumsuz duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	61

Çizelge 4. 47. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Öğrenciler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması.....	62
Çizelge 4. 48. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Sosyal etkinlikler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	62
Çizelge 4. 49. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması.....	63
Çizelge 4. 50. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Öğretmenler Alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması.....	64
Çizelge 4. 51. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Okula Yönelik Olumlu Duygular Alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması.....	65
Çizelge 4. 52. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Statü Alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	65
Çizelge 4. 53. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Okul Yöneticileri Alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	66
Çizelge 4. 54. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Okula Yönelik Olumsuz Duygular Alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması.....	66
Çizelge 4. 55. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Öğrenciler Alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması.....	67
Çizelge 4. 56. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Sosyal Etkinlik Alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	67
Çizelge 4. 57. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması.....	68
Çizelge 4. 58. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Öğretmenler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	68
Çizelge 4. 59. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumlu duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması.....	69
Çizelge 4. 60. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Statü alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması.....	69
Çizelge 4. 61. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Okul yöneticileri alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	69
Çizelge 4. 62. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumsuz duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması.....	70
Çizelge 4. 63. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Öğrenciler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması.....	70
Çizelge 4. 64. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Sosyal etkinlik alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması	71

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 4.1. Katılımcıların LİSEYKÖ toplam ölçek puanlarına ilişkin normal dağılım eğrisiyle birlikte Histogram grafiği.....	37
Şekil 4.2. Katılımcıların LİSEYKÖ toplam ölçek puanlarına ilişkin kutu grafiği.....	37
Şekil 4.3. Katılımcıların cinsiyet grupları arasında LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı	41
Şekil 4. 4. Katılımcıların aile gelir düzeyleri grupları arasında LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı.....	42
Şekil 4.5. Katılımcıların annelerinin Türkiye’de çalışma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı.....	43
Şekil 4.6. Katılımcıların babalarının Türkiye’de çalışma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı.....	44
Şekil 4.7. Katılımcıların Türkiye’ye geldikleri ülkelere göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı.....	45
Şekil 4.8. Katılımcıların Türkiye’de kaç yıl yaşadıklarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı.....	46
Şekil 4.9. Katılımcıların Türkiye’de vatandaşlık alma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı.....	47
Şekil 4.10. Katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı.....	50
Şekil 4.11. Katılımcıların Türkiye’de yapmış oldukları spor branş türlerine göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı	55
Şekil 4.12. Katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı.....	58
Şekil 4.13. Katılımcıların geldikleri ülkede yapmış oldukları spor branş türlerine göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı	63
Şekil 4.14. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı	64
Şekil 4.15. Katılımcıların elde ettikleri spor başarılarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı.....	71

MÜLTECİ ÇOCUKLARDA FİZİKSEL AKTİVİTENİN YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ

ÖZET

ÇAMİÇİ Furkan. Mülteci Çocuklarda Fiziksel Aktivitenin Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi, (Yüksek Lisans Tezi), Çorum, 2021

Bu çalışmada ülkelerinden zorunlu göç sonucunda Türkiye'ye gelen mülteci çocukların yaşam kaliteleri ve fiziksel aktivite düzeyleri arasındaki ilişki düzeyinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırma Çorum ili merkezde ikamet eden, 14-17 yaş aralığında ve mülteci olarak kabul gören 100 çocuğun gönüllü katılımı ile yapılmıştır. Bilgi toplama araç ve tekniklerinden “anket tekniği” ile “basit tesadüfi örnekleme” metodu kullanılmıştır. Birinci bölümde araştırmacı tarafından oluşturulan demografik bilgileri içeren “Kişisel Bilgi Formu”, ikinci bölümde “Lise Yaşam Kalitesi Ölçeği (LİSEYKÖ)” kullanılmıştır. İstatistiksel test seçimi için verilerin normallik dağılımı Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri ile değerlendirilmiştir. Bağımsız iki grup karşılaştırmaları veri normal dağılmadığı için Mann Whitney U testi ile gerçekleştirilmiştir. Bağımsız üç grup arasındaki karşılaştırmalar veri normal dağılmadığı için Kruskal-Wallis testi ile yapılmıştır. Kruskal-Wallis test sonrası farklı olan grupları belirlemek için Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U Post hoc ikişerli karşılaştırma testi uygulanmıştır. Sayısal değişkenler arasındaki ilişkiler veri normal dağılımına uygun olarak Spearmans korelasyon katsayısı ile araştırılmıştır. LİSEYKÖ'nün güvenirliği Cronbach alpha katsayısı ile değerlendirilmiştir. İstatistiki anlamlılık düzeyi için $p < 0,005$ olarak kabul edilmiştir. Katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumları, Türkiye’de yaptığı spor branş, geldikleri ülkede spor yapma durumları, geldikleri ülkede yaptığı spor branşı ve spor yaşları ile LİSEYKÖ toplam ölçek ve tüm alt boyut ölçek puanları arasında istatistiki anlamlı farklılıklar bulunmuştur. ($p < 0,05$). Sonuç olarak fiziksel aktivite ve sporun farklı kültürden gelen mülteci çocukların, yerleştikleri ülkelerdeki yaşam kalitelerini pozitif yönde etkilediği ve bu etkileşimin sporun bütünleştirici özelliğinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fiziksel Aktivite, Mülteci, Yaşam Kalitesi.

THE EFFECT OF PHYSICAL ACTIVITY ON QUALITY OF LIFE IN REFUGEE CHILDREN

SUMMARY

ÇAMICI Furkan. The Effect of Physical Activity on Quality of Life in Refugee Children, (Master's Thesis), Corum, 2021

In this study, it is aimed to reveal the relationship between the quality of life and physical activity levels of refugee children who came to Turkey as a result of forced migration from their countries. The research was carried out with the voluntary participation of 100 children residing in the center of Corum, between the ages of 14-17 and accepted as refugees. The "survey technique" and "simple random sampling" method, which are among the information collection tools and techniques, were used. In the first part, the "Personal Information Form" containing the demographic information created by the researcher, and in the second part, the "High School Quality of Life Scale (LISEYKO)" was used. For statistical test selection, the normality distribution of the data was evaluated by Kolmogorov-Smirnov and Shapiro-Wilk tests. Two independent group comparisons were made with the Mann-Whitney U test because the data were not normally distributed. Comparisons between three independent groups were made using the Kruskal-Wallis test, since the data were not normally distributed. Mann Whitney U Post hoc pairwise comparison test with Bonferroni correction was used to determine the groups that differed after the Kruskal-Wallis test. Relationships between numerical variables were investigated with Spearmans correlation coefficient in accordance with the data normal distribution. The reliability of LISEYKO was evaluated with the Cronbach's alpha coefficient. For the statistical significance level, $p < 0.005$ was accepted. Statistically significant differences were found between the participants' status of doing sports in Turkey, the sports branch they did in Turkey, their state of doing sports in the country they came from, the sports branch they did in the country they came from and their age, and the LISEYKO total scale and all sub-dimension scale scores. ($p < 0.05$). As a result, it is thought that physical activity and sports positively affect the quality of life of refugee children from different cultures in the countries where they settled, and this interaction is due to the integrative feature of sports.

Keywords: Physical Activity, Refugee, Quality of Life.

1. GİRİŞ

Dünyadaki olumsuzluklar sonucunda insanlar göç etmek zorunda kalmaktadır. Günümüzde bu durumdan etkilenen insan sayısı milyonlarla ifade edilmekte ve bu sayı günden güne artmaktadır. 2011 yılından itibaren başta Suriye ve Irak olmak üzere Ortadoğu ülkelerinde yaşanan iç karışıklar sebebiyle bölge vatandaşları dünyanın birçok farklı yerine zorunlu olarak göç etmişlerdir. Türkiye ise, Avrupa Birliği'ne yakın ve gelişmiş bir coğrafi bölge olarak göçmenler açısından hedef ülke haline gelmiştir (Özer, 2015). Ortadoğu ülkelerinden gelen mülteciler için hedef ülke halinde olan Türkiye, göç eden insan topluluklarının git gide artmasından dolayı dünyada en fazla mülteci barındıran ülke konumundadır (AFAD, 2017). Birleşmiş Milletler Mülteci Yüksek Komiserliği'nin (UNHCR) "Küresel Eğilimler" raporunda da dünyada en fazla mültecinin kabul edildiği ülkenin Türkiye olduğu ve aralıksız olarak son yedi yıldır en fazla mülteci nüfusa ev sahipliği yaptığı belirtilmiştir. Türkiye'de 3 milyon 700 bin mültecinin yaşadığı bildirilmiştir (UNCHR, 2021).

Türkiye'de yaşayan mültecilerin önemli bir kısmını 18 yaş altı çocuklar oluşturmaktadır (Akşit ve diğerleri, 2015). Çocuklar ise zorunlu olarak yapılan göçlerden olumsuz olarak etkilenmektedirler. Mülteci çocuklar maruz bırakıldıkları mental ve psikolojik sarsıntı ile beraber, toplumsal dışlanma, ekonomik sömürü, çocuk evlilikleri başta olmak üzere birçok tehlike ile kendilerini savunma gücü olmayacak şekilde karşı karşıya kalmışlardır (UNICEF, 2016; Beter, 2006).

Türkiye özelindeki mülteci çocukların, topluma uyum sağlamada ve sosyal ilişki kurmada sorunlar yaşadığı bildirilmiştir. Mülteci çocukların eski arkadaşlıklarını arzuladığı, gelecek ile ilgili kaygılarının olduğu, iltica taleplerinin ret edilmesinde korktukları, kültür farklılığı yaşadıkları, hayattan zevk alamadıkları ve Türkçe bilmedikleri için insanları anlamakta zorlandıkları belirtilmiştir (Buz, 2008).

Ülke içindeki çeşitli sebeplerle anavatanlarını terk ederek ülkemize yerleşmek zorunda kalmış mülteciler özelindeki çocuklar toplumsal olarak bir sorun haline

gelmiştir. Bu şekildeki dezavantajlı çocukların toplumla sosyal uyum ve entegrasyonu için çeşitli sosyal ve fiziksel faaliyet çalışmaları düzenlenmesi önerilmektedir (Çeviker ve diğerleri, 2018).

Sosyal uyum ile ilgili yapılan projelerde spor ve fiziksel aktivite, öncelikli alanlar içerisinde yer almaktadır. Çünkü spor ve fiziksel aktivitenin, sosyal uyumu artıracak pek çok önemli olguyu içerisinde barındırır ve hızlandırıcı nitelikleri de bulunmaktadır. Spor ve fiziksel aktivite, toplumsal bağ kurmada ve sosyal uyumun güçlenmesinde önemli rol oynamaktadır. Fiziksel aktivite, dezavantajlı bireylerin entegrasyonunu teşvik etmektedir (Mumcu, 2018). Dezavantajlı olan bireylerin herhangi bir dezavantajı olmayan bireylerle beraber yaptığı fiziksel aktiviteler, arkadaşlıklar kurmayı sağlar ayrıca kişilerle birlikte olma veya olamama fobisini ortadan kaldırmaktadır (Konar ve Pepe, 2009).

Mülteci çocukların fiziksel aktivite yapma olanaklarının artırılması uyum sağlama sürecinde etkili bir araçtır. Mülteci çocukların, davranışsal olarak gelişiminin sağlanması ve diğer bireylerle uygun ortamlarda bir araya gelmesi sosyal çevresinde çeşitliliğe yol açmaktadır (Atay, 1995). Fiziksel aktivite ayrıca yaşam kalitesi için etken olan ruhsal iyi oluş, kendini zinde hissetme, yaşamın olumlu duygularını benimseme, çevredeki bireylere güven ve liderlik gibi becerilerin kazanılması için fırsat yaratmaktadır (BM, 2012). Göçten olumsuz olarak etkilenen bireylerin spor yoluyla desteklenmesinin yaşam kalitelerini artıracığı belirtilmiştir (Devecioğlu, 2017).

Fiziksel aktivite, dezavantajlı çocukların yaşam doyumu düzeylerinde önemli rol oynamaktadır. Çocukların fiziksel, zihinsel gelişimlerinin yanı sıra, psikolojik ve sosyal gelişimlerinin de toplumla uyum içerisinde olması için fiziksel aktivite önem arz etmektedir (Hrafnkelsdottir ve diğerleri, 2018).

Mülteciler içerisinde çocukların önemli bir sayı oluşturması, bu çocukların hem akademik hem de sosyal eğitimlerine önem verilmesini kaçınılmaz hale getirmektedir. Mülteci öğrenciler ile yapılan araştırma da, mülteci çocukların en alt seviyedeki öğrencilerin başarı düzeyinden bile daha aşağıda olduklarını ve okuldan ayrılma oranlarının bu öğrencilerde ciddi oranda fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Andriessen ve Phalet 2002). Akademik ders düzeyi düşük olan dezavantajlı çocukların okula bağlılığını ve arkadaş çevresi ile sosyal yaşamlarını artırmak için ise fiziksel aktivite etkili bir yoldur (Serel Arslan ve diğerleri, 2018). Öğrencilerin

ekran süresini kısaltıp fiziksel aktivite düzeylerini artırması, öğrencilerin benlik saygısı ve yaşam memnuniyetini artırmaktadır. Düzenli fiziksel aktivite programlarına katılan çocukların fiziksel durumlarının yanı sıra anksiyete, kaygı ve sosyal yaşamlarında olumlu gelişmeler görülmüştür. Bunun neticesinde de çocuklarda yaşam kalitesinin artmasında fiziksel aktivitenin katkısı olduğu söylenebilir (Zorba, 2005).

Çocuklarda, fiziksel aktivite ve yaşam kalitesi arasında doğru orantılı ilişkiler kurulmuştur. Fiziksel aktivite ve sporun stres, mutluluk ve yaşam kalitesi üzerine olumlu etkileri olduğu bildirilmiştir (Mumcu ve Mumcu, 2019). Literatüre bakıldığında, çocuklarda fiziksel aktivite ve yaşam kalitesini araştıran çalışmalar, fiziksel aktivite seviyeleri yüksek olan çocukların daha iyi fiziksel ve ruhsal sağlığa sahip olduklarını göstermiştir (Janssen ve Leblanc 2010; Leung ve diğerleri 2012).

Dünya’da en çok mültecinin Türkiye’de olduğu düşünüldüğünde ve göçün kitlesel olarak gerçekleştiği göz önünde bulundurulduğunda, göçün mülteci çocukların fiziksel aktivite düzeyleri ve yaşam kaliteleri üzerinde nasıl bir etki oluşturduğunun bilinmesi önem arz etmektedir.

Bu çalışma; mülteci çocukların, yaşam kaliteleri ve fiziksel aktivite seviyeleri arasında bağlantı kurmak, daha fazla fiziksel aktivitelerde bulunmaları için olanaklara erişimlerini kolaylaştırmak, toplumla ortaklaşa yaşamak, göçmen topluluklar arasında çocukları ve aileleri desteklemek için LİSEYKÖ’nün kullanılması ile fiziksel aktivite programları planlanmasının önemini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

1.1 Çalışmanın Amacı

Bu çalışma; ülkelerinden zorunlu göç sonucunda Türkiye'ye gelen mülteci çocukların yaşam kaliteleri ve fiziksel aktivite düzeyleri arasındaki ilişki düzeyini ortaya çıkarılmasını amaçlamaktadır.

Fiziksel aktiviteye katılan mülteci çocukların okul içerisindeki yaşamları, sosyal hayatları, sportif faaliyetlere katılım düzeyleri ve içerisinde bulunduğu toplum ile iletişim düzeylerinin belirlenerek literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.2 Problemler

Fiziksel aktivitenin mülteci çocuklarda yaşam kalitesi üzerine etkisi var mıdır?

Mülteci çocukların cinsiyetlerine göre yaşam kaliteleri arasında ilişki var mıdır?

Mülteci çocukların kardeş sayılarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki var mıdır?

Mülteci çocukların geldikleri ülkelere göre yaşam kaliteleri arasında ilişki var mıdır?

Mülteci çocukların Türkiye'de yaşadıkları süreye göre yaşam kaliteleri arasında ilişki var mıdır?

Mülteci çocukların ailelerinin aylık gelir durumlarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki var mıdır?

Mülteci çocukların Türkiye'de spor yapma durumlarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki var mıdır?

Mülteci çocukların Türkiye'de yaptıkları spor branşlarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki var mıdır?

Mülteci çocukların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki var mıdır?

Mülteci çocukların geldikleri ülkede yaptıkları spor branşlarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki var mıdır?

Mülteci çocukların spor yaşlarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki var mıdır?

Mülteci çocukların sportif başarılarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki var mıdır?

1.3 Hipotezler

H0: Fiziksel aktivitenin mülteci çocuklarda yaşam kalitesi üzerine etkisi yoktur.

H1: Fiziksel aktivitenin mülteci çocuklarda yaşam kalitesi üzerine etkisi vardır.

H0: Mülteci çocukların cinsiyete göre yaşam kaliteleri arasında ilişki yoktur.

H1: Mülteci çocukların cinsiyete göre yaşam kaliteleri arasında ilişki vardır.

H0: Mülteci çocukların kardeş sayılarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki yoktur.

H1: Mülteci çocukların kardeş sayılarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki vardır.

H0: Mülteci çocukların geldikleri ülkelere göre yaşam kaliteleri arasında ilişki yoktur.

H1: Mülteci çocukların geldikleri ülkelere göre yaşam kaliteleri arasında ilişki vardır.

H0: Mülteci çocukların Türkiye’de yaşadıkları süreye göre yaşam kaliteleri arasında ilişki yoktur.

H1: Mülteci çocukların Türkiye’de yaşadıkları süreye göre yaşam kaliteleri arasında ilişki vardır.

H0: Mülteci çocukların ailelerinin aylık gelir durumlarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki yoktur.

H1: Mülteci çocukların ailelerinin aylık gelir durumlarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki vardır.

H0: Mülteci çocukların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki yoktur.

H1: Mülteci çocukların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki vardır.

H0: Mülteci çocukların Türkiye’de yaptıkları spor branşlarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki yoktur.

H1: Mülteci çocukların Türkiye’de yaptıkları spor branşlarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki vardır.

H0: Mülteci çocukların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki yoktur.

H1: Mülteci çocukların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki vardır.

H0: Mülteci çocukların geldikleri ülkede yaptıkları spor branşlarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki yoktur.

H1: Mülteci çocukların geldikleri ülkede yaptıkları spor branşlarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki vardır.

H0: Mülteci çocukların spor yaşlarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki yoktur.

H1: Mülteci çocukların spor yaşlarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki vardır.

H0: Mülteci çocukların sportif başarı durumlarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki yoktur.

H1: Mülteci çocukların sportif başarı durumlarına göre yaşam kaliteleri arasında ilişki vardır.

1.4 Sınırlılıklar

- Çorum il merkezinde ikamet etmek,
- 14-17 yaş aralığında olmak,
- Araştırmaya katılmak için gönüllü olmak,
- Mülteci veya göçmen olarak kabul görmek.

1.5 Sayıtlar

- Anketlerin doğru ve gerçek bir şekilde katılımcılar tarafından cevaplandırıldığı,
- Anketlerin doğru bir şekilde analiz edildiği,
- Çalışmaya katılan örneklem grubunun evreni doğru bir şekilde yansıttığı,
- Ölçeklerin doğru bir şekilde seçildiği ve uygulandığı varsayılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

Birleşmiş Milletler'in 2015 yılı verileri dünya genelinde 60 milyondan fazla kişinin sığınmacı, mülteci veya ülkesinden çıkarılmış olduğunu ortaya koymaktadır (Deniz ve Yıldız 2016). Çok meşakkatli bir süreç olan göç hareketleri, göç yapan ve göçmenlerin yaşadıkları toplumlarda süreç içerisinde kültürel özelliklerde bazı farklılaşmalara sebep olmaktadır (Zolberg ve Benda 2001).

Komşu ülkelerde son yıllarda iç karışıklık ve siyasi istikrarsızlıklar yaşanması sebebiyle Türkiye tarihinde hiç olmadığı kadar göç almıştır ve almaya devam etmektedir. Irak, İran, Suriye ve Afganistan başta olmak üzere ülkelerin içerisindeki var olan iç karışıklıklar sebebiyle bu ülkelere Türkiye'ye fazlaca insan hareketi olmaktadır. Türkiye, bulunduğu coğrafi konumu itibarıyla tarih süresince en fazla göçmen alan ülkelere olmuştur (Kıratlı, 2011). Türkiye'ye 1970li yılların sonlarında başlayarak, bilhassa sınırı bulunan ülkelere göçmen, mülteci ve sığınmacı gibi uluslararası taşınmalar gelmiştir (Güneş, 2013). Komşu ülke Suriye'den gelen mültecilere yönelik Türkiye'de açık kapı politikası uygulanarak onlara geçici koruma statüsü verilmiştir. Bu süreçte Türkiye'ye sığınan insanları en güzel biçimde ağırlamak için ciddi bir çaba harcamıştır (TBMMİHK, 2013). Bu sebepten ötürü, Suriye ve diğer ülkelere Türkiye'ye sığınan mülteci sayısı gittikçe çoğalmıştır (Kılcan ve diğerleri, 2017).

Türkiye'ye komşu ülkelere sığınan bu toplulukların içerisinde yer alan mülteci ve sığınmacı çocuklarının farklı programlar ve projeler ile ("GÖÇ-MAT" TED vb.) Türkiye'deki eğitim sistemine adapte edilmesi amaçlanmaktadır. Ancak UNICEF'e (2016) göre mülteci çocukların eğitime adapte olmasında bazı problemler bulunmaktadır. Öğrencilerin, yeni karşılaştıkları ve farklı olan bir kültüre uyum sağlama, arkadaşlık kurma ve sosyal çevrenin onlara ön yargıyla davranması gibi problemler göz önüne koyulmuştur (Yurdakul ve Tok, 2018). Geçmiş deneyimlerinden kaynaklı olarak mülteci çocuklar travmadan sonra stres bozukluğu da oluşabilir. Yapılan araştırmalar da yetişkin bireyler gibi mülteci çocuklarda da

travma sonrası stres bozukluğu ve bunalım yaygın olarak görüldüğü ortaya çıkmıştır (Hart, 2009).

Eğitim sistemi kişilerin yaşadıkları kültürün belirlenmesinde ve kültürel yeniliklerin entegre edilmesine kolaylık sağlamalı; böylelikle bireyler içinde bulundukları toplumun sosyal ve üretken üyeleri olabilir ve toplumu oluşturan diğer insanlarla uyum içerisinde yaşayabilir (Cırık, 2008). Türkiye’de mülteci/göçmen ailelerinin çocuklarının eğitime dâhil edilmesinde “kaynaştırma eğitimi” yaklaşımı tercih edilmektedir. Kaynaştırma eğitimi, temel dezavantajlı grupların normal akranları ile beraber aynı sınıf ortamında eğitim görmeleridir. Bireyler bu sayede toplum tarafından dışlanmamış olacaklarından dolayı, topluma ve eğitime dâhil olmaları süreci daha basit olacaktır (Lindsay, 2007). Bulundukları toplumda ve eğitim sisteminde kendilerine yer bulan öğrencilerde ise yaşam kalite düzeylerinde artış olduğu bildirilmiştir (Akyüz ve diğerleri, 2017).

Yaşam kalitesi, içerisinde yaşanılan toplumun, kültür ve değer sisteminde kişinin kendi pozisyonunu idrak şekli olarak tanımlanmaktadır (Çakın Memik ve diğerleri, 2007). Yaşamın çeşitli yönlerine bağlı bireysel doyum ifadeleri de yaşam kalitesine dâhil edilir. Gençlerin hareketsiz bir yaşam sürmesi, bedensel ve zihinsel gelişimlerini negatif bir şekilde etkileyerek akut ve kronik sağlık problemlerinin meydana gelmesine sebep olacaktır. Oluşabilecek bu sorunların önüne geçmek amacıyla gençlerin düzenli bir şekilde fiziksel aktivite programlarına dâhil olarak yaşam kalitelerini artırmaları öngörülmektedir (Ergül ve diğerleri, 2015; Tekin, 2007; Aykaç, 2019; Aykın, 2018; Aydın Boylu ve Paçacıoğlu 2016).

Bir yaşam tarzı olarak fiziksel aktiviteyi günlük yaşantının vazgeçilmez bir objesi yapan uluslar aynı esnada devlet olarak güçlü bir ekonomiye, istikrarlı bir eğitim sistemine, önemli bir spor kültürüne sahiptirler ve bilinçli aile yapısı gibi önem arz eden kazanımları vardır (Özcan ve Yıldırım 2011). Düzenli olarak yapılan fiziksel aktiviteler, bireylerin gelişimlerini sağlıklı olarak sürdürmesinde, kötü alışkanlıklardan kurtulmasında, sosyalleşmesinde, hayatın yetişkinlik evresinde karşı karşıya kalınabilecek bazı kronik hastalıklardan sakınılmasında, bu hastalıkların iyileştirilmesinde ve yaşlıların aktif bir yaşlılık evresi yaşamaları bakımından önemli farkları ortaya koyar (Menteş ve diğerleri, 2011). Bu nedenle fiziksel aktivite, günlük yaşantımızda oldukça önemli bir yer edinmektedir. Özellikle sedanter bir yaşam süren kişilerin günlük yaşantılarında daha aktif olmaları için düzenli fiziksel aktivite

önerilmektedir. Dolayısıyla bireylerin yaşam doyumlarının artması ve hayattan daha çok zevk alması için fiziksel aktiviteleri de yapmaları gerekmektedir (Özkatar Kaya ve diğerleri, 2018). Yaşam doyumunun da fiziksel aktivite ile arasında oldukça fazla ilişki olduğunu ifade edebiliriz. Egzersiz, öz-yeterlilik değerlendirmesine olumlu katkıda bulunmuş olacağından, yaşam doyumunu ile ilişkilendirilebilir. Fiziksel öz yeterlilik duygusunun yüksek olduğu kişiler, kendilerini yeterli olarak tanımlarlar ve daha fazla çeşitlilikte fiziksel aktivitelere dâhil olurlar (Toros ve Savaş 2006).

2.1. Zorunlu Göç İle İlgili Genel Tanımlamalar

Göçmenlerin statüsünü tanımlayan terimler, IOM (Uluslararası Göç Örgütü) tarafından yayınlanan sözlükte vurgulanmıştır. Tanımlamaların belirttiği statüler arasında bazı hukuki farklılıklar bulunsa da "göçmen" kavramı, tanımlanmış özel bir statüyü ifade etmekte ve birçok alanda, özellikle Birleşmiş Milletler kaynakları ve yazışmalarında her göç hareketi için kullanılmaktadır (Şahin ve Aydemir 2018).

2.1.1. Göçmen

Uluslararası ölçekte "göçmen" olgusunun dünya çapında kabul görmüş bir tanımı bulunmamaktadır. Göçmen terimi çoğunlukla bir bireyin zorlayıcı dış etkenlerin müdahalesi olmadan kendi hür isteği ve bireysel uygunluk nedenleriyle göç etme kararını aldığı tüm durumları kapsayacak şekilde anlaşılır. Bu nedenle, hem maddi hem de sosyal şartlarını geliştirmek ve ailelerine yönelik beklentilerini iyileştirmek amacıyla başka bir ülke veya bölgeye taşınan kişi ve aile üyeleri için bu beyan geçerli kabul edilmektedir.

Birleşmiş Milletler, göçmeni, nedenlere, gönüllülüğe, göç yollarına, düzenli veya düzensizliğe bakılmaksızın farklı bir ülkede bir seneden uzun bir süre yaşayan bir kişi olarak belirtmektedir. Bu tanım kapsamında turist veya iş insanı statüsünde daha kısa süreler için seyahat edenler göçmen sayılmamaktadır. Bununla birlikte, tarım ürünleri yetiştirmek veya hasat etmek için kısa süreli seyahat eden mevsimlik tarım işçileri gibi bazı kısa süreli göçmen türlerini de içerir (Göç Terimleri Sözlüğü, 2018).

2.1.2. Mülteci

Uluslararası hukuka göre mülteci, ırkı, dini, uyruğu, belli bir toplumsal sınıfa üyeliği veya siyasi görüşleri sebebiyle zulme uğrayan kişidir. Mülteci, vatandaşı olduğu ülkeden zorla dışarı çıkılmış ve can güvenliği tehlikesi nedeniyle geri dönemeyen kişi olarak adlandırılır. Mülteci statüsü, hükümetler veya BMMYK tarafından verilmektedir (Uzun, 2015).

1984 Cartagena Bildirgesi mültecilerin "yaşamları, güvenlikleri veya özgürlükleri yaygın şiddet, dış saldırılar, iç çatışmalar, sık bir şekilde maruz kalınan insan hakları ihlalleri veya kamu düzenine önemli bir şekilde zarar veren diğer durumlar nedeniyle tehdit altında olduğu için" ülkelerini terk edenleri de kapsadığını belirtmektedir. (Göç Terimleri Sözlüğü, 2018).

2.1.3. Sığınmacı

Bir mülteci olarak uluslararası platformda güvenlik arayan ancak bu statüyü resmi olarak üstlenmemiş kişilere sığınmacı denmektedir. Sığınmacı terimi, çoğunlukla mülteci statüsünün tamamlanmasını bekleyen veya başvuran kişiler için kullanılmaktadır. (Uzun, 2015).

Zulümden veya ağır zararlardan sakınmak için kendi ülkesi dışında farklı bir ülkede emniyet ve koruma arayan, ulusal veya uluslararası belgeler çerçevesinde mülteci statüsü başvurusunun sonuçlanmasını bekleyen bireylerdir. Olumsuz karar neticesinde bu kişiler ülkeyi terk etmek zorunda bırakılırlar ve insani ya da diğer sebeplerle ülkede kalmalarına yasal olarak izin verilmez (Göç Terimleri Sözlüğü, 2018).

2.2. Çocukluk ve Mültecilik

2018 BMMYK raporuna göre dünya çapında zorla yerlerinden edilen yaklaşık 68,5 milyon sivil bulunmaktadır. Bu sayının yaklaşık 25,4 milyonu ise mülteci olarak kabul görmektedir, bunların neredeyse yarısı 18 yaşın altındaki çocuklardan oluşmaktadır (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komisyonu, 2018). Bu çocukların çoğu, genellikle ebeveynlerinin gelecek beklentileri ve farklı bir ülkede daha iyi bir yaşam beklentilerinden umuduyla kaçış planlarına maruz kalmıştır (Berry, 2017). Ne yazık ki, belirsizlik ve öngörülemezliğin eşlik ettiği göç

süreci ergenlik çağına gelmemiş veya ergenliği tamamlamayan mülteci çocukların psikolojileri üzerinde uzun vadede travma oluşturmaktadır (Montgomery, 2008).

Dahası, mülteci statüsü almak, göç eden toplulukların üzerindeki belirsizliği ortadan kaldırmaz. Mültecilerin günlük yaşam süreçlerinin çoğu, daha fazla gıda maddesi, su, barınma, eğitim, istihdam ve sağlık hizmetleri gibi temel ihtiyaçların tamamlanamaması endişesinin giderilmesine harcanmaktadır. Günlük yaşamdaki bu problemler ise mülteci çocuklara hayata uyum zorluğu, sosyal ilişkilerde istikrarsızlık, yaşamda öngörülemezlik ve öz kontrol kaybı olarak yansımaktadır (Ager ve Strang, 2008; Agllias ve Gray, 2012; Brymer ve diğerleri 2008; Tomasso, 2010). Bunun yanı sıra, çocuklar genellikle yeni sosyal ortamlara hızla adapte olurlar. Ancak bunun sonucunda, ana vatani olan ülkeler ile göç ettikleri ülkelerin kültürel inançları, değerleri ve sosyal hayatları üzerinde nesiller arası çatışmaya yol açtığı gözlemlenmiştir (Agllias ve Gray, 2012).

Araştırmalar, psikolojik olarak sarsıntılı olan yaşamdaki travmatik deneyimlerin bireyler arasındaki iletişim bağlarını ve bireydeki 'benlik' hakkındaki inançlarını boşa çıkarmaktadır (Joseph, 2011). Bu nedenle benlik inançları zayıflatan olaylar savunmasızlık, yabancılaşma, hem etrafındaki insanlardan hem de toplumdan kopukluk hislerini artırmaktadır (Agllias ve Gray, 2012).

Ayrıca, göç alan toplumların önyargılarının, mülteci çocukların göç yolculuklarının olumsuz süreçlerine odaklanmaları durumunda, mülteci çocukların yetişkinlik dönemlerinde kişisel olarak sosyal ve psikolojik bakımdan yarım kalmışlık, kendini ifade edememe ile birlikte mültecilerle bir araya gelerek toplumsal şiddet ve suç oranlarını artmasına neden olmaktadır (McCormack, 2010).

Bu bilgilerin, toplum sağlığının planlanmasıyla ilgili bizleri uygulamalı sonuçlara götürdüğü aşikârdır. Savaşa maruz kalmış çocukların uygulamalı müdahaleye ihtiyacı olduğunu belirleyen ve bu eksikliği gidermeye çalışan sivil toplum örgütleri, bireyler ve kurumların hedefleri; çocuklara, aile ve akran grubunda müdahale etmek, çocukluk çağı sıkıntılarının giderilmesi veya minimize edilmesi için oldukça önemlidir (Karam ve diğerleri 2019).

Ebeveynler, toplum yanlısı bir akran grubunun, oyunun, sosyalleşmenin, fiziksel aktivitenin ve çocuklarını eğlendirecek rekreatif faaliyetleri yapmanın önemini bildirmişlerdir.

Yapılmış bazı araştırmalarda, mülteci ebeveynler, çocukları ve hizmet sağlayıcılarla görüşmeler yapılmıştır. Sonuç olarak, çocuklar için zihinsel sağlık desteğinin önemi, güçlü aile sistemleri, yabancı dil yeterliliğı ve sosyal bağıllık fırsatları gibi ortak temalar destekler ihtiyaç olarak belirlenmiştir.

Yapılmış olan araştırmalarda mülteci aileler, aldıkları bütün hizmetlerinin kalitesi konusunda, çocuk bakımı, aile ziyaretleri ve çocuk sağlığı hizmeti ve çalışmanın amacı ile ilgili iyimserlik için minnettar olduklarını bildirmişlerdir (Sheikh-Mohammed, 2006; Ahmed, 2008; Heydari 2016; Renton ve diğerleri 2016; Riggs, 2012).

Mültecilerle ilgili yapılmış çalışmalar sonucunda memnuniyetsizliğin ifade edildiğı yerlerde ise ayrımcılık duyguları, yapılan hizmeti yöneten personelin tutumu veya bireylerin yeterince dinlenmediğini bildirmişlerdir (Mangrio ve Sjögren Forss 2017).

Mevcut araştırmalarda mülteci ebeveynler kendilerini dirençli, kendi kendine yeten ve umutlu olarak algıırken, mülteci çocuklar istikrarsızlık, rutin eksiklik ve ebeveynlik konusundaki endişelerden fazlasıyla söz etmişlerdir. Bunun, hizmet sağlayıcılar tarafından mültecilerin güçlü yönlerine ilişkin algının artırılması ve ailelere güçlendirici bir şekilde aktarılmasının etkileri vardır.

Yeterli dil uyumu, geçmiş travmatik olayların ve psikolojik semptomların daha fazla bildirilmesi ve daha fazla psikolojik bakıma sevk ile ilişkilendirilmiştir (Bischoff, 2003). Bu şekilde, dil yeterliliğı, mülteci çocukların ruh sağlığını desteklemek için olumlu sonuçlara sahip olacaktır.

Baker ve diğerlerinin (2019) yürütmüş olduğı araştırmada, mülteci ailelerin psikolojik endişelerini normalleştirmişlerdir ve mültecilerin yaşam kalitelerini artıracak çalışmaların desteklemesinin öneminden bahsetmişlerdir (Baker ve diğerleri 2019).

Mülteci çocukların, bazı ülkelerde devam eden krizler nedeniyle, en azından birkaç yıl mülteci olarak geldikleri ülkelerde kalmaları muhtemeldir. Bu nedenle ev sahibi ülkeler, mülteci olarak gelen çocukların, yetişme koşulları için kanıtlanmış stratejilere ihtiyaç duymaktadır. Busch ve diğerleri (2018) yaptıkları çalışmada, eğitimciler mülteci çocuklar için çocuk yetişme ortamlarındaki zorluklar ve çözümler hakkında öneri sunmuşlardır.

2.2.1. Zorunlu Göçün Çocuklar Üzerine Etkisi

Travma sonrası stres bozukluğu oranlarının, savaşa maruz kalan çocuklarda ve ayrıca aile içi şiddet, çeşitli çocuk istismarı gibi çocuklukta problem yaşayan çocuklarda yüksek olduğu ortaya çıkmıştır (Thabet ve Vostanis, 1999; Cloitre ve diğerleri 2009). Bununla birlikte, savaş travması ve çocukluk çağı olumsuzluklarının neden olduğu travma sonrası stres bozukluğunu en aza indirmek için mülteci çocuklara özgü projeler yürütülmesi tavsiye edilmiştir (Catani ve diğerleri 2008) .

Ayrıca travma veya olumsuzluklar ile travma sonrası stres bozukluğu arasında bulunan uyumu tahmin etmede çevresel özellikleri inceleyen çalışmalarda savaş travması ve çocukluk çağı olumsuzluklarına maruz kalan çocuklara özgü eğitim faaliyetleri düzenlenmesi önerilmiştir (North ve diğerleri, 2012).

Mülteci çocukların mevcut yetiştikleri sosyal çevreler, kısa vadeli uygulamalı faaliyetlerle mülteciler hakkında araştırma yapma ihtiyacı gerektirmektedir. Bu nedenle, beklenen temel amaç, mülteci çocuklar için sosyal çevredeki zorlukları ve çözümleri araştırmaktır (Poureslami ve diğerleri, 2013). Mülteci çocuklar için her tür yetişme ortamı genel zorluklar ve çözümlerin yanı sıra grup ortamlarına, kapsayıcı veya özel yönelime ve belirli çocuk bakımı hedeflerine bağlı olarak değişebilen bazı sorunlar mevcuttur. Belirli zorlukların türü ve ciddiyetini bir eğitim programının yapısal özelliklerine bağlamak, mülteci çocuklar için çocuk yetiştirme ortamlarının çeşitli konseptlerinin avantajlarını ve dezavantajlarını daha da sistematik hale getirmeye ve değerlendirmeye yardımcı olacaktır.

Bugüne kadar, kendi hayatlarına dair algılanan yaşam doyumu ve yaşam kalitesinin, mülteci çocukların psikososyal uyumu, akademik başarısı ve gelişimsel sonuçları üzerindeki etkileri yeterince araştırılmamıştır. Henüz hali hazırda günden güne büyüyen mülteci çocukların yetişme ortamına girmeleri için etkili yollar veya mülteci çocukların yetişme ortamlarındaki belirli zorlukların üstesinden gelmek için etkili çözümlere dair önemli kanıtlara sahip değiliz (Busch ve diğerleri 2018).

2.3. Yaşam Kalitesi

Yaşam kalitesi kavramının kökenleri antik çağa kadar uzanır. Platon ve Aristoteles, yaşam kalitesini, mükemmelliğe ve mutluluğa ulaşmak olarak algılamışlardır (Hagerty ve diğerleri 2001). Öte yandan, 'Yaşam Kalitesi' terimi ilk

kez 1950'lerde Amerikan literatüründe ortaya çıkmıştır ve yaşam kalitesi, bir araba veya bir ev gibi maddi malların bulundurulmasıyla ifade edilen refahla eş tutulmuştur, ancak yaşam kalitesi aynı zamanda eğitim, özgürlük ve sağlık gibi soyuttur (Price ve Krasner 2012; Miniszewska ve diğerleri 2012). Şu anda bu konu sadece felsefi bağlamda ve psikoloji, sosyoloji ve ekonomi alanlarında değil, aynı zamanda tıp, sağlık ve spor bilimleri alanlarında da ele alınmaktadır.

Yaşam kalitesini, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), 'bir bireyin yaşamış olduğu kültür ve değer sistemleri neticesinde, amaçları, beklentileri, normları ve kaygıları bağlamında yaşamdaki konumuna ilişkin algısı' olarak tanımlamaktadır (WHO, 1996).

DSÖ, çok yönlü, bütüncül bir yaklaşımı benimseyerek öznel algıları, değerleri ve kültürel bağlamları vurgulayarak "Bireyin kültür bağlamında yaşamdaki konumuna ilişkin algısı ve yaşadıkları yerdeki hedefleri, beklentileri, normları ve kaygılarıyla ilgili bir değer sistemi" olarak tanımlamıştır (Cummiins, 2005).

Yaşam kalitesi birçok bireysel ve sosyal faktöre bağlıdır. Disiplinler arası bir konudur, bu sebepten ötürü basit bir tanım olarak değerlendirmek ve tek tip metodolojik kriterlerle formüle etmek imkânsızdır. Yaşam kalitesinin ölçülmesi, çeşitli alanlardan bilgi kombinasyonunu gerektiren çok boyutlu bir olaydır (Kowalska ve Szemik, 2016).

Yaşam kalitesi, birey için genel ve bütünsel bir refah veya zevk durumu olarak kabul edilir ve genellikle mutluluk, zevk, tatmin yaratan olumlu deneyimler ile bunun tersini ifade eden olumsuz deneyim ve duygulara odaklanılarak değerlendirilir. Yaşam kalitesinin sosyal ilişkiler ve etkileşimlerden, doyum, stres gibi olumlu ve olumsuz değişkenlerden etkilenen kapsamlı bir kavram olduğu vurgulanmıştır (Linnakyla ve Brunell 1996; Leonard, 2002).

Bowling ve Gabriel'e göre ise yaşam kalitesi toplum sağlığının değerlendirilmesinde de önemli bir nokta olmuştur (Bowling ve Gabriel 2004). Bununla birlikte, "Yaşam Kalitesi" çoğunlukla bir üst terim olarak kullanılır. Kavram yaygın olarak kullanılmasına rağmen, açıkça tanımlanmamakta veya anlaşılmamaktadır (Mandzuk ve McMillan 2005; Moons ve diğerleri 2006). Bazı bilim adamları, öznel ve nesnel yönlerden etkilendiği için tanımlamayı zor bulmaktadır (Bowling ve Gabriel 2004).

Ayrıca, yaşam kalitesi çok boyutludur, yaşam kalitesi dinamikdir ve yaşamları boyunca bireyler arasında, bireyler içinde değişebilir (Allison ve diğerleri 1997; Carr ve diğerleri 2001). Yaşam kalitesi, bireysel ve öznel bileşenlerden oluşur (Bowling ve Gabriel 2004; Carr ve diğerleri 2001).

"Yaşam Kalitesi" alanlarındaki çalışmalar son yıllarda büyük ölçüde çoğalmıştır. Bununla birlikte, ulusal ve uluslar arası literatürde, mültecilerde yaşam kalitesini inceleyen az sayıda çalışma vardır.

2.3.1. Mültecilerin Yaşam Kalitesi ve Gelecek Beklentisi

Bulunduğu ülkeden ayrılan ve mülteci olarak gittikleri ülkelerdeki insanlarla anlaşma, uyuma, endişe, düşük refah düzeyi, yaşam kalitelerinin bozulması gibi bazı sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu sorunları göç eden insanlar ve ilgili toplumun geleceği bakımından değerlendirmek, meselenin daha iyi kavranmasına katkıda bulunarak uzun süreli çözümler sunacaktır. Bu bağlamda Türkiye'nin göç meselesini ele alması gerekir.

Göç eden insanlar için, doğdukları ve büyüdükları toprakları terk edip, göç etmek zor bir tecrübe olmakla beraber iyi bir gelecek, umut ve güvenliğe ulaşmak anlamına gelmektedir (Sonn, 2002). Ülkelerinden ayrılmak zorunda kalan bu kişilerin travmatik hikâyeleri ve geldikleri yerdeki çatışma veya savaş halinin olumsuz yansımaları, göç eden insanların olumlu bir gelecek kurma arzusunun önüne geçilmesine neden olabilmektedir (Apak, 2015).

Yaşadıkları ülkelere sığınarak ya da benzer yollarla başka ülkelere yerleşen mülteciler için bir diğer önemli boyut ise yaşam kalitesi ve yaşamlarındaki refah düzeyidir. Yerlerinden edilmiş kişilerin refahı ve yaşam kalitesi, sadece halka tam olarak dâhil olma becerilerini değil, ayrıca geldikleri ülkelere geri dönmeyi seçmeleri halinde topluma faydalı bir şekilde katkıda bulunulabilecek bilgi ve becerileri edinmelerini de sağlar (Mansourian ve Rajaei, 2018; Göç Terimleri Sözlüğü, 2018).

Tüm bu bilgiler ışığında, ülkelere bakılmaksızın Türkiye veya başka bir ülkeye kalıcı olarak yerleşerek ikamet etmelerine izin verilen mültecilerin refahını artırmak adına yaşam kalitelerini ve gelecek beklentilerini değerlendirmenin büyük önemi bulunmaktadır.

2.3.2. Mültecilik Kavramı Çerçevesinde Yaşam Kalitesinin Önemi

Yaşam kalitesine yönelik çalışmaların daha çok genel nüfusa uygulandığı görülmektedir. Ancak göç olaylarının merkezinde; mevcut yaşam kalitesinin artırılması da bulunmaktadır. Çünkü göç eden insanlar daha güzel bir gelecek hayal ederken, bulundukları ülkeden daha iyi bir refah ve yaşam kalitesi düzeyini arzulayarak göç ederler. Bu gerçeğe rağmen göçmenlerin yaşam kalitesini değerlendirmek için yapılan çalışmaların sayısı genel nüfusa uygulananlardan oldukça azdır (Mansourian ve Rajaei, 2018). Türkiye'de literatür taramasına bakıldığında ise, mülteci çocuklar için yaşam kalitesi çalışmasına rastlanmamıştır.

Göç kavramı ile yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi daha iyi anlayabilmek için bu konunun biraz daha açıklanması gerektiği düşünülmektedir (Bak-klimek ve diğerleri 2015). Yani; göçmenlerin yaşam kalitesi; Ayrımcılık, marjinalleşme, azınlık statüsü, sosyo-ekonomik dezavantajlar, sosyal desteğin çökmesi, psikolojik sorunlar, refah düzeylerinin düşmesi ve göç ettikleri ülkedeki kültürlere uyum sağlama uğraşları gibi sorunlardan sıklıkla etkilenirler (Jablensky ve diğerleri 1992). Literatürde yapılan araştırmalar, mültecilerin yaşam kalitesinin kamu hizmetleri, emniyet ve korunma, sosyalleşme, sosyo-kültürel entegrasyon uğraşları, sağlık, ekonomik ve maddi koşul gibi değişkenlerden etkilendiğini göstermektedir (Mansourian ve Rajaei, 2018). Yaşam kalitesi ile bu değişkenler arasındaki karşılıklı bir etkileşimin olduğu söylenebilir. Yer değiştirme eyleminin altında yatan nedenlerin yaşam koşullarının iyileştirilmesi, refahın artması, daha iyi bir hayata kavuşması gibi nedenler olduğu düşünüldüğünde, göçmenlerin genellikle gidecekleri yerdeki yaşam kalitesini ortaya koyan değişkenlerde yaşadıkları sorunların yaşam kalitesine yansımaları daha iyi anlaşılabilir.

Göç eden mültecilerin yaşam kalitesinin artırılması, geleceğe yönelik beklentilerini geliştirmek, içinde bulundukları topluma katılma becerilerini geliştirmek, ülkelerine ve toplumlarına fayda sağlayacak bilgi ve becerilerin kazanılması bakımından oldukça önemlidir. Mültecilerin yaşam kalitelerini artırmak, mülteci olarak geldikleri ülkelerinin kalkınma düzeyine etkisi ve refah düzeyini artırma açısından bir sorumluluk ve bir insan hakları mevzusu olarak algılanmalıdır (Mansourian ve Rajaei, 2018; Göç Terimleri Sözlüğü, 2018).

2.4. Mülteci Çocuklarda Okul Yaşam Kalitesi

Bir ülkenin geleceği için ama daha da önemlisi mülteci çocuklar için eğitim olmazsa olmazlar arasındadır. Göç süreci öncesi ve sonrasında ise çocukların eğitim imkânları oldukça kısıtlıdır hatta bazı durumlarda hiç yoktur. Doocy ve diğerleri (2014) yapmış oldukları araştırmada Suriye’de 2011 yılı öncesinde ilkokul çağında okula gitme oranı %97 iken, bu oran çıkan iç savaş sonrası 2014 yılında %32’lere düştüğünü ortaya çıkarmışlardır. Bu çalışma, Suriyeli nüfus için önemli eğitim kapasitesi kaybına ve zamanla hızla kötüleşmeye vurgu yapmaktadır. Bunun nedeni olarak da diğer binalar gibi okulların da büyük çaplı yıkım ve tahribatı gösterilmektedir (Doocy ve diğerleri, 2014).

Türkiye’ye yapılan zorunlu göçün % 50’ye yakını çocuklar oluşturmaktadır (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2017). Eğitim ve okulun çocukların sosyal bütünleşmesinde önemli bir yere sahip olduğu görüşünden hareketle, öğretmen görüşleri doğrultusunda ilköğretim okullarındaki çocukların sorunlarının belirlenmesine yönelik yapılan bir araştırmanın sonuçları aşağıda tartışılmıştır. Öğretmen görüşlerine ilişkin bulgular, mülteci çocuklarının eğitiminde en önemli sorunun dil ve adaptasyon olduğunu göstermektedir. Mülteci öğrenciler, konuşma, okuduğunu anlama ve dinlediğini anlama becerisi gibi temel dil becerilerinin yetersiz olması ile bulunduğu ortama adaptasyon sorunu, arkadaşlık edinememe, öğretmenlerine ve okul personeline güven duyamama gibi nedenlerle okul ortamında zorlanmaktadırlar (Dryden-Peterson, 2015). Öğretmenlerin bu sorunlar nedeniyle zorluk yaşayan mülteci öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırmak için görsel araçlardan, gerçek nesnelerden ve modellerden, grup öğretim tekniklerinden ve fiziksel aktivite etkinliklerinden yararlandıkları, bu materyal ve tekniklerin öğrenmelerinde etkili olduğunu düşündükleri sonucuna varılmıştır. Yapılan araştırmaların sonuçlarına göre bu sorunlar eğitim-öğretim sürecini olumsuz yönde etkilemektedir. Buna göre mülteci öğrenciler, okuduğunu anlama ve kendini ifade etme becerilerinin yetersizliği nedeniyle sözlü derslerde ve yazılı değerlendirmelerde zorluk çekmektedir (Sirin ve Rogers-Sirin 2016; Fazel ve Stein 2002).

Yapılan çalışmaların genelinde mülteci öğrencilerin okullarını sevdiği, eğitime hevesli oldukları, okullarıyla güçlü bağlarının olduğu, çoğunun eğitimlerinde önemli engelleri olmasına rağmen gelişme ve iyileştirme isteklerinin çok olduğu sonuçlarına varılmıştır. Ancak karşılaştıkları sorunlar, bulundukları toplumda

kendilerini kabul ettirememe hissine kapılmalarına neden olur. Öğretmenler mülteci öğrencilerin sınıfa ve okula uyumunu olumlu olarak değerlendirmektedir. Öğretmenler, mülteci çocukların takım çalışması, bir görevi yerine getirmesi, kişisel temizliğe özen göstermesi gibi becerilerin yanı sıra okul ve sınıf kurallarına uydukları ve olumlu davranışlar sergilediklerini belirtmişlerdir (Bilukha ve diğerleri, 2014; Erdem, 2017).

Bazı öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutum ve algılarının da önyargı olduğunu ve başlangıçta küçümsediğini ancak öğretmenlerin öğrenciler arasında olumlu tutum geliştirme ve dil gelişimi ile birlikte iletişimin artması yönündeki çabalarının önyargı ve küçümseyici tutumun destekleyici ve paylaşımcı bir tutuma dönüşmesine neden olduğu sonucuna varılmıştır (Baron-Lee ve diğerleri, 2015; Block ve diğerleri, 2014).

Mülteci çocukların karşılaştıkları engeller, akademik ve duyuşsal gelişimlerini olumsuz yönde etkilemekte ve bu alanlardaki ihtiyaçlarının belirlenmesini zorlaştırmaktadır. Bu sebepten ötürü bu engeller çözülerek okul yaşam kalitesinin artırılması gerekmektedir. Öğretmenler, farklı öğretim yöntem teknikleri ve materyallerle öğrenme ortamını zenginleştirmelidir. Çünkü mülteci çocuklar bilgiyi anlamlı bir şekilde yapılandırabilir, keşfedebilir ve becerilerini geliştirebilir. Okullarda mülteci öğrenciler için ayrıca sınıflar açılması normal eğitim saatleri içinde mülteci öğrencilere zaman ayıramayan öğretmenlerin, bu sınıflarda mülteci çocukların öğrenme açığını kapatmak için ders dışı saatlerinde mülteci öğrencilerle vakit geçirmelerine yol açabilecektir. Mülteciler konusunda farkındalık yaratılması ve deneyimlerin yaşamlarına etkisi ve yetkinlik kazandırılması için tüm öğretmenlere hizmet içi eğitim verilebilir (Peterson ve diğerleri, 2017; Şeker ve Aslan 2015).

2.5. Fiziksel Aktivite

Fiziksel aktivite, enerji harcaması gerektiren iskelet kasları tarafından üretilen herhangi bir vücut hareketi olarak tanımlanmaktadır. Düzenli olarak yapılan fiziksel aktivitenin kalp hastalığı, felç, diyabet ve obezite gibi bulaşıcı olmayan hastalıkları önlemeye yardımcı olduğu bildirilmiştir. Fiziksel aktivitenin zihinsel ile fiziksel sağlığı, yaşam kalitesini ve refahı iyileştirdiği söylenebilir (Caspersen ve diğerleri, 1985) .

Hayatımızı kolaylaştıran araçların gelişmediği zamanlarda, insanların fiziksel aktivite düzeyleri çok yüksekti, ama hızlı kentleşme ve sanayileşmenin sonucunda, kentsel yerlerde yaşayan insan toplulukları günümüzde çok düşük fiziksel aktivite düzeyine sahip olduğu sonucuna varılabilir (Ulijaszek, 1999).

20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren fiziksel aktivite düzeyi; ekonomik değişim, dikey kentleşme, geleneksel endüstrilerin azalması, bireysel yalnızlık ve hazır beslenme gibi nedenlerle birlikte daha da azalmıştır (Ulijaszek, 2015). Tüm dünyada, yaygın kentleşme, makineleşmenin gücü ve ulaşım teknolojisindeki ilerleme, özellikle yüksek gelirli ülkelerin fiziksel aktivite düzeylerinde düşüşe yol açtığı düşünülmektedir (Bauman ve diğerleri 2012). Günümüzde kent nüfusları arasında fiziksel aktivite düzeyinin düşük olması açıkça bir kamu sağlığı sorunu olarak kabul gördüğü söylenebilir (Kohl ve diğerleri 2012).

21. yüzyılda, fiziksel aktivite ve egzersiz faaliyetleri dünyanın tüm ülkeleri için oldukça önem arz etmektedir (Mirzeoğlu, 2011). Günümüzde fiziksel aktivite, temel bir faaliyet alanı olarak gösterilmektedir. Fiziksel aktivite, bireylerin ve toplumların gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Fiziksel aktivite aynı zamanda sosyal dayanışma ile entegrasyonu sağlar ve farklı coğrafyalarda yaşayan insan ve kültürlerin tanınması açısından önemli bir evrensel unsurdur (Sunay, 2010).

Fiziksel aktivitenin insanlar üstündeki etkilerini inceleyen birçok araştırma bulunmaktadır (Zorba, 2012; Yaman, 2011). Stephens, fiziksel aktivite ve öznel iyi oluş arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaları özetlemiş ve fiziksel aktivite ile öznel iyi oluş arasında olumlu yönde açık bir ilişki olduğunu bulmuştur (Stephens, 1988; Canan ve Ataoğlu, 2010).

Bireyler; aileler, sosyal yapılar ve arkadaşlık ilişkileri içinde birbirine bağlıdır. Bu sebepten dolayı, sosyal çevre dizaynı, toplumdaki fiziksel aktivite modellerini yapılandırmada bireyci ve yönetimsel faktörler kadar önemli olabilir (Thomas ve Buckmaster 2010).

2.5.1. Toplum Sağlığı İçin Fiziksel Aktivitenin Önemi

Khan ve diğerleri, fiziksel aktivite ile toplumların ruhsal ve bedensel sağlığını iyileştirebileceğini belirtmişlerdir (Khan ve diğerleri 2012).

Fiziksel aktivitenin toplum sağlığını geliştirme potansiyeli, fiziksel aktivitenin o toplumdaki yaygınlığına bağlıdır (Oja ve diğerleri 2015). Toplum sağlığı açısından fayda sağlayan fiziksel aktiviteleri herkesin faydalanacağı bir şekilde yürütmek için uygulama yapılabilecek nüfusun belirlenmesi de yapılan uygulamanın yanında önem arz etmektedir. Özellikle topluluklar arasında yaygın olan fiziksel aktiviteler üzerinde ileriye dönük bilimsel çalışmalara ihtiyaç vardır. Fiziksel aktivite programlarına ilişkin herhangi bir değerlendirmenin, amaca özgü uygulamaları içermesi gerektiği bildirilmektedir (Bélanger ve diğerleri 2011).

2.5.2. Fiziksel Aktivitenin Faydaları

Fiziksel aktivite, bireylerin gelişimlerine birçok yönden olumlu katkılar sağlar. Fiziksel aktivite yoluyla sağlıklı olan bireyler benlik duygusunu bir kenara atarak biz duygusunu geliştirmişlerdir. Bireylerin, fiziksel aktivite ile birlikte gruplar halinde çalışmak, özgüven kazanmak, sosyal norm ve değerleri özümsemek, işbirliği yapma eğiliminde olmak, saygılı olmak, davranışlarını kontrol etmek, disiplinli olmak, boş zamanlarını doğru değerlendiren sosyalleşmiş vatandaşlar olarak büyümelerine katkıda bulunur. Ayrıca fiziksel aktivite, sosyalleşmek ve kendini ifade etmek için önemlidir. Fiziksel aktivite aynı zamanda kişilerin iradesini güçlendirir, bireyin özgüvenini artırır ve kişilik oluşturmada etkilidir (Erkal, 1992).

Fiziksel aktivite, günlük hayatın her alanını etkileyen önemli bir kavram olarak ifade edilmektedir. Fiziksel aktivitenin gücü, bir bakıma bireyin sosyalleşme aracı olarak bütünleştirici rolünü yerine getirmesiyle değerlendirilir. Sosyalleşme ve sosyal değişim gücüne sahip olan fiziksel aktivite, birçok değer yaratılmasına yardımcı olur. Değerler, bireylerin çok çalışması, fedakârlığı, adalet, sadakat, sorumluluk, güvenilirlik, hoşgörü ve öz disiplini içerir.

Fiziksel aktivite, bireylerin kötü alışkanlıklarından kurtulmalarına ve bireyler arasında uyum sağlamalarına yardımcı olur (Corbin ve diğerleri, 2006; Horton ve Snyder 2009). Ayrıca sosyal yaşamın birçok alanını etkileyerek toplumun ve bireyin refahına yardımcı olur ve güçlendirir.

2.5.2.1. Fiziksel Aktivitenin Sosyal Açıdan Faydaları

Fiziksel aktivitenin, gençlerin sosyal gelişimini ve toplum yanlısı davranışlarını olumlu yönde etkilediği fikrinin yıllar öncesine dayandığı düşünülmektedir (Weiss ve Bredemeier 1990).

Fiziksel aktivite ortamları bireyler için cezbedici bir bağlam olarak kabul edilmektedir (Bailey, 2000). Bununla birlikte fiziksel aktivite, bireylerin sosyal gelişimi için gereken ortamı sunabilmektedir (Caine ve Krebs 1986).

Ayrıca birden fazla çalışma, bir topluluğa hitap edecek şekilde yapılandırılmış ve sunulan fiziksel aktivitenin, toplum yanlısı davranışların gelişmesine katkıda bulunabileceğini ve hatta çocuklarda hem anti sosyal hem de suç davranışlarıyla mücadele edebileceğini göstermiştir (Morris ve diğerleri 2003; Kleiber ve Roberts 1981).

Fiziksel aktivite ile ilgili çalışmalar, ahlaki muhakeme, adil oyun ve spor kişiliğindeki gelişmeler olarak sosyal sorumluluk açısından olumlu sonuçlar vermiştir (Hellison, 1998; Romance ve diğerleri 1986; Gibbons ve diğerleri 1995).

Sosyal dışlanma ile mücadele veya insanların modern toplum haklarından dışlanmasına neden olan faktörler, son yıllarda sivil toplum kuruluşlarının ve devletlerin üzerinde çalıştıkları bir alandır (Micklewright, 2002). Fiziksel aktivitenin yalnızca çalışma yapılan bazı grupların sosyal dışlanmasına da çözüm getirebileceği ortaya çıkmıştır (Collins ve Kay 2003). Bununla birlikte fiziksel aktivite, sosyal ve ekonomik açıdan olumsuz geçmişe sahip kişileri bir araya getirerek topluma entegrasyon sürecine katkıda bulunma potansiyeline sahiptir.

Fiziksel aktivite aracılığı ile önemli yeteneklerin ve yetkinliklerin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi için fırsatlar sunmak, sosyal ve toplumsal uyum açısından oldukça önemlidir (Bailey, 2004).

2.5.2.2. Fiziksel Aktivitenin Akademik Eğitim Açısından Faydaları

Sağlıklı bir vücut sağlıklı bir zihne yol açar. Fiziksel aktivite çocuklarda akademik ders düzeyi gelişimini destekler (Snyder ve Spreitzer 1977). Bununla birlikte, bazı ebeveynler çocuklarının fiziksel aktiviteye katılımını teşvik ederken, bazı ebeveynler tarafından fiziksel aktiviteye katılım çocukların akademik başarı ve

sınav notlarına olumsuz olarak etki edeceği sebebiyle endişe duyulmaktadır (Lau ve diğerleri 2004).

Araştırmacılar, fiziksel aktivitenin beyne giden kan akışını artırarak, ruhsal iyi oluş halini ve zihinsel dinçliği artırarak, benlik saygısını geliştirerek, psikolojik iyi oluş ile birlikte akademik performansı da artırabileceğini ön görmüşlerdir (Hills, 1998). Bununla birlikte, mevcut çalışmalar, hem yetişkinler hem de çocuklar için genel okul performansı ile düzenli fiziksel aktivite arasında olumlu bir ilişki olduğunu göstermektedir. Fiziksel aktivite ile genel okul performansı arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalar 1950'lerin başında Fransa'da gerçekleştirilmiştir (Hervet, 1952). Hills yaptığı çalışmada, öğrencilerin akademik müfredat süresini %26 azaltmıştır ve bunun yerini fiziksel aktivite ile doldurmuştur. Sonuç olarak ise öğrencilerin akademik ders başarılarında herhangi bir kötüleşme olmamıştır. Buna ek olarak öğrencilerde disiplin sorununda azalma, dikkat ve odaklanmada artış ile devamsızlıklarda azalmalar gerçekleşmiştir (Hills, 1998).

Yapılan başka bir araştırmada Sallis ve arkadaşları okul günlerinde fiziksel aktivite için zaman arttığında birçok çocuğun akademik performansında iyileşmeler bulmuştur (Sallis ve diğerleri 1999).

Yapılmış olan çalışmalar gözden geçirildiğinde, akademik performansın bir öğrencinin fiziksel aktivite düzeyindeki artış ile birlikte korunduğunu, hatta okuldaki akademik ders süresinin kısılmasına rağmen başarının arttığını ortaya koymuştur (Shephard, 1997). Mevcut çalışmalar, okulda yapılan fiziksel aktivitelerin süresinin artması, öğrencilerin derslerdeki başarısını olumlu olarak geliştirdiğini göstermektedir (Bailey, 2006).

2.5.2.3. Fiziksel Aktivitenin Yaşam Tarzı Açısından Faydaları

Fiziksel hareketsizlik, kalp ve damar hastalıkları için önemli bir risk faktörü olarak bildirilmiştir ve aynı zamanda erken ölüm ve obezite ile ilişkilendirilmiştir (Freedman ve diğerleri 2001; Paffenberger ve diğerleri 1986; Sallis ve Patrick 1994). Bu tür problemlerden dolayı devlet kurumları ve sivil toplum kuruluşları fiziksel aktivite programlarını teşvik etmelidir (Fox, 1996).

Aktif yaşam süren gençlerin, aktif yetişkinler haline gelmeleri gerekmektedir. Çocuklukta öğrenilen fiziksel aktivite kültürü ile ilgili davranışların genellikle

yetişkinlikte de sürdüğüne dair bazı çalışmaların olduğu bilinmektedir (Kelder ve diğerleri 1994).

Bazı araştırmalar, gençlik çağındaki faaliyetlerin yaşamın ilerleyen dönemlerinde de devam ettiğini bulmuştur. Çocukluk dönemindeki fiziksel aktivite katılımının, gençlik ve yaşlılık dönemlerinde de sürdürüldüğü bildirilmiştir (Telama ve diğerleri 1997). Bu nedenle çocukluk ve gençlik dönemlerinde fiziksel aktiviteye katılım göstermemek veya yetersiz düzeyde katılım göstermek bireylerin sonraki yaşam dönemlerinde çeşitli hastalıklar ile ilişkilendirilebilir.

2.5.2.4. Fiziksel Aktivitenin Psikolojik Açıdan Faydaları

Fiziksel aktivite faaliyetlerinin çocuklar ve gençlerin psikolojik sağlığı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğuna dair bazı çalışmalar vardır (Dishman, 1995).

Yapılmış olan araştırmalarda elde edilen sonuçlara göre, özellikle düzenli fiziksel aktivite faaliyetlerine katılan çocukların, katılım göstermeyen kontrol grubundaki çocuklara göre stres, kaygı ve depresyon düzeylerinin oldukça düşük olduğu saptanmıştır (Hassmen ve diğerleri 2000; Fox, 1988; Fox,2000).

Bu sonuçlar, iyi planlanmış ve sunulan fiziksel aktivitelerin çocuklarda ve gençlerde psikolojik sağlığın iyileştirilmesine katkıda bulunabileceği çıkarımına varılabilir.

2.6. Çocuklarda Yaşam Kalitesi ve Fiziksel Aktivite

Çocuklar arasında fiziksel aktivitenin yüksek olması obezite, kalp ve damar hastalıkları gibi hastalıkları engellediği sonucunu ortaya çıkarabilir (Veugelers ve Fitzgerald 2005; Brown ve Summerbell 2009). Bunun sonucunda da, yaşam kalitesi düzeyi artar. Genellikle teknolojik cihazların aşırı kullanımı davranışları olarak karakterize edilen hareketsiz davranış, çeşitli olumsuz sağlık sonuçlarıyla ilişkilidir (Iannotti ve diğerleri 2009; Page ve diğerleri 2010).

Çocuklarda hareketsiz yaşam davranışlarından kaynaklanan ve yaşamlarının ilerleyen dönemlerinde ortaya çıkan obezite riski, kalp ve damar hastalıkları gibi sorunlar yaşam kalitelerini olumsuz olarak etkilemektedir (Page ve diğerleri 2010; Costigan ve diğerleri 2013). Hareketsiz yaşam aynı zamanda zihinsel gelişimin

gecikmesine ve çocukların akademik başarısının azalmasına da etki ettiği söylenebilir (Tremblay ve diğerleri 2011).

Yaşam kalitesi, çocuklar arasında fiziksel ve sosyal işlevselliklerini, zihinsel sağlıklarını ve refahlarını değerlendirmek için giderek artan bir şekilde toplum sağlığı ölçütü olarak kullanılmaktadır (Solans ve diğerleri 2008).

Yaşam kalitesinin, çocuklar arasında değerlendirilmesi, yaşam kalitesi düzeyi düşük olan alt grupların belirlenmesinde ve genç nüfusun sağlığının iyileştirilmesine yönelik etkili müdahale stratejilerinin yönlendirilmesinde oldukça önemlidir (Shoup ve diğerleri 2008). Çocuklarda, fiziksel aktivite ve yaşam kalitesi arasındaki ilişki, obezite, astım ve kanser gibi kronik hastalık durumları olanlarda araştırılmıştır (Yackobovitch Gavan ve diğerleri 2009; Paxton ve diğerleri 2010).

Ulusal ve uluslararası literatürde, çocuklar arasında düşük fiziksel aktivite düzeyinin yaşam kalitesi üzerindeki etkisini inceleyen bazı çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalarda, nispeten sağlıklı çocukların genel popülasyonu arasında düşük fiziksel aktivite düzeyi ile yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi değerlendirmek için bugüne kadar sistematik bir inceleme yayınlanmadığı düşünülmektedir. Özellikle, fiziksel aktivitenin çocuklar arasında yaşam kalitesinin, fiziksel, psikolojik ve sosyal işleyişinin farklı yönlerini nasıl etkilediğini ve fiziksel aktivite seviyeleri düşük olan çocuklar için fiziksel aktivite ve yaşam kalitesi arasında bir ilişkisinin olup olmadığını araştırmak oldukça önemlidir.

Yüksek fiziksel aktivite seviyelerinin daha yüksek yaşam kalitesi ile ilişkili olduğuna ve hareketsiz davranışın çocuklar arasında yaşam kalitesi ile doğru orantılı olduğu bildirilmiştir (Troiano ve diğerleri 2008).

Çocuklar, ekran tabanlı elektronik cihazların (örn. Akıllı telefonlar, dizüstü bilgisayarlar) artan kullanımı ve internete yaygın erişim nedeniyle önceki yıllara göre hareketsiz faaliyetlerde bulundukları için yaşam kalite düzeyleri giderek azaldığı söylenebilir (Chinapaw ve diğerleri 2011).

Birçok ülke, çocukların yaşam kalite düzeylerini iyileştirmek için okul çağındaki çocuklar için fiziksel aktivite programları veya hareketsiz davranış kılavuzları geliştirmiştir (Tremblay ve diğerleri 2011). DSÖ, 5-17 yaş arası çocukların ve gençlerin günlük minimum 60 dakika hafif-orta şiddetli fiziksel aktivite yapmaları gerektiğini önermektedir (WHO, 2010).

2.6.1. Okul Yaşam Kalitesi ve Fiziksel Aktivite

Okul yaşam kalitesi ile öğrencilerin okula yönelik genel tutumları arasındaki ilişkinin, bireyin başarıma yeterliliğine ilişkin algılarından etkilendiği öne sürülmüştür (Sabo ve diğerleri 1989; Marsh ve Kleitman 2003). Araştırmalar bu tür iddiaları desteklemektedir ve çoğunlukla küçük ölçekli çalışmalara veya anekdot niteliğindeki kanıtlara dayanmaktadır (Berger, 1996). Bununla birlikte, bazı çalışmalar, okul yaşam kalitesi çalışmalarının yapıldıktan sonra öğrencilerin okula katılımı açısından genel olarak olumlu sonuçlar bildirmektedir ve risk altında olan öğrencilerle ilgili çalışmaların oldukça olumlu sonuçları olduğu söylenebilir. Fiziksel aktivite programlarının artışı, okul yaşam kalitesini daha çekici hale getirdiğine dair çalışmalar da vardır (Fejgin, 1994).

Okul yaşam kalitesi ve fiziksel aktivite arasındaki ilişki, bazı şekillerde sunulduğunda bu tür etkinliklerden hoşlanmadığı belirtilmiştir. Örneğin, bazı kız öğrenciler, beden eğitimi ve spor dersinden belirli yönleriyle hayal kırıklığı yaşar ve bu kişilerde, okuldaki fiziksel aktivitelere katılımdan tamamen kopmalar meydana gelebilmektedir (Fuchs ve diğerleri 1988). Bu nedenle, fiziksel aktivite ve sporun tüm öğrencilerde okula karşı olumlu tutumlara katkıda bulunacağını ileri sürmek yanıltıcı olur. Hatta bazı durumlarda hoşnutsuzluğu ve okuldan kaçmayı artırabilir (Kirk ve diğerleri 2000).

2.7. Türkiye’de ki Mültecilerin Entegrasyonu

Göç hareketleri için sığınmak istedikleri ülkeye veya geçiş yapacakları ülkeye gelen kişiler, yerleşme döneminde karışık, belirsiz ve hassas bir süreç yaşarlar. Zorla göç eden topluluklardaki bireyler, dil işlevini yitirip, yabancılaşma, yalnızlık, boşluk, özlem gibi karmaşık duyguları bir arada yaşamaktadırlar (Erol ve Ersever, 2014).

Öte yandan, "yabancılaşma" duygusu bir özlem duygusuyla birlikte gelir. Birey geride bıraktıkları yüzünden bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde kendisini yalnız ve mutsuz hisseder. Bu nedenle uluslararası göçmenler aniden dillerini, yaşam biçimlerini ve mevcut alışkanlıklarını değiştiremezler bu sebepten kendilerini yetersiz ve aciz hissetmeye başlarlar. Bu nedenle göçmenler, göç ettikleri ülkede yabancılik yaşamaktadırlar (Tunç, 2013).

2.7.1. Türkiye'de Entegrasyon Sosyo-Kültürel Boyutları

Çeşitli kültürlerden insanların bir arada yaşama yükümlülüğü, uyum ve çatışma ile ilgili önemli konuları gündeme getirir. Bu durum, uluslararası göç hareketlerinin, insanları ve toplumları, demografik ve sosyo-kültürel açıdan etkilemesine sebep olmaktadır (Tuzcu ve Bademli 2014).

Ayrıca, yeni ve farklı bir sosyal çevrede yaşamaya başlayan ve Türkçe konuşma sorunları yaşayan, yerleşik kişilerle sağlıklı ilişki kurma becerisi gibi etkenler, mülteciler için daha fazla psikolojik sorunlara neden olmaktadır (Ekşi, 2002).

Mültecilerin yaşadıkları göç süreçlerinde ailelerinin parçalamalarının yanı sıra sosyal ilişkilerinin azalması, psiko-sosyal stres düzeylerinin önemli ölçüde artması Türkiye'deki mültecilerin sosyal entegrasyon sürecini olumsuz olarak etkilemektedir (Erol ve Ersever 2014). Bu bakımdan göç konusu özellikle mülteciler için ciddi bir psikolojik şok içermektedir. Can güvenliğini sağlamak için bir yerden kaçmak zorunda kalan bu kişiler, buna sebep olan tehdit ve zulümlerin yol açtığı şokla uğraşmak zorunda kalırken, vatanlarını aniden, tamamen hazırlıksız olarak terk etmenin getirdiği yük, psikolojilerine bazı zararlara neden olur. Ayrıca gittikleri her yerde karşılaştıkları dışlayıcı tutumlar da mültecilerin uyum sürecini olumsuz olarak etkilemektedir. Özellikle zorunlu göçlerde söz konusu türlerdeki psikolojik şok daha da derin yaşanmaktadır (Tunç, 2013).

2.7.2. Türkiye'deki Mültecilerin Entegrasyonunda Yaşanan Sorunlar

Bireyin yeni bir topluma yerleşmesi ve adaptasyonu birçok problemi de beraberinde getirmektedir. Bilhassa mülteci topluluklarının kültürel, siyasi, sosyal, ekonomik ve eğitimsel geçmişleri göç ettikleri ülkelerde uyum sağlama ve adaptasyon süreçlerini zaman zaman fazlasıyla güçleştirmektedir (Tunç, 2013).

Mültecilerin Türk toplumuna entegrasyonu açısından, yaşadıkları sorunları hukuki, ekonomik, sosyo-kültürel, sosyo-psikolojik ve güvenlikle ilgili sorunlar olarak kategorize ederek incelemek mümkündür (İçduygu ve diğerleri 2014; Ökmen, 2010).

Aslında temel insan ihtiyaçlarından kaynaklanan sorunları ekonomik ve hukuki olarak gruplamak da mümkündür. Konaklama, çalışma ve eğitimle ilgili

sorunlar genellikle ekonomik entegrasyonun sağlanamaması veya yasal çalışma izninin reddi gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır.

Bu bakımdan mülteci ve göçmenlerin topluma entegrasyonuna engel teşkil eden temel hukuki sorunların, mültecilere kabul işlemlerinin oldukça belirsiz ve kapalı bir şekilde devam ettirilmesi ve süreklilik olduğunu söylemek mümkündür. (Tekin, 2009). Mültecilerin Türkiye'de barınma, gıda, yiyecek, geçim gibi temel yaşam sıkıntıları, kalabalık kamplarda ve evlerde kalmaları sosyal entegrasyonlarını oldukça olumsuz etkilemektedir (İçduygu, 2004).

Türkiye'deki mülteci ve göçmenlerin neden olduğu veya karşılaştığı güvenlik sorunları da mevcuttur. Bunların her ikisi de entegrasyonun önünde büyük bir engel oluşturmaktadır (Tunç, 2013).

Örneğin Türkiye'de ki mültecilerin içerisinde bulundukları, yan kesicilik, haraç, çete gibi suçlar, hukuki sorunlar yarattığı için hem toplumda hem de devletin güvenlik güçlerinde büyük kaygılar olduğunu söylemek mümkündür. Bu kaygılar bazen toplumsal öfke ve mültecilere yönelik kitlesel saldırılara bile yol açmaktadır (Kılıç, 2010).

2.7.3. Türkiye’de Yaşayan Mültecilerle İlgili Spor ve Fiziksel Aktivite Araştırmaları

Kök (2019) yapmış olduğu çalışmada, Türkiye’deki barınma merkezlerinde kalan ortaöğretim düzeyindeki mülteci çocuklarda rekreatif faaliyetlerin etkisini incelemiştir. Çalışma, Türkiye’ye iç savaş nedeni ile sığınan Suriyeli mülteci çocuklara uygulanan rekreatif faaliyetlerin fiziksel ve sosyal yararlarını ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Çalışma, 13-18 yaş aralığındaki rekreatif faaliyetlere katılım sağlayan 98 kişilik deney grubu ve rekreatif faaliyetlere katılım sağlamayan 93 kişilik kontrol grubu ile yapılmıştır. Deney grubuna ‘Rekreasyon Fayda Ölçeği’ uygulanmıştır. Çalışma sonucunda deney grubunun ön test ve son test bulgularında fiziksel, psikolojik ve sosyal olmak üzere tüm alt boyutlarda ve genel toplamda puanlarda artış olduğu bulunmuştur. Yapılan bu araştırma sonucunda terapatik rekreasyon faaliyeti olarak yapılan sportif rekreasyon aktivitelerinin mülteci öğrencilerin fiziksel gelişimine, psikolojik durumlarına ve sosyal becerilerine pozitif katkı sağladığı görülmüştür.

Canbaz Kılıç (2020), Suriyeli mülteci kadınların göç süreci sonrasındaki fiziksel aktivite deneyimlerini ortaya çıkarmak amacı ile 16 Suriyeli kadın ile bir çalışma yapmıştır. Çalışmaya katılan mülteci kadınların yeni bir kültür olarak Türkiye’de Suriye’ye kıyasla daha rahat fiziksel aktivite yaptıkları ortaya çıkmıştır. Ancak yine de mülteci kadınların fiziksel aktivite düzeylerinin istatistiksel olarak yeterli olmadığı bildirilmiştir. Türkiye’deki yerel yönetimler, belediyeler, taşra kamu teşkilatları, spor medyası ve mültecilere yönelik toplumsal desteğin mültecilerin fiziksel aktivite düzeylerine olumlu etkilediği görülmüştür.

Canbaz ve Koca (2020) yapmış oldukları ‘Ankara’daki Suriyeli mülteci kadınların fiziksel aktivite deneyimlerinin sosyo-ekolojik model ve toplumsal cinsiyet perspektifiyle analizi’ adlı araştırmada, 19-62 yaş aralığında 16 Suriyeli kadın ile çalışmışlardır. Çalışma neticesinde katılımcıların fiziksel aktivite deneyimlerine etki eden bireysel, sosyal, kültürel, çevresel ve politik faktörler olduğu bildirilmiştir. Bu etmenler sonucunda mülteci kadınların geldikleri ülkede herhangi bir fiziksel aktivite kültürünün olmadığı bu sebepten dolayı kadınların Türkiye’de fiziksel aktivitelere katılmada çekimser kaldıkları belirtilmiştir. Katılımcı mülteci kadınlar aynı zamanda Türkiye’de bulunan tesis ve alanların fiziksel aktiviteye katılımı kolaylaştırdığını bildirmişlerdir. Çalışmada kadınlar fiziksel aktivite için çevre güvenliğinin de gerekli olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Çalışma sonucunda fiziksel aktivite seviyesi düşük olan mülteci kadınlar Türkiye’ye göç ettikten sonra kendilerini daha aktif hissettikleri ortaya çıkmıştır. Mülteci kadınların fiziksel aktivite düzeylerini etkileyen faktörlerin çok boyutlu ve bir birleriyle ilişkili olduğu bildirilmiştir.

Atalı (2018) yapmış olduğu çalışmada Türkiye’de Suriyelilere sağlanan hizmetlerin spor yönü ile incelemiştir. Çalışmada Suriyeli mültecilere sağlanan hizmetlerin özellikle her yaşta bireyin sosyalleşmesini ve göçün etki ettiği olumsuz durumları azaltmayı sağlayan spor hizmetlerinin ne düzeyde olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Çalışma sonucunda Suriyelilere sağlanan spor hizmetlerinin ilgili kurumlar tarafından sportif olarak projeler ve faaliyetler üretildiği, spor branşlarına özgü eğitimler verildiği, spor malzemesi destekleri verildiği ve spor aracılığı ile sosyalleşme amacı ile faaliyetler düzenlendiği bildirilmiştir.

Hacettepe Üniversitesi 2020 yılında ‘Göçmen ve Mülteci Kadınlar için Fiziksel Aktivite Rehberi’ adında bir çalışmayı 4 yazar ile yayımlamıştır. Bu proje ile mülteci kadınların güçlenmelerine ve sosyal uyum sağlayarak topluma entegre olmalarında fiziksel aktiviteyi bir araç olarak kullanılması amaçlanmıştır.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Çalışma Grubu

Çalışma grubunu, Çorum ili Merkez ilçede bulunan yaşları 14 - 17 aralığında olan mülteci olarak kabul gören 140 çocuk katılmış ve anketlere tam ve doğru cevap veren 100 çocuk üzerinden yapılmıştır.

Çalışma öncesinde Hitit Üniversitesi Girişimsel Olmayan Etik Kurulu'ndan etik kurul izni alınmıştır (Ek 1), (Karar Numarası: 2020-92). Çalışmamıza katılmış olan mülteci çocukların yaşlarının 18'den küçük olması nedeniyle velilerinden veli-vasi olur formları imzalatılarak çalışmamıza katılmak için gerekli izinler alınmıştır.

Yapılmış olan araştırma bir alan araştırması olarak yapılmıştır. Bu nedenden, bilgi edinme aracı olarak 'anket tekniği', örneklem seçiminde ise "basit tesadüfi örnekleme" yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın analiz aşamasında ise, araştırmada parametrik olmayan "betimsel istatistik teknikleri" kullanılarak istatistiksel açıdan anlamlılık sınaması yoluyla sonuca gidilmesi amaçlanmıştır.

3.2. Veri Toplama Araçları

Çalışmanın kapsam ve sınırlılıklarına uygun ve çalışmaya katılmak isteyen bireylerden öncelikli olarak çalışma için özel hazırlanmış veli/vasi onay formunun doldurulması istenmiştir. Gönüllü olan bireylere kişisel bilgi formu ile beraber 'LİSEYKÖ' uygulanmıştır. İlgili formlar ve anket Türkçe seviyesi uygun bireylere uygulanmıştır. Gerekli formlar ve anket uygulanırken gönüllü bireylerin anlamakta zorlandıkları yerleri danışabilmesi için Arapça anlayıp konuşabilen en az bir öğretmen bulunmuştur.

Çalışmada uygulanan kişisel bilgi formu araştırmacılar tarafından hazırlanmış olup katılım gösteren bireylerin demografik özellikleri hakkında bilgi edinilmesi amaçlanmıştır. Hazırlanmış olan kişisel bilgi formu 20 maddeden oluşmaktadır.

Lise Yaşam Kalitesi Ölçeği (LİSEYKÖ) (Sarı, 2011) tarafından geliştirilen bir veri toplama aracıdır. Katılımcıların okul yaşam kalitesi düzeyini ölçmeyi amaçlayan bu ölçek katılımcıların, yöneltilen maddeleri 1 ile 5 arasında değerlendirebileceği bir ölçme aracıdır. Ölçeğin yönergesinde çalışmanın amacı ve ölçek uygulanırken dikkat edilmesi gereken hususlar belirtilmiştir. Çalışma için katılımcılardan, kendi okul ortamlarını değerlendirerek, maddelerde verilmiş olan ifadeleri derecelendirmeleri istenmiştir.

LİSEYKÖ’da bulunan 35 maddenin, 14’ü olumsuz, 21’i olumludur. Ölçekte bulunan 14 olumsuz madde ters çevrilerek puanlanmaktadır. Alt ölçeklerden elde edilen yüksek puanlar, okul yaşam kalitesinin yüksekliğini belirtmektedir.

Lise Yaşam Kalitesi Ölçeği: “Öğretmenler”, “Okula yönelik olumlu duygular”, “Statü”, “Okul yöneticileri”, “Okula yönelik olumsuz duygular”, “Öğrenciler” ve “Sosyal etkinlikler” alt boyutlarından oluşan bir veri toplama aracıdır. Toplam varyansın %60.59’unu açıklayan bu yedi alt boyuta ilişkin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları sırasıyla. 86, .85, .78, .81, .82, .70 ve 68’dir. Analizlerinden elde edilen değerlere bakılarak, Lise Yaşam Kalitesi Ölçeği’nin, okullardaki yaşam kalitesinin öğrenci algılarına göre ölçülmesinde kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir araç olduğu bildirilmiştir.

3.3. İstatistiksel Yöntem

Çalışmada Ölçek yöntemi ile elde edilen verilerin istatistiksel analizleri SPSS (Versiyon 22.0, SPSS Inc., Chicago, IL, USA, Lisans: Hitit Üniversitesi) paket programı kullanılarak yapılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler sürekli değişkenler için veri dağılımına uygun olarak ortalama±standart sapma ve medyan (min-max) ile sunulmuştur. Kategorik verilerin tanımlayıcı istatistikleri sayı ve yüzde (%) olarak raporlanmıştır. İstatistiksel test seçimi için verilerin normallik dağılımı Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri ile değerlendirilmiştir. Bağımsız iki grup karşılaştırmaları veri normal dağılmadığı için Mann Whitney U testi ile gerçekleştirilmiştir. Bağımsız üç grup arasındaki karşılaştırmalar veri normal dağılmadığı için Kruskal-Wallis testi ile yapılmıştır. Kruskal-Wallis test sonrası farklı olan grupları belirlemek için Bonferroni düzeltilmeli Mann Whitney U Post hoc ikişerli karşılaştırma testi uygulanmıştır. Sayısal değişkenler arasındaki ilişkiler veri normal dağılımına uygun olarak Spearmans korelasyon katsayısı ile araştırılmıştır.

LİSEYKÖ ölçeğinin güvenirliği Cronbach alpha katsayısı ile değerlendirilmiştir. İstatistiki anlamlılık düzeyi için $p < 0,005$ olarak kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

Katılımcıların yaş ortalaması $15,41 \pm 1,16$ olarak belirlenmiştir. Katılımcıların cinsiyet dağılımları 67 (%67)'i erkek ve 33 (%33)'ü kadın olarak belirlenmiştir. Katılımcıların kardeş sayıları 1 kardeşi olan 4 kişi (%4), 2 kardeşi olan 4 kişi (%4), 3 kardeşi olan 16 kişi (%16), 4 kardeşi olan 28 kişi (%28), 5 kardeşi olan 20 kişi (%20), 6 kardeşi olan 13 kişi (%13), 7 kardeşi olan 7 kişi (%7), 8 kardeşi olan 8 kişi (%8) olarak belirlenmiştir. Katılımcıların ailelerinin aylık gelir düzeyleri 78 kişi 0 - 1500 tl (%78), 22 kişi 1501 tl ve üzeri (%22) olarak belirlenmiştir. Katılımcılardan Türkiye'de anneleri çalışan 8 (%8), Türkiye'de anneleri çalışmayan 92 (%92); Türkiye'de babaları çalışan 50 (%50), Türkiye'de babaları çalışmayan 50 (%50) olarak belirlenmiştir.

Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri Çizelge 4.1'de verilmiştir.

Çizelge 4. 1. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri

		Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	67	67
	Kadın	33	33
Kardeş Sayısı	1	4	4
	2	4	4
	3	16	16
	4	28	28
	5	20	20
	6	13	13
	7	7	7
	8	8	8
Aile Aylık Gelir Düzeyi	0 - 1500 TL	78	78
	1501 TL ve üzeri	22	22
Anneniz Türkiye'de Çalışıyor mu?	Evet	8	8
	Hayır	92	92
Babanız Türkiye'de Çalışıyor mu?	Evet	50	50
	Hayır	50	50
Toplam		100	100

Katılımcıların Türkiye'ye geldikleri ülke 66 kişi Irak (%66), 19 kişi Afganistan (%19) ve 15 kişi Suriye (%15) olarak belirlenmiştir. Katılımcıların Türkiye'de kaldıkları süre 12 kişi 1 yıldan daha az (%12), 46 kişi 1-4 yıl arası (%46) ve 42 kişi 5 yıldan daha fazla (%42) olarak belirlenmiştir. Katılımcılardan 45 kişinin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı aldığı (%45) ve 55 kişinin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı almadığı (%55) belirlenmiştir.

Katılımcıların göçmen durumlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler Çizelge 4.2'de verilmiştir.

Çizelge 4. 2. Katılımcıların göçmen durumlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler

		Frekans	Yüzde (%)
Geldiğiniz Ülke	Irak	66	66,0
	Suriye	15	15,0
	Afganistan	19	19,0
Türkiye'de Kaldıkları Süre	1 Yıldan az	12	12,0
	1 - 4 yıl arası	46	46,0
	5 yıl ve üzeri	42	42,0
Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı Aldınız mı?	Evet	45	45,0
	Hayır	55	55,0
	Toplam	100	100

Katılımcılardan 32 kişinin Türkiye'de spor yaptığı (%32) ve 68 kişinin Türkiye'de spor yapmadığı (%68); Türkiye'de 18 kişinin takım spor branşlarına (%18), 14 kişinin bireysel spor branşlarına (%14) katıldığı ve 68 kişinin Türkiye'de spor faaliyeti yapmadıkları (%68) belirlenmiştir. Katılımcılardan 37 kişinin geldikleri ülkede spor yaptıkları (%37) ve 63 kişinin geldikleri ülkede spor yapmadıkları (%63); geldikleri ülkede 30 kişinin takım spor branşlarına (%30), 7 kişinin bireysel spor branşlarına (%7) katıldığı ve 63 kişinin geldiği ülkede spor faaliyeti yapmadıkları (%63) belirlenmiştir. Katılımcıların spor yaşları 68 kişinin daha önce spor yapmadığı, 18 kişinin yaşamlarında 3 yıldan daha az süre ile spor yaptığı (%18) ve 14 kişinin 3 yıldan daha fazla (%14) süre ile spor yaptığı belirlenmiştir. Katılımcılardan 70 kişinin herhangi bir sportif başarı derecesini olmadığını (%70) ve 30 kişinin (%30) sportif başarısının olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların sportif düzeylerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler Çizelge 4.3’de verilmiştir.

Çizelge 4. 3. Katılımcıların sportif düzeylerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler

		Frekans	Yüzde (%)
Türkiye’de Spor Yapıyor musunuz?	Evet	32	32,0
	Hayır	68	68,0
Türkiye’de Yaptığınız Spor Branş Türü	Yapmıyorum	68	68,0
	Takım Sporları	18	18,0
	Bireysel Sporlar	14	14,0
Geldiğiniz Ülkede Spor Yapıyor muydunuz?	Evet	37	37,0
	Hayır	63	63,0
Geldiğiniz Ülkede Yaptığınız Spor Branş Türü	Yapmıyorum	63	63,0
	Takım Sporları	30	30,0
	Bireysel Sporlar	7	7,0
Katılımcıların Spor Yaşları	Yapmıyorum	60	68,0
	3 Yıldan Az	21	18,0
	3 Yıl ve Üzeri	19	14,0
Katılımcıların Sportif Başarıları	Yok	70	70,0
	Var	30	30,0
	Toplam	100	100

LİSEYKÖ toplam puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler Çizelge 4.4.’te sunulmuştur.

Çizelge 4. 4. LİSEYKÖ toplam puanları ve ölçek alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler

	N	Ortalama	SS	Ortanca	Min	Maks	Çeyrekler açıklığı (Ç1, Ç3)
LİSEYKÖ	100	114,61	27,02	117,5	35	175	26 (104,25 - 130)
Öğretmenler	100	17,94	4,89	19,00	5	25	6 (15,00 – 21,00)
Okula Yönelik Olumlu Duygular	100	16,55	5,12	16,00	5	25	8 (13,00 – 21,00)
Statü	100	16,35	4,62	17,00	5	25	5 (14,00 – 19,00)
Okul Yöneticileri	100	15,95	4,57	17,00	5	25	6 (13,00 – 19,00)
Okula Yönelik Olumsuz Duygular	100	16,92	5,02	17,00	5	25	6 (15,00 – 21,00)
Öğrenciler	100	15,35	4,50	16,00	5	25	6 (12,00 – 18,00)
Sosyal Etkinlikler	100	15,55	4,60	16,00	5	25	6 (13,00 – 19,00)

SS: Standart Sapma, Ç1: Çeyrek 1, Ç3: Çeyrek 3

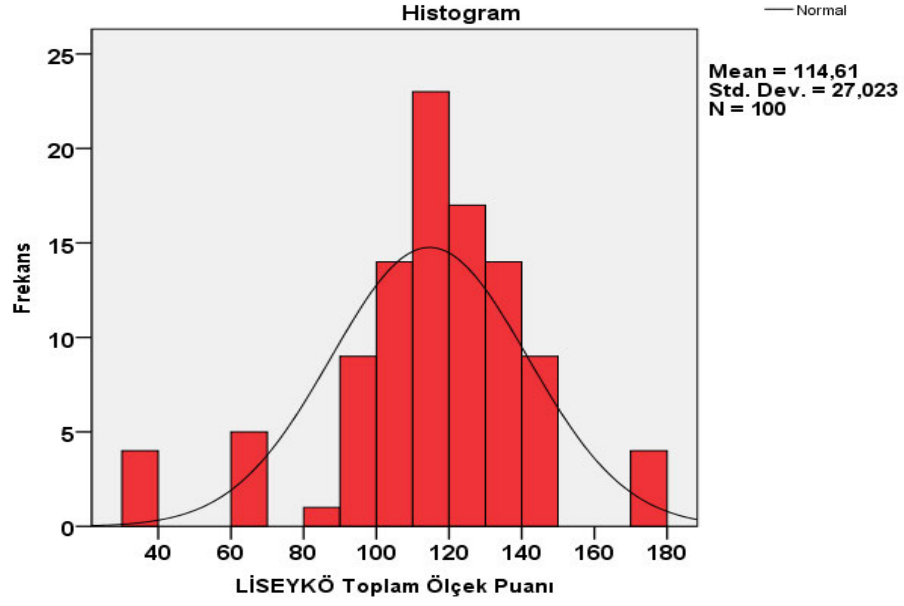
LİSEYKÖ toplam puanları ve ölçek alt boyutları için normal dağılım sınamasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.5'te verilmiştir. Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilks normal dağılım testlerinin sonuçlarına göre ölçek toplam puanlarının ve ölçek alt boyutlarının normal dağılmadığı görülmüştür ($p<0,001$; Çizelge 4.5).

Çizelge 4. 5. Normal dağılım sınaması

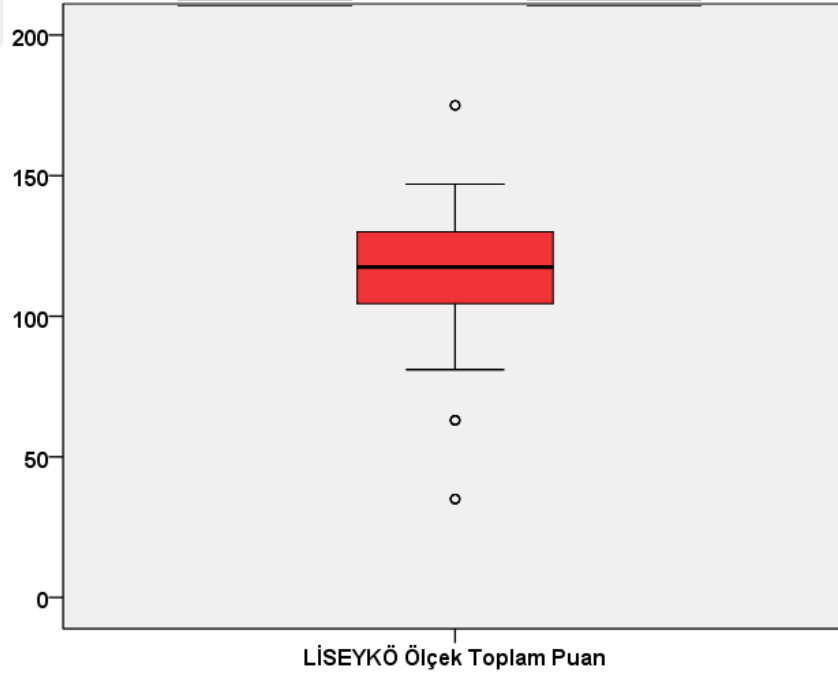
	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik değeri	sd	P	İstatistik değeri	sd	P
LİSEYKÖ	0,134	100	<0,001	0,908	100	<0,001
Öğretmenler	0,135	100	<0,001	0,943	100	<0,001
Okula Yönelik Olumlu Duygular	0,098	100	0,020	0,970	100	0,021
Statü	0,130	100	<0,001	0,963	100	0,006
Okul Yöneticileri	0,124	100	0,001	0,958	100	0,003
Okula Yönelik Olumsuz Duygular	0,116	100	0,002	0,948	100	0,001
Öğrenciler	0,113	100	0,003	0,978	100	0,094
Sosyal Etkinlikler	0,088	100	0,053	0,971	100	0,026

sd: serbestlik derecesi

Katılımcıların LİSEYKÖ toplam ölçek puanlarının dağılımlarını gösteren normal dağılım eğrisiyle birlikte Histogram grafiği Şekil 4.1’de kutu grafiği ise Şekil 4.2’de gösterilmiştir.

Şekil 4.1. Katılımcıların LİSEYKÖ toplam ölçek puanlarına ilişkin normal dağılım eğrisiyle birlikte Histogram grafiği

Şekil 4.2. Katılımcıların LİSEYKÖ toplam ölçek puanlarına ilişkin kutu grafiği

LİSEYKÖ için 35 soruya ilişkin ölçeğin Cronbach's Alpha güvenirlik değeri 0,925 olarak belirlenmiştir (Çizelge 4.6). LİSEYKÖ'nün Cronbach's Alpha güvenirlik değerlerine göre yüksek derecede güvenilir olduğu belirlenmiştir.

Çizelge 4. 6. Ölçek güvenirliğe ilişkin Cronbach's Alpha katsayısı

Ölçek	Cronbach Alpha katsayısı	Madde sayısı
LİSEYKÖ	0,925	35

p<0,05.

Ölçekteki her bir maddenin çıkarıldığında elde edilen ölçek güvenirliğe ilişkin Cronbach's Alpha katsayıları Çizelge 4.7'de verilmiştir.

Çizelge 4. 7. Ölçekteki her bir maddenin çıkarıldığında elde edilen ölçek güvenirliğe ilişkin Cronbach's Alpha katsayıları

	Madde çıkarıldığında ölçek ortalaması	Madde çıkarıldığında ölçek varyansı	Madde çıkarıldığında Cronbach's Alpha değeri
K1	111,2	697,2	0,924
K2	111,27	684,8	0,922
K3	111,21	689,3	0,923
K4	111,57	704,6	0,925
K5	111,1 0	681,4	0,922
K6	111,87	697,4	0,924
K7	111,67	697,1	0,924
K8	111,07	683,0	0,922
K9	111,33	694,9	0,924
K10	111,26	696,0	0,923
K11	111,24	689,1	0,923
K12	111,18	690,9	0,923
K13	111,00	682,3	0,921
K14	110,99	682,9	0,922
K15	110,96	679,3	0,922
K16	111,7 0	692,1	0,924
K17	111,32	694,4	0,923
K18	111,52	702,2	0,925
K19	111,33	681,2	0,922
K20	111,75	699,8	0,925
K21	111,15	684,1	0,922
K22	110,78	693,3	0,923
K23	111,16	683,6	0,922
K24	111,4 0	692,2	0,924
K25	111,65	691,8	0,924
K26	110,89	684,7	0,922
K27	111,61	692,7	0,924
K28	111,41	697,2	0,924
K29	111,02	694,1	0,923
K30	111,04	683,9	0,922
K31	111,51	675,9	0,921
K32	111,12	684,4	0,922
K33	111,63	690,8	0,923
K34	111,47	701,3	0,925
K35	112,28	700,3	0,925

Çalışmanın bu bölümünde LİSEYKO ölçek puanları ile katılımcıların sosyo-demografik özellikleri arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların yaşları ile ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunamamıştır ($r=0,098$, $p=0,334$, Çizelge 4.8).

Çizelge 4. 8. Katılımcıların yaşları ile Ölçek puanları arasındaki korelasyon analizi

LİSEYKÖ Ölçek Toplam Puan		
Yaş	Korelasyon katsayısı (r)	0,098
	P	0,334
	N	100

Spearman's rho

Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların kardeş sayıları ile ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunamamıştır ($r=-0,100$, $p=0,320$, Çizelge 4.9).

Çizelge 4. 9. Katılımcıların kardeş sayıları ile Ölçek puanları arasındaki korelasyon analizi

LİSEYKÖ Ölçek Toplam Puan		
Kardeş Sayısı	Korelasyon katsayısı (r)	-0,100
	P	0,320
	N	100

Spearman's rho

Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların cinsiyet grupları arasında ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.10'da sunulmuştur. Kadın ve erkeklerin LİSEYKÖ ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır ($p=0,863$, Çizelge 4.10).

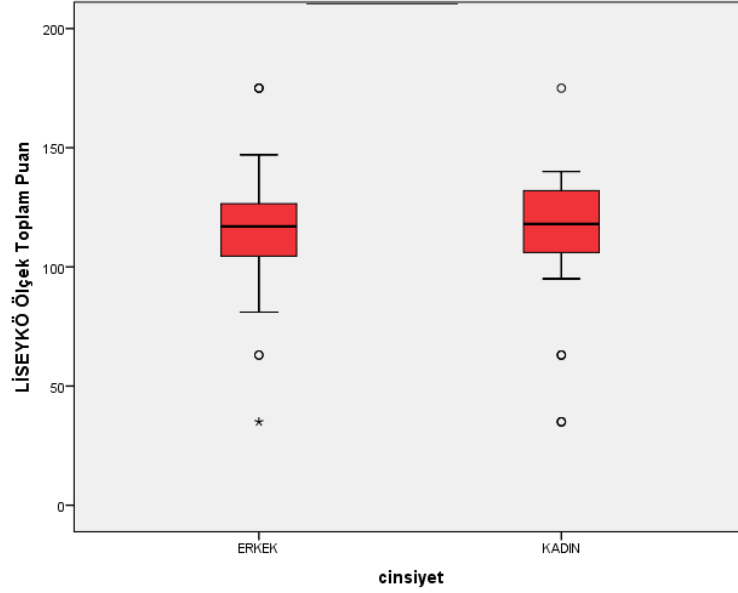
Çizelge 4. 10. Katılımcıların cinsiyet grupları arasında LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması

Cinsiyet	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Erkek	67	116,66	23,140	117,00	35	175	0,863
Kadın	33	110,45	33,589	118,00	35	175	

Mann Whitney U test

SS: Standart sapma

Katılımcıların cinsiyet grupları arasında LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı Şekil 4.3’de kutu grafiği ile gösterilmiştir.

Şekil 4.3. Katılımcıların cinsiyet grupları arasında LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı

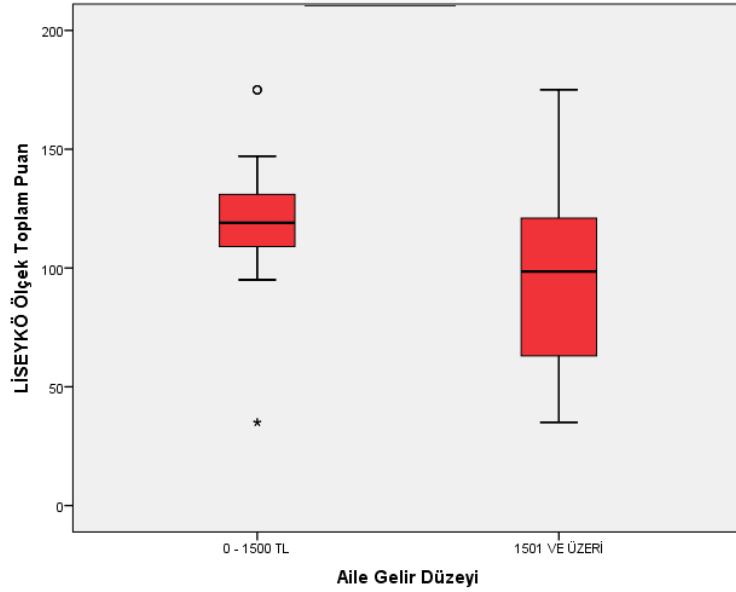
Katılımcıların gelir durumlarına göre oluşturulan gruplar arasında Ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.11’de sunulmuştur. Gelir durumları arasında LİSEYKÖ ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,003$, Çizelge 4.11). Yapılan istatistiksel analiz sonuçlarına göre 0-1500 TL gelir düzeyi olan katılımcıların ölçek puanları 1501 TL ve üzeri gelir düzeyi olan katılımcıların ölçek puanlarından istatistiksel olarak anlamlı daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p=0,003$, Çizelge 4.11).

Çizelge 4. 11. Katılımcıların gelir durumlarına göre oluşturulan gruplar arasında Ölçek puanlarının karşılaştırılması

Aile Gelir Düzeyi	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
0 - 1500 TL	78	119,56	21,973	119,00	35	175	0.003*
1500 TL ve Üzeri	22	97,05	35,468	98,50	35	175	

Mann Whitney U test
SS: Standart sapma

Katılımcıların aile gelir düzeyleri grupları arasında LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı Şekil 4.4’de kutu grafiği ile gösterilmiştir.

Şekil 4. 4. Katılımcıların aile gelir düzeyleri grupları arasında LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı

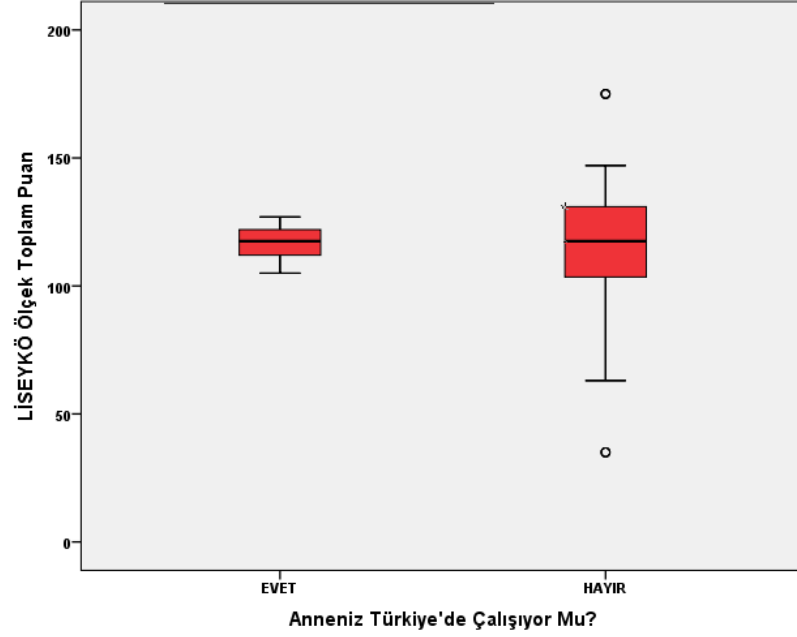
Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların annelerinin Türkiye’de çalışma durumlarına göre oluşturulan gruplar arasında LİSEYKÖ ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,985$, Çizelge 4.12).

Çizelge 4. 12. Katılımcıların annelerinin Türkiye’de çalışma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması

Anneniz Türkiye’de Çalışıyor mu?	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Evet	8	116,88	7,220	117,50	105	127	0,985
Hayır	92	114,41	28,106	117,50	35	175	

Mann Whitney U test
SS: Standart sapma

Katılımcıların annelerinin Türkiye’ de çalışma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı Şekil 4.5’de kutu grafiği ile gösterilmiştir.

Şekil 4.5. Katılımcıların annelerinin Türkiye’de çalışma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı

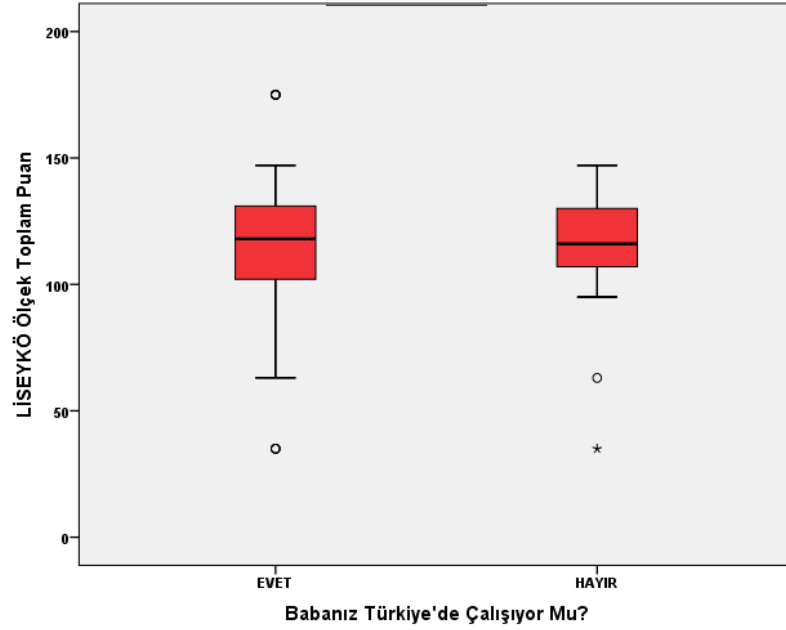
Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların babalarının Türkiye’de çalışma durumları arasında LİSEYKÖ ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,649$, Çizelge 4.13).

Çizelge 4. 13. Katılımcıların babalarının Türkiye’de çalışma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması

Babanız Türkiye’de Çalışıyor mu?	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Evet	50	112,84	32,785	118,00	35	175	0,649
Hayır	50	116,38	19,852	116,00	35	147	

Mann Whitney U test
SS: Standart sapma

Katılımcıların babalarının Türkiye’de çalışma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı Şekil 4.6’da kutu grafiği ile gösterilmiştir.

Şekil 4.6. Katılımcıların babalarının Türkiye’de çalışma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı

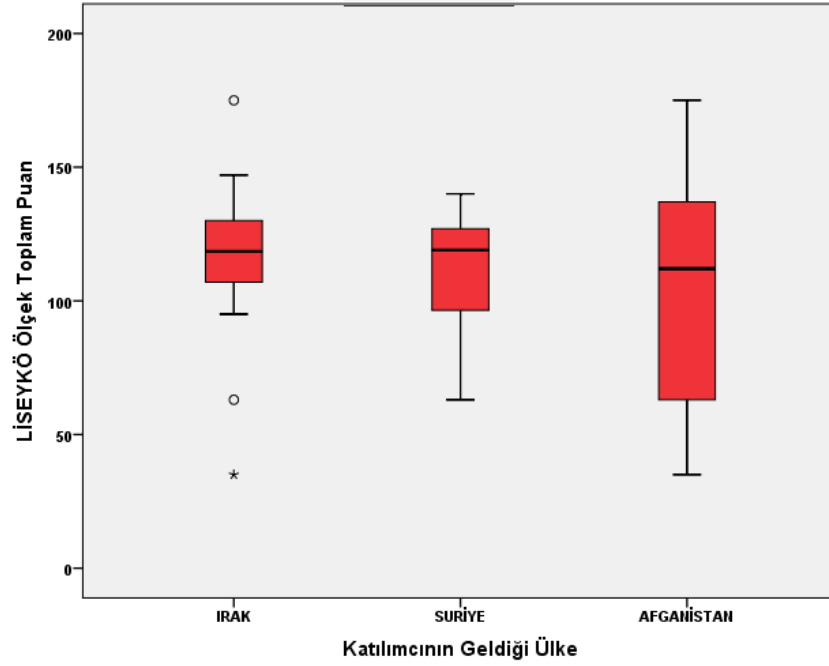
Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların Türkiye’ye geldikleri ülkeler arasında LİSEYKÖ ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,550$, Çizelge 4.14).

Çizelge 4. 14. Katılımcıların Türkiye’ye geldikleri ülkelere göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması

Geldiğiniz Ülke	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Irak	66	117,71	19,346	118,50	35	175	0,550
Suriye	15	111,80	21,571	119,00	63	140	
Afganistan	19	106,05	46,730	112,00	35	175	

Kruskal Wallis test
SS: Standart sapma

Katılımcıların Türkiye'ye geldikleri ülkelere göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı Şekil 4.7'de kutu grafiği ile gösterilmiştir.

Şekil 4.7. Katılımcıların Türkiye'ye geldikleri ülkelere göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı

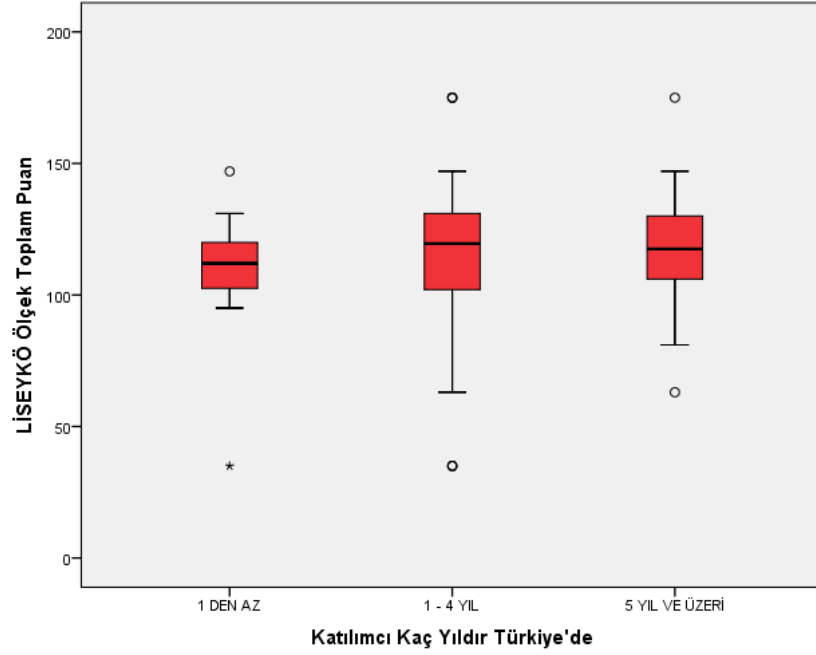
Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların Türkiye'de kaç yıldır yaşadıklarına göre oluşturulan gruplar arasında LİSEYKÖ ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,636$, Çizelge 4.15).

Çizelge 4. 15. Katılımcıların Türkiye'de kaç yıldır yaşadıklarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması

Türkiye'de Kaldıkları Süre	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
1 Yıldan Daha Az	12	108,67	27,167	112,00	35	147	0,636
1 - 4 Yıl Arası	46	113,13	32,609	119,50	35	175	
5 Yıl ve Üzeri	42	117,93	19,342	117,50	63	175	

Kruskal Wallis test
SS: Standart sapma

Katılımcıların Türkiye’de kaç yıl yaşadıklarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı Şekil 4.8’de kutu grafiği ile gösterilmiştir.

Şekil 4.8. Katılımcıların Türkiye’de kaç yıl yaşadıklarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı

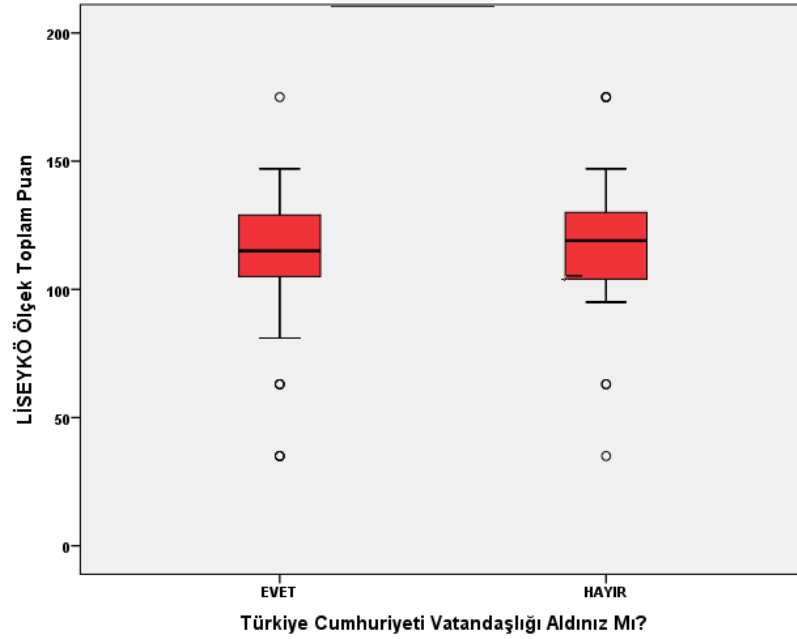
Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların Türkiye’de vatandaşlık alma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,308$, Çizelge 4.16).

Çizelge 4. 16. Katılımcıların Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması

Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı Aldınız mı?	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Evet	45	110,13	29,275	115,00	35	175	0,308
Hayır	55	118,27	24,700	119,00	35	175	

Mann Whitney U test
SS: Standart sapma

Katılımcıların Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı Şekil 4.9’da kutu grafiği ile gösterilmiştir.

Şekil 4.9. Katılımcıların Türkiye’de vatandaşlık alma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı

Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p < 0,001$, Çizelge 4.17).

Çizelge 4. 17. Katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması

Türkiye’de Spor Yapıyor musunuz?	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Hayır	68	106,97	26,296	111,00	35	147	<0.001*
Evet	32	130,84	20,918	126,00	99	175	

Mann Whitney U test

SS: Standart sapma

Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Öğretmenler alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p = 0,005$, Çizelge 4.18).

Çizelge 4. 18. Katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Öğretmenler Alt Boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Türkiye’de Spor Yapıyor musunuz?	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Hayır	68	16,87	5,240	18,00	5	25	0.005*
Evet	32	20,22	3,045	19,50	15	25	

Mann Whitney U test
SS: Standart sapma

Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumlu duygular alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p<0,001$, Çizelge 4.19).

Çizelge 4. 19. Katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Okula Yönelik Olumlu Duygular Alt Boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Türkiye’de Spor Yapıyor musunuz?	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Hayır	68	15,15	5,088	15,00	5	25	<0.001*
Evet	32	19,53	3,767	19,00	11	25	

Mann Whitney U test
SS: Standart sapma

Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Statü alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p<0,001$, Çizelge 4.20).

Çizelge 4. 20. Katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Statü Alt Boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Türkiye’de Spor Yapıyor musunuz?	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Hayır	68	15,10	4,604	15,00	5	24	<0.001*
Evet	32	19,00	3,408	19,00	11	25	

Mann Whitney U test
SS: Standart sapma

Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Okul yöneticileri alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,004$, Çizelge 4.21).

Çizelge 4. 21. Katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Okul Yöneticileri Alt Boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Türkiye’de Spor Yapıyor musunuz?	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Hayır	68	15,12	4,342	16,00	5	22	0.004*
Evet	32	17,72	4,602	18,00	7	25	

Mann Whitney U test
SS: Standart sapma

Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumsuz duygular alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir (p=0,006, Çizelge 4.22).

Çizelge 4. 22. Katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Okula Yönelik Olumsuz Duygular Alt Boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Türkiye’de Spor Yapıyor musunuz?	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Hayır	62	15,88	5,296	17,00	5	24	0.006*
Evet	32	19,13	3,536	19,00	11	25	

Mann Whitney U test
SS: Standart sapma

Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Öğrenciler alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir (p=0,011, Çizelge 4.23).

Çizelge 4. 23. Katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Öğrenciler Alt Boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Türkiye’de Spor Yapıyor musunuz?	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Hayır	68	14,43	4,293	15,00	5	23	0.011*
Evet	32	17,31	4,373	17,00	11	25	

Mann Whitney U test
SS: Standart sapma

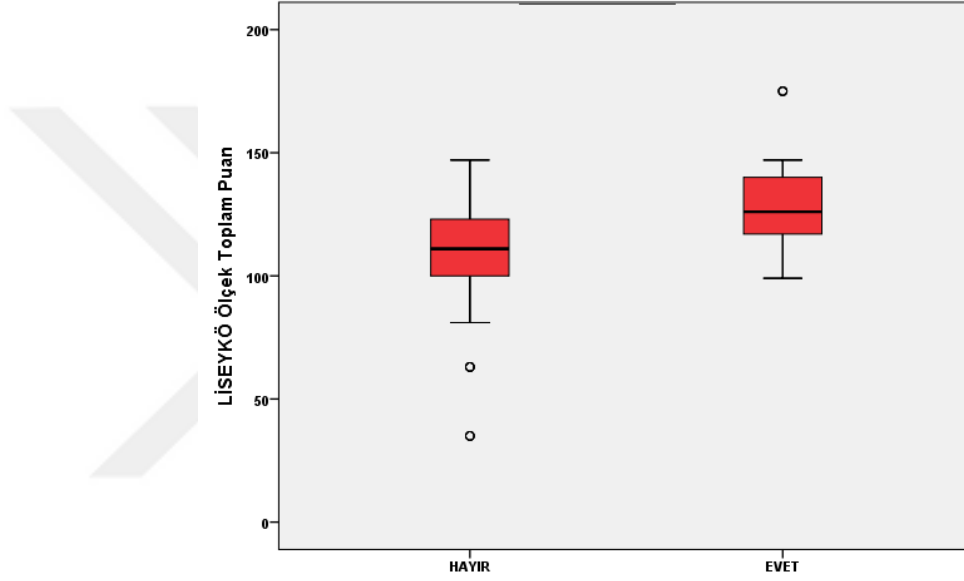
Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Sosyal etkinlik alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir (p=0,001, Çizelge 4.24).

Çizelge 4. 24. Katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Sosyal Etkinlik Alt Boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Türkiye’de Spor Yapıyor musunuz?	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Hayır	68	14,43	4,409	15,00	5	25	0.001*
Evet	32	17,94	4,127	18,00	10	25	

Mann Whitney U test
SS: Standart sapma

Katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı Şekil 4.10’de kutu grafiği ile gösterilmiştir.

Şekil 4.10. Katılımcıların Türkiye’de spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı

Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branş türüne göre oluşturulan gruplar arasında ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.25’de sunulmuştur. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p<0,001$, Çizelge 4.25).

Post-hoc test sonuçlarına göre spor yapmayan katılımcıların ölçek puanlarının takım sporları ve bireysel spor branşlarda faaliyet yapan katılımcıların ölçek puanlarından istatistiksel olarak anlamlı daha düşük olduğu belirlenmiştir (sırasıyla, $p=0,004$, $p=0,003$). Takım ve bireysel sporlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır ($p=1,000$, Çizelge 4.25).

Çizelge 4. 25. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branş türüne göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması

Türkiye’de Yaptığınız Spor Branş Türü	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yapmıyorum (1)	68	106,97	26,296	111,00	35	147		1-2: 0,004*
Takım Sporları (2)	18	132,72	26,297	125,00	99	175	<0,001*	1-3: 0,003*
Bireysel Sporlar (3)	14	128,43	11,312	128,50	115	147		2-3: 1,000

Kruskal Wallis test
SS: Standart sapma

Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branş türüne göre oluşturulan gruplar arasında Öğretmenler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.26’da sunulmuştur. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Öğretmenler alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,013$, Çizelge 4.26).

Post-hoc test sonuçlarına göre spor yapmayan katılımcıların ölçek puanlarının bireysel spor branşlarında faaliyet yapan katılımcıların ölçek puanlarından istatistiksel olarak anlamlı daha düşük olduğu belirlenmiştir ($p=0,018$). Takım ve bireysel sporlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır ($p=1,000$, Çizelge 4.26).

Çizelge 4. 26. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branş türüne göre LİSEYKÖ Öğretmenler Alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Türkiye’de Yaptığınız Spor Branş Türü	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yapmıyorum (1)	68	16,87	5,240	18,00	5	25		1-2: 0,371
Takım Sporları (2)	18	20,72	3,286	20,00	15	25	0,013*	1-3: 0,018*
Bireysel Sporlar (3)	14	19,57	2,681	19,00	16	25		2-3: 1,000

Kruskal Wallis test
SS: Standart sapma

Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branş türüne göre oluşturulan gruplar arasında Okula yönelik olumlu duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.27’de sunulmuştur. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumlu duygular alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p<0,001$, Çizelge 4.27).

Post-hoc test sonuçlarına göre spor yapmayan katılımcıların ölçek puanlarının takım ve bireysel spor branşlarında faaliyet yapan katılımcıların ölçek puanlarından istatistiksel olarak anlamlı daha düşük olduğu belirlenmiştir (sırasıyla $p=0,027$,

$p=0,001$). Takım ve bireysel sporlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır ($p=1,000$, Çizelge 4.27).

Çizelge 4. 27. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branşına göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumlu duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Türkiye’de Yaptığınız Spor Branş Türü	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yapmıyorum (1)	68	15,15	5,088	15,00	5	25		1-2: 0,027*
Takım Sporları (2)	18	20,00	4,270	18,50	11	25	<0,001*	1-3: 0,001*
Bireysel Sporlar (3)	14	18,93	3,050	19,50	14	25		2-3: 1,000

Kruskal Wallis test

SS: Standart sapma

Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branş türüne göre oluşturulan gruplar arasında Statü alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.28’de sunulmuştur. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Statü alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,001$, Çizelge 4.28).

Post-hoc test sonuçlarına göre spor yapmayan katılımcıların ölçek puanlarının takım ve bireysel spor branşlarında faaliyet yapan katılımcıların ölçek puanlarından istatistiksel olarak anlamlı daha düşük olduğu belirlenmiştir (sırasıyla $p=0,035$, $p=0,004$). Takım ve bireysel sporlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır ($p=1,000$, Çizelge 4.28).

Çizelge 4. 28. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branşına göre LİSEYKÖ Statü alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Türkiye’de Yaptığınız Spor Branş Türü	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yapmıyorum (1)	68	15,10	4,604	15,00	5	24		1-2: 0,035*
Takım Sporları (2)	18	19,44	4,342	19,00	11	25	0,001*	1-3: 0,004*
Bireysel Sporlar (3)	14	18,43	1,555	18,50	14	21		2-3: 1,000

Kruskal Wallis test

SS: Standart sapma

Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branş türüne göre oluşturulan gruplar arasında Okul yöneticileri alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.29’de sunulmuştur. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Okul yöneticileri alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,016$, Çizelge 4.29).

Post-hoc test sonuçlarına göre spor yapmayan katılımcıların ölçek puanlarının takım ve bireysel spor branşlarında faaliyet yapan katılımcıların ölçek puanlarından istatistiksel olarak anlamlı daha düşük olduğu belirlenmiştir (sırasıyla $p=0,231$, $p=0,030$). Takım ve bireysel sporlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır ($p=1,000$, Çizelge 4.29).

Çizelge 4. 29. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branşına göre LİSEYKÖ Okul Yöneticileri alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Türkiye’de Yaptığınız Spor Branş Türü	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yapmıyorum (1)	68	15,12	4,342	16,00	5	22		1-2: 0,231
Takım Sporları (2)	18	18,17	5,415	18,00	7	25	0,016*	1-3: 0,030*
Bireysel Sporlar (3)	14	17,14	3,394	18,00	7	20		2-3: 1,000

Kruskal Wallis test
SS: Standart sapma

Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branş türüne göre oluşturulan gruplar arasında Okula yönelik olumsuz duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.30’da sunulmuştur. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumsuz duygular alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,021$, Çizelge 4.30).

Çizelge 4. 30. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branşına göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumsuz duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Türkiye’de Yaptığınız Spor Branş Türü	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yapmıyorum (1)	68	15,88	5,296	17,00	5	24		1-2: 0,107
Takım Sporları (2)	18	19,00	4,256	19,00	11	25	0,021*	1-3: 0,088
Bireysel Sporlar (3)	14	19,29	2,463	20,50	16	22		2-3: 1,000

Kruskal Wallis test
SS: Standart sapma

Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branş türüne göre oluşturulan gruplar arasında Öğrenciler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.31’de sunulmuştur. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Öğrenciler alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,039$, Çizelge 4.31).

Çizelge 4. 31. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branşına göre LİSEYKÖ Öğrenciler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Türkiye’de Yaptığınız Spor Branş Türü	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yapmıyorum (1)	68	14,43	4,293	15,00	5	23		1-2: 0,303
Takım Sporları (2)	18	17,78	4,941	17,00	11	25	0,039*	1-3: 0,077
Bireysel Sporlar (3)	14	16,71	3,604	16,50	11	21		2-3: 1,000

Kruskal Wallis test

SS: Standart sapma

Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branş türüne göre oluşturulan gruplar arasında Sosyal etkinlik alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.32’de sunulmuştur. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Sosyal etkinlik alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,002$, Çizelge 4.32).

Post-hoc test sonuçlarına göre spor yapmayan katılımcıların ölçek puanlarının bireysel spor branşlarında faaliyet yapan katılımcıların ölçek puanlarından istatistiksel olarak anlamlı daha düşük olduğu belirlenmiştir ($p=0,004$). Takım ve bireysel sporlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır ($p=1,000$, Çizelge 4.32).

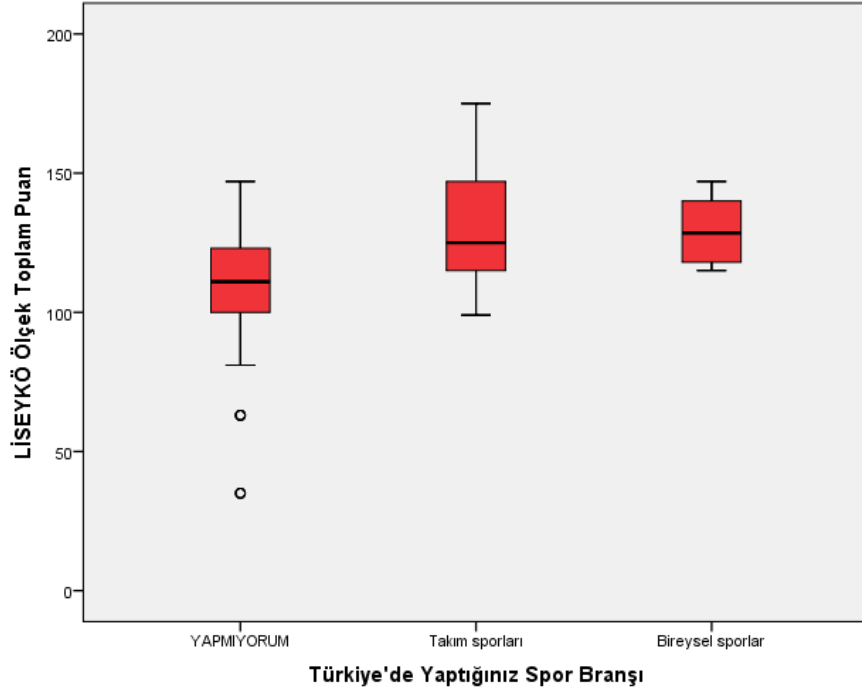
Çizelge 4. 32. Katılımcıların Türkiye’de yaptığı spor branşına göre LİSEYKÖ Sosyal Etkinlik alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Türkiye’de Yaptığınız Spor Branş Türü	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yapmıyorum (1)	68	14,43	4,409	15,00	5	25		1-2: 0,109
Takım Sporları (2)	18	17,61	4,779	16,00	10	25	0,002*	1-3: 0,004*
Bireysel Sporlar (3)	14	18,36	3,225	19,00	11	22		2-3: 0,844

Kruskal Wallis test

SS: Standart sapma

Katılımcıların Türkiye’de yapmış oldukları spor branşlar türlerine göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı Şekil 4.11’de kutu grafiği ile gösterilmiştir.

Şekil 4.11. Katılımcıların Türkiye’de yapmış oldukları spor branş türlerine göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı

Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p < 0,001$, Çizelge 4.33).

Çizelge 4.33. Katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması

Geldiğiniz Ülkede Spor Yapıyor muydunuz?	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Evet	37	127,35	22,873	125,00	81	175	<0.001*
Hayır	63	107,13	26,617	112,00	35	147	

Mann Whitney U test
SS: Standart sapma

Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Öğretmenler alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p<0,001$, Çizelge 4.34).

Çizelge 4. 34. Katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Öğretmenler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Geldiğiniz Ülkede Spor Yapıyor muydunuz?	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Evet	37	20,30	3,814	20,00	11	25	<0.001*
Hayır	63	16,56	4,954	17,00	5	25	

Mann Whitney U test

SS: Standart sapma

Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumlu duygular alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p<0,001$, Çizelge 4.35).

Çizelge 4. 35. Katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumlu duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Geldiğiniz Ülkede Spor Yapıyor muydunuz?	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Evet	37	19,38	4,633	21,00	7	25	<0.001*
Hayır	63	14,89	4,667	15,00	5	25	

Mann Whitney U test

SS: Standart sapma

Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Statü alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,011$, Çizelge 4.36).

Çizelge 4. 36. Katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Statü alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Geldiğiniz Ülkede Spor Yapıyor muydunuz?	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Evet	37	18,16	4,512	18,00	8	25	0.011*
Hayır	63	15,29	4,372	16,00	5	21	

Mann Whitney U test

SS: Standart sapma

Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Okul Yöneticileri alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,025$, Çizelge 4.37).

Çizelge 4. 37. Katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Okul Yöneticileri alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Geldiğiniz Ülkede Spor Yapıyor muydunuz?	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Evet	37	17,24	4,792	17,00	7	25	0.025*
Hayır	63	15,19	4,291	16,00	5	22	

Mann Whitney U test

SS: Standart sapma

Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumsuz duygular alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,005$, Çizelge 4.38).

Çizelge 4. 38. Katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumsuz duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Geldiğiniz Ülkede Spor Yapıyor muydunuz?	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Evet	37	18,92	3,918	19,00	9	25	0.005*
Hayır	63	15,75	5,249	17,00	5	24	

Mann Whitney U test

SS: Standart sapma

Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Öğrenciler alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,608$, Çizelge 4.39).

Çizelge 4. 39. Katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Öğrenciler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Geldiğiniz Ülkede Spor Yapıyor muydunuz?	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Evet	37	15,86	5,138	15,00	8	25	0.608
Hayır	63	15,05	4,101	16,00	5	23	

Mann Whitney U test

SS: Standart sapma

Yapılan istatistiksel analiz sonucunda katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Sosyal etkinlikler alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,003$, Çizelge 4.40).

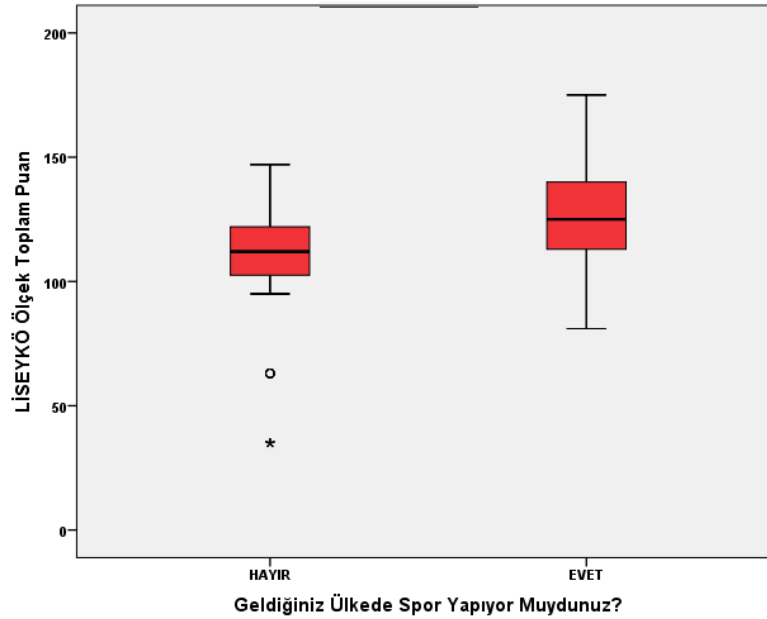
Çizelge 4. 40. Katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ Sosyal etkinlikler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Geldiğiniz Ülkede Spor Yapıyor muydunuz?	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Evet	37	17,49	4,114	18,00	10	25	0.003*
Hayır	63	14,41	4,525	15,00	5	25	

Mann Whitney U test

SS: Standart sapma

Katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı Şekil 4.12’de kutu grafiği ile gösterilmiştir.

Şekil 4.12. Katılımcıların geldikleri ülkede spor yapma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı

Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türüne göre oluşturulan gruplar arasında Ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.41’de sunulmuştur. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,002$, Çizelge 4.41).

Post-hoc test sonuçlarına göre spor yapmayan katılımcıların ölçek puanlarının takım sporlarında faaliyet yapan katılımcıların ölçek puanlarından istatistiksel olarak anlamlı daha düşük olduğu belirlenmiştir ($p=0,007$). Spor yapmayanlar ve bireysel

sporlarda spor yapanlar ile takım sporları ve bireysel sporlarda spor yapanlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır (sırasıyla, $p=0,073$, $p=1,000$, Çizelge 4.41).

Çizelge 4.41. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması

Geldiğiniz Ülkede Yaptığınız Spor Branş Türü	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yapmıyorum (1)	63	107,13	26,617	112,00	35	147		1-2: 0,007*
Takım Sporları (2)	30	127,17	24,564	124,00	81	175	0,002*	1-3: 0,073
Bireysel Sporlar (3)	7	128,14	14,893	140,00	109	140		2-3: 1,000

Kruskal Wallis test

SS: Standart sapma

Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türüne göre oluşturulan gruplar arasında Öğretmenler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.42’de sunulmuştur. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Öğretmenler alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,001$, Çizelge 4.42).

Post-hoc test sonuçlarına göre spor yapmayan katılımcıların ölçek puanlarının bireysel sporlarda faaliyet yapan katılımcıların ölçek puanlarından istatistiksel olarak anlamlı daha düşük olduğu belirlenmiştir ($p=0,001$). Spor yapmayanlar ve takım sporlarında spor yapanlar ile takım sporları ve bireysel sporlarda spor yapanlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır (sırasıyla, $p=0,527$, $p=1,000$, Çizelge 4.42).

Çizelge 4. 42. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Öğretmenler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Geldiğiniz Ülkede Yaptığınız Spor Branş Türü	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yapmıyorum (1)	63	16,56	4,954	17,00	5	25		1-2: 0,527
Takım Sporları (2)	30	20,43	4,091	20,50	11	25	0,001*	1-3: 0,001*
Bireysel Sporlar (3)	7	19,71	2,430	18,00	18	24		2-3: 1,000

Kruskal Wallis test

SS: Standart sapma

Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türüne göre oluşturulan gruplar arasında Okula yönelik olumlu duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.43’de sunulmuştur. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Okula

yönelik olumlu duygular alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p<0,001$, Çizelge 4.43).

Post-hoc test sonuçlarına göre spor yapmayan katılımcıların ölçek puanlarının bireysel sporlarda faaliyet yapan katılımcıların ölçek puanlarından istatistiksel olarak anlamlı daha düşük olduğu belirlenmiştir ($p<0,001$). Spor yapmayanlar ve takım sporlarında spor yapanlar ile takım sporları ve bireysel sporlarda spor yapanlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır (sırasıyla, $p=0,162$ $p=1,000$, Çizelge 4.43).

Çizelge 4. 43. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumlu duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Geldiğiniz Ülkede Yaptığınız Spor Branş Türü	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yapmıyorum (1)	63	14,89	4,667	15,00	5	25		1-2: 0,162
Takım Sporları (2)	30	19,53	4,967	21,00	7	25	<0.001*	1-3: <0.001*
Bireysel Sporlar (3)	7	18,71	2,984	21,00	14	21		2-3: 1,000

Kruskal Wallis test
SS: Standart sapma

Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türüne göre oluşturulan gruplar arasında Statü alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.44’de sunulmuştur. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Statü alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,032$, Çizelge 4.44).

Post-hoc test sonuçlarına göre spor yapmayan katılımcıların ölçek puanlarının bireysel sporlarda faaliyet yapan katılımcıların ölçek puanlarından istatistiksel olarak anlamlı daha düşük olduğu belirlenmiştir ($p=0,027$). Spor yapmayanlar ve takım sporlarında spor yapanlar ile takım sporları ve bireysel sporlarda spor yapanlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır (sırasıyla, $p=1,000$, $p=1,000$, Çizelge 4.44).

Çizelge 4. 44. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Statü alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Geldiğiniz Ülkede Yaptığınız Spor Branş Türü	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yapmıyorum (1)	63	15,29	4,372	16,00	5	21		1-2: 1,000
Takım Sporları (2)	30	18,33	4,957	19,00	8	25	0,032*	1-3: 0,027*
Bireysel Sporlar (3)	7	17,43	1,618	18,00	14	19		2-3: 1,000

Kruskal Wallis test
SS: Standart sapma

Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türüne göre oluşturulan gruplar arasında Okul yöneticileri alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.45’de sunulmuştur. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Okul yöneticileri alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,081$, Çizelge 4.45).

Çizelge 4. 45. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Okul yöneticileri alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Geldiğiniz Ülkede Yaptığınız Spor Branş Türü	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Yapmıyorum (1)	63	15,19	4,291	16,00	5	22	0,081
Takım Sporları (2)	30	17,40	4,811	17,00	7	25	
Bireysel Sporlar (3)	7	16,57	5,028	20,00	7	20	

Kruskal Wallis test
SS: Standart sapma

Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türüne göre oluşturulan gruplar arasında Okula yönelik olumsuz duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.46’de sunulmuştur. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumsuz duygular alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,015$, Çizelge 4.46).

Post-hoc test sonuçlarına göre spor yapmayan katılımcıların ölçek puanlarının takım sporlarında faaliyet yapan katılımcıların ölçek puanlarından istatistiksel olarak anlamlı daha düşük olduğu belirlenmiştir ($p=0,044$). Spor yapmayanlar ve bireysel sporlarda spor yapanlar ile takım sporları ve bireysel sporlarda spor yapanlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır (sırasıyla, $p=0,153$, $p=1,000$, Çizelge 4.46).

Çizelge 4. 46. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumsuz duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Geldiğiniz Ülkede Yaptığınız Spor Branş Türü	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yapmıyorum (1)	63	15,75	5,249	17,00	5	24	0,015*	1-2: 0,044*
Takım Sporları (2)	30	18,73	4,258	19,00	9	25		1-3: 0,153
Bireysel Sporlar (3)	7	19,71	1,890	21,00	17	21		2-3: 1,000

Kruskal Wallis test
SS: Standart sapma

Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türüne göre oluşturulan gruplar arasında Öğrenciler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.47’de sunulmuştur. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Öğrenciler alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,447$, Çizelge 4.47).

Çizelge 4. 47. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Öğrenciler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Geldiğiniz Ülkede Yaptığınız Spor Branş Türü	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Yapmıyorum (1)	63	15,05	4,101	16,00	5	23	0,447*
Takım Sporları (2)	30	15,60	5,150	14,00	8	25	
Bireysel Sporlar (3)	7	17,00	5,323	21,00	8	21	

Kruskal Wallis test

SS: Standart sapma

Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türüne göre oluşturulan gruplar arasında Sosyal etkinlikler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.48’de sunulmuştur. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Sosyal etkinlikler alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,004$, Çizelge 4.48).

Post-hoc test sonuçlarına göre spor yapmayan katılımcıların ölçek puanlarının bireysel sporlarda faaliyet yapan katılımcıların ölçek puanlarından istatistiksel olarak anlamlı daha düşük olduğu belirlenmiştir ($p=0,016$). Spor yapmayanlar ve takım sporlarında spor yapanlar ile takım sporları ve bireysel sporlarda spor yapanlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır (sırasıyla, $p=0,065$, $p=0,451$, Çizelge 4.48).

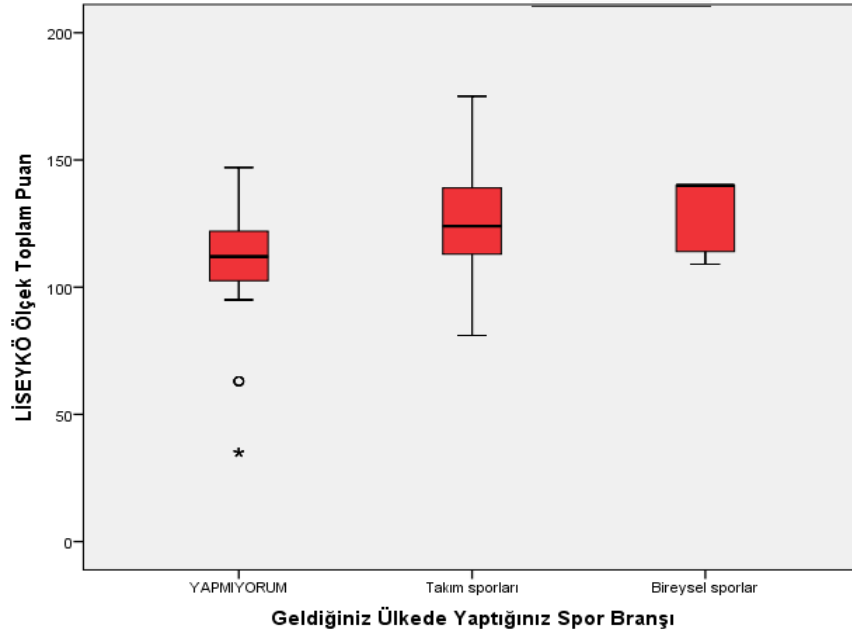
Çizelge 4. 48. Katılımcıların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türlerine göre LİSEYKÖ Sosyal etkinlikler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Geldiğiniz Ülkede Yaptığınız Spor Branş Türü	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yapmıyorum (1)	63	14,41	4,525	15,00	5	25	0,004*	1-2: 0,065
Takım Sporları (2)	30	17,13	4,249	16,00	10	25		1-3: 0,016*
Bireysel Sporlar (3)	7	19,00	3,317	21,00	12	21		2-3: 0,451

Kruskal Wallis test

SS: Standart sapma

Katılımcıların geldikleri ülkede yapmış oldukları spor branş türlerine göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı Şekil 4.13’de kutu grafiği ile gösterilmiştir.

Şekil 4.13. Katılımcıların geldikleri ülkede yapmış oldukları spor branş türlerine göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı

Katılımcıların spor yaşlarına göre oluşturulan gruplar arasında Ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.49’da sunulmuştur. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p < 0,001$, Çizelge 4.49).

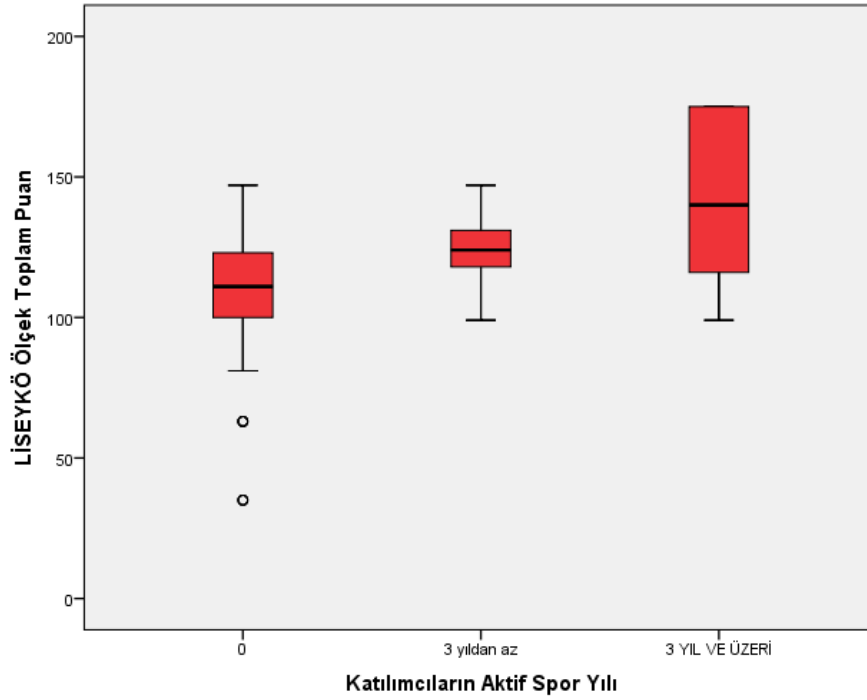
Post-hoc test sonuçlarına göre spor yapmayan katılımcıların, spor yaşı 3 yıldan az olanlar ile spor yaşı 3 yıl ve üzeri olan katılımcılara göre ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı daha düşük olduğu belirlenmiştir (sırasıyla $p = 0,014$, $p = 0,001$). Spor yaşı 3 yıldan az olanlar ile spor yaşı 3 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır ($p = 1,000$, Çizelge 4.49).

Çizelge 4. 49. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması

Katılımcıların Spor Yaşları	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yok (1)	60	106,97	26,296	111,00	35	147		1-2: 0,014*
3 Yıldan Az (2)	21	123,94	10,298	124,00	99	147	<0,001*	1-3: 0,001*
3 Yıl ve Üzeri (3)	19	139,71	27,460	140,00	99	175		2-3: 1,000

Kruskal Wallis test
SS: Standart sapma

Katılımcıların aktif spor yaşlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı Şekil 4.14’de kutu grafiği ile gösterilmiştir.

Şekil 4.14. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı

Katılımcıların spor yaşlarına göre oluşturulan gruplar arasında Öğretmenler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.50’de sunulmuştur. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Öğretmenler alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,015$, Çizelge 4.50).

Post-hoc test sonuçlarına göre spor yapmayan katılımcıların, spor yaşı 3 yıl ve üzeri olan katılımcılara göre ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı daha düşük olduğu belirlenmiştir ($p=0,043$). Spor yaşı 3 yıldan az olanlar ile spor yaşı 3 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır (sırasıyla $p=0,147$, $p=1,000$, Çizelge 4.50).

Çizelge 4. 50. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Öğretmenler Alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Katılımcıların Spor Yaşları	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yok (1)	60	16,87	5,240	18,00	5	25		1-2: 0,147
3 Yıldan Az (2)	21	19,61	2,004	19,50	16	25	0,015*	1-3: 0,043*
3 Yıl ve Üzeri (3)	19	21,00	3,961	21,00	15	25		2-3: 1,000

Kruskal Wallis test
SS: Standart sapma

Katılımcıların spor yaşlarına göre oluşturulan gruplar arasında Okula yönelik olumlu duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.51’de sunulmuştur. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumlu duygular alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p<0,001$, Çizelge 4.51).

Post-hoc test sonuçlarına göre spor yapmayan katılımcıların, spor yaşı 3 yıldan az olanlar ile spor yaşı 3 yıl ve üzeri olan katılımcılara göre ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı daha düşük olduğu belirlenmiştir (sırasıyla $p=0,012$, $p=0,001$). Spor yaşı 3 yıldan az olanlar ile spor yaşı 3 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır ($p=1,000$, Çizelge 4.51).

Çizelge 4. 51. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Okula Yönelik Olumlu Duygular Alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Katılımcıların Spor Yaşları	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yok (1)	60	15,15	5,088	15,00	5	25		1-2: 0,012*
3 Yıldan Az (2)	21	18,67	2,744	18,00	14	25	<0,001*	1-3: 0,001*
3 Yıl ve Üzeri (3)	19	20,64	4,651	21,00	11	25		2-3: 1,000

Kruskal Wallis test
SS: Standart sapma

Katılımcıların spor yaşlarına göre oluşturulan gruplar arasında Statü alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.52’de sunulmuştur. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Statü alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,001$, Çizelge 4.52). Post-hoc test sonuçlarına göre spor yapmayan katılımcıların, spor yaşı 3 yıldan az olanlar ile spor yaşı 3 yıl ve üzeri olan katılımcılara göre ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı daha düşük olduğu belirlenmiştir (sırasıyla $p=0,017$, $p=0,007$). Spor yaşı 3 yıldan az olanlar ile spor yaşı 3 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır ($p=1,000$, Çizelge 4.52).

Çizelge 4. 52. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Statü Alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Katılımcıların Spor Yaşları	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yok (1)	60	15,10	4,604	15,00	5	24		1-2: 0,017*
3 Yıldan Az (2)	21	18,44	3,034	18,50	11	24	0,001*	1-3: 0,007*
3 Yıl ve Üzeri (3)	19	19,71	3,832	19,00	14	25		2-3: 1,000

Kruskal Wallis test
SS: Standart sapma

Katılımcıların spor yaşlarına göre oluşturulan gruplar arasında Okul yöneticileri alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.53’de sunulmuştur. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Okul yöneticileri alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,015$, Çizelge 4.53). Post-hoc test sonuçlarına göre spor yapmayan katılımcıların, spor yaşı 3 yıl ve üzeri olan katılımcılara göre ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı daha düşük olduğu belirlenmiştir ($p=0,047$). Spor yaşı 3 yıldan az olanlar ile spor yaşı 3 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır (sırasıyla $p=0,132$, $p=1,000$, Çizelge 4.53).

Çizelge 4. 53. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Okul Yöneticileri Alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Katılımcıların Spor Yaşları	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yok (1)	60	15,12	4,342	16,00	5	22	0,015*	1-2: 0,132
3 Yıldan Az (2)	21	17,39	2,570	18,00	10	21		1-3: 0,047*
3 Yıl ve Üzeri (3)	19	18,14	6,443	20,00	7	25		2-3: 1,000

Kruskal Wallis test
SS: Standart sapma

Katılımcıların spor yaşlarına göre oluşturulan gruplar arasında Okula yönelik olumsuz duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.54’de sunulmuştur. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumsuz duygular alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,002$, Çizelge 4.54). Post-hoc test sonuçlarına göre spor yapmayan katılımcıların, spor yaşı 3 yıl ve üzeri olan katılımcılara göre ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı daha düşük olduğu belirlenmiştir ($p=0,002$). Spor yaşı 3 yıldan az olanlar ile spor yaşı 3 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır (sırasıyla $p=0,938$, $p=1,000$, Çizelge 4.54).

Çizelge 4. 54. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Okula Yönelik Olumsuz Duygular Alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Katılımcıların Spor Yaşları	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yok (1)	60	15,88	5,296	17,00	5	24	0,002*	1-2: 0,938
3 Yıldan Az (2)	21	17,78	2,557	17,50	13	22		1-3: 0,002*
3 Yıl ve Üzeri (3)	19	20,86	3,939	21,00	11	25		2-3: 0,111

Kruskal Wallis test
SS: Standart sapma

Katılımcıların spor yaşlarına göre oluşturulan gruplar arasında Öğrenciler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.55'te sunulmuştur. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Öğrenciler alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,002$, Çizelge 4.55).

Post-hoc test sonuçlarına göre spor yapmayan katılımcılar ile spor yaşı 3 yıldan az olanlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır ($p=1,000$). Spor yaşı 3 yıl ve üzeri olanların, spor yapmayanlar ile spor yaşı 3 yıldan az olanlara göre ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı daha yüksek olduğu belirlenmiştir (sırasıyla $p=0,001$, $p=0,041$, Çizelge 4.55).

Çizelge 4. 55. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Öğrenciler Alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Katılımcıların Spor Yaşları	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yok (1)	60	14,43	4,293	15,00	5	23		1-2: 1,000
3 Yıldan Az (2)	21	15,50	3,034	16,00	11	20	0,002*	1-3: 0,001*
3 Yıl ve Üzeri (3)	19	19,64	4,814	21,00	11	25		2-3: 0,041*

Kruskal Wallis test
SS: Standart sapma

Katılımcıların spor yaşlarına göre oluşturulan gruplar arasında Sosyal etkinlik alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.56'da sunulmuştur. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Sosyal etkinlik alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,001$, Çizelge 4.56).

Post-hoc test sonuçlarına göre spor yapmayan katılımcıların, spor yaşı 3 yıl ve üzeri olan katılımcılara göre ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı daha düşük olduğu belirlenmiştir ($p=0,001$). Spor yaşı 3 yıldan az olanlar ile spor yaşı 3 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır ($p=0,216$, Çizelge 4.56).

Çizelge 4. 56. Katılımcıların spor yaşlarına göre LİSEYKÖ Sosyal Etkinlik Alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Katılımcıların Spor Yaşları	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P	Post-hoc P
Yok (1)	60	14,43	4,409	15,00	5	25		1-2: 0,285
3 Yıldan Az (2)	21	16,56	2,727	16,00	12	22	0,001*	1-3: 0,001*
3 Yıl ve Üzeri (3)	19	19,71	4,983	21,00	10	25		2-3: 0,216

Kruskal Wallis test
SS: Standart sapma

Katılımcıların sportif başarılarına göre oluşturulan gruplar arasında Ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.57’de sunulmuştur. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,005$, Çizelge 4.57).

Çizelge 4. 57. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının karşılaştırılması

Katılımcıların Sportif Başarıları	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Yok	70	108,71	26,511	114,00	35	147	0,005*
Var	30	128,37	23,258	123,00	98	175	

Mann Whitney U test
SS: Standart sapma

Katılımcıların sportif başarılarına göre oluşturulan gruplar arasında Öğretmenler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.58’de sunulmuştur. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Öğretmenler alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,052$, Çizelge 4.58).

Çizelge 4. 58. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Öğretmenler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Katılımcıların Sportif Başarıları	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Yok	70	17,21	5,070	18,50	5	25	0,052
Var	30	19,63	4,047	19,00	11	25	

Mann Whitney U test
SS: Standart sapma

Katılımcıların sportif başarılarına göre oluşturulan gruplar arasında Okula yönelik olumlu duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.59’da sunulmuştur. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumlu duygular alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p<0,001$, Çizelge 4.59).

Çizelge 4. 59. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumlu duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Katılımcıların Sportif Başarıları	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Yok	70	15,21	5,013	15,00	5	25	<0,001*
Var	30	19,67	3,907	20,00	12	25	

Mann Whitney U test
SS: Standart sapma

Katılımcıların sportif başarılarına göre oluşturulan gruplar arasında Statü alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.60'da sunulmuştur. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Statü alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,295$, Çizelge 4.60).

Çizelge 4. 60. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Statü alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Katılımcıların Sportif Başarıları	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Yok	70	15,80	4,664	17,00	5	24	0,295
Var	30	17,63	4,311	18,00	11	25	

Mann Whitney U test
SS: Standart sapma

Katılımcıların sportif başarılarına göre oluşturulan gruplar arasında Okul yöneticileri alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.61'de sunulmuştur. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Okul yöneticileri alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,084$, Çizelge 4.61).

Çizelge 4. 61. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Okul yöneticileri alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Katılımcıların Sportif Başarıları	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Yok	70	15,39	4,362	16,00	5	22	0,084
Var	30	17,27	4,842	17,00	7	25	

Mann Whitney U test
SS: Standart sapma

Katılımcıların sportif başarılarına göre oluşturulan gruplar arasında Okula yönelik olumsuz duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.62’de sunulmuştur. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumsuz duygular alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,002$, Çizelge 4.62).

Çizelge 4. 62. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Okula yönelik olumsuz duygular alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Katılımcıların Sportif Başarıları	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Yok	70	15,81	5,284	16,50	5	24	0,002*
Var	30	19,50	3,127	19,00	15	25	

Mann Whitney U test
SS: Standart sapma

Katılımcıların sportif başarılarına göre oluşturulan gruplar arasında Öğrenciler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.63’de sunulmuştur. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Öğrenciler alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,003$, Çizelge 4.63).

Çizelge 4. 63. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Öğrenciler alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Katılımcıların Sportif Başarıları	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Yok	70	14,41	4,207	15,00	5	23	0,003*
Var	30	17,53	4,485	18,00	10	25	

Mann Whitney U test
SS: Standart sapma

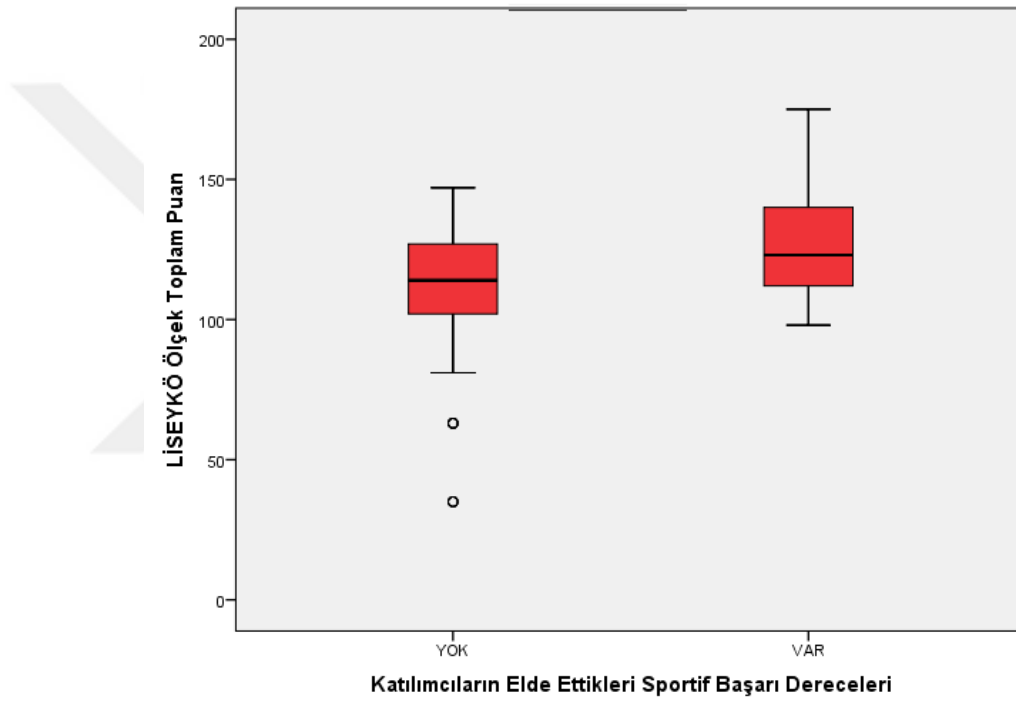
Katılımcıların sportif başarılarına göre oluşturulan gruplar arasında Sosyal etkinlik alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.64’de sunulmuştur. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Sosyal etkinlik alt boyut ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,076$, Çizelge 4.64).

Çizelge 4. 64. Katılımcıların sportif başarılarına göre LİSEYKÖ Sosyal etkinlik alt boyut ölçek puanlarının karşılaştırılması

Katılımcıların Sportif Başarıları	N	Ort.	SS	Medyan	Min	Maks	P
Yok	70	14,87	4,507	15,00	5	25	0,076
Var	30	17,13	4,508	16,00	10	25	

Mann Whitney U test
SS: Standart sapma

Katılımcıların elde ettikleri spor başarılarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı Şekil 4.15’de kutu grafiği ile gösterilmiştir.

Şekil 4.15. Katılımcıların elde ettikleri spor başarılarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının dağılımı

5. TARTIŞMA

Bu çalışma; ülkelerinden zorunlu göç sonucunda Türkiye'ye gelen mülteci çocukların yaşam kaliteleri ve fiziksel aktivite düzeyleri arasındaki ilişki düzeyini ortaya çıkarılması amacıyla yapılmıştır. Bu bölümde, araştırma sonuçlarından elde edilen bulgular ilgili literatür kapsamında tartışılmıştır.

Katılımcıların cinsiyet grupları arasında ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.10'da sunulmuştur. Kadın ve erkeklerin LİSEYKÖ ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır ($p=0,863$, Çizelge 4.10). Yapılan ulusal ve uluslar arası literatür taraması sonucunda; Taylor ve Doherty'nin (2005) yapmış oldukları çalışmada Kanada'ya farklı kültürlerden yeni gelen mültecilerin, anadilleri İngilizce olmayan kız ve erkek çocukların sportif faaliyetlere birlikte katılmalarının ülkeye ve toplumun yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırdığını bildirmişlerdir. Ayrıca çalışma sonucunda kadın ve erkekler arasında entegrasyon, zihinsel iyi oluş ve yaşam kaliteleri arasında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Bu sonuç bizim çalışmamız ile paralellik göstermektedir.

Katılımcıların gelir durumlarına göre oluşturulan gruplar arasında Ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel sonuçlar Çizelge 4.11'de sunulmuştur. Gelir durumları arasında LİSEYKÖ ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olduğu belirlenmiştir ($p=0,003$, Çizelge 4.11). Yapılan istatistiksel analiz sonuçlarına göre 0-1500 TL gelir düzeyi olan katılımcıların ölçek puanları 1501 TL ve üzeri gelir düzeyi olan katılımcıların ölçek puanlarından istatistiksel olarak anlamlı daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p=0,003$, Çizelge 4.11). Yapılan ulusal ve uluslar arası literatür taraması sonucunda; O'Donnell ve diğerlerinin (2020) yapmış oldukları çalışmada maddi yönden zayıf mahallerde yaşayıp spora katılım sağlayan mülteci çocukların spor yapmayanlara göre davranışsal ve duygusal olarak daha iyi durumda olduğunu bildirmişlerdir. Forss ve diğerlerinin (2020) yapmış oldukları çalışmada İsveç'e yeni gelen mülteciler arasında gelir durumu ve zihinsel

refah arasındaki ilişkiyi araştırdıkları çalışmada; yeni gelen mültecilerin maddi olarak belli bir düzeyde kazanç sağlaması ile zihinsel refah arasında anlamlı bir ilişki olduğunu bildirmişlerdir. Bu sonuçlar bizim çalışmamız ile ters düşmektedir. Bunun nedeni olarakta çalışmaların yapıldığı ülkelerin dini ve sosyo-kültürel özellikleri olabileceği düşünülmektedir.

Katılımcıların annelerinin Türkiye’de çalışma durumlarına göre oluşturulan gruplar arasında LİSEYKÖ ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,985$, Çizelge 4.12). Katılımcıların babalarının Türkiye’de çalışma durumları arasında LİSEYKÖ ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,649$, Çizelge 4.13). Katılımcıların Türkiye’ye geldikleri ülkeler arasında LİSEYKÖ ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,550$, Çizelge 4.14). Katılımcıların Türkiye’de kaç yıldır yaşadıklarına göre oluşturulan gruplar arasında LİSEYKÖ ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,636$, Çizelge 4.15). Katılımcıların Türkiye’de vatandaşlık alma durumlarına göre LİSEYKÖ ölçek puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,308$, Çizelge 4.16).

LİSEYKÖ toplam ölçek puan hesaplaması sonucunda;

Türkiye’de spor yapma durumuna göre, Türkiye’de yapmış olduğu spor türüne göre, geldiği ülkede spor yapma durumuna göre, geldiği ülkede yapmış olduğu spor türüne göre, spor yaşına göre ve sportif başarı durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (sırasıyla; $p<0,001$, Çizelge 4.17, $p<0,001$, Çizelge 4.25, $p<0,001$, Çizelge 4.33, $p=0,002$, Çizelge 4.41, $p<0,001$, Çizelge 4.49, $p=0,005$, Çizelge 4.57).

Konu ile ilgili yapılan ulusal ve uluslararası çalışmalarda; Kök (2019) yapmış olduğu çalışmada, Türkiye’deki barınma merkezlerinde kalan ortaöğretim düzeyindeki mülteci çocuklarda rekreatif faaliyetlerin etkisini incelemiştir. Çalışma, Türkiye’ye iç savaş nedeni ile sığınan Suriyeli mülteci çocuklara uygulanan rekreatif faaliyetlerin fiziksel ve sosyal yararlarını ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Çalışma, 13-18 yaş aralığındaki rekreatif faaliyetlere katılım sağlayan 98 kişilik deney grubu ve rekreatif faaliyetlere katılım sağlamayan 93 kişilik kontrol grubu ile yapılmıştır. Deney grubuna ‘Rekreasyon Fayda Ölçeği’ uygulanmıştır. Çalışma sonucunda deney grubunun ön test ve son test bulgularında fiziksel, psikolojik ve

sosyal olmak üzere tüm alt boyutlarda ve genel toplamda puanlarda artış olduğu bulunmuştur. Yapılan bu araştırma sonucunda terapatik rekreasyon faaliyeti olarak yapılan sportif rekreasyon aktivitelerinin mülteci öğrencilerin fiziksel gelişimine, psikolojik durumlarına ve sosyal becerilerine pozitif katkı sağladığı görülmüştür. Atalı (2018) yapmış olduğu çalışmada, Türkiye’de Suriyelilere sağlanan hizmetlerin spor yönü ile incelemiştir. Çalışmada Suriyeli mültecilere sağlanan hizmetlerin özellikle her yaştan bireyin sosyalleşmesini ve göçün etki ettiği olumsuz durumları azaltmayı sağlayan spor hizmetlerinin ne düzeyde olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda Suriyelilere sağlanan spor hizmetlerinin ilgili kurumlar tarafından sportif olarak projeler ve faaliyetler üretildiği, spor branşlarına özgü eğitimler verildiği, spor malzemesi destekleri verildiği ve spor aracılığı ile sosyalleşme amacı ile faaliyetler düzenlendiği bildirilmiştir. Sabirova ve Zinoviev (2016) tarafından yapılan çalışmada, spor kulüplerine giden mülteci gençlerin kendi yaş grupları ile etkileşime girip sosyalleşme imkanı bulduklarını ve aynı zamanda yaşlıları olmayan kişilerle de sohbet etme ve kaynaşma ortamına sahip olduğunu belirtilmektedir. Bu çalışmanın sonucu bizim çalışmamız ile benzerlik göstermektedir. Knappe ve diğerleri (2019) yapmış oldukları çalışmada Yunanistan’daki kampta yaşayan erkek mültecilerde egzersiz ve spor eğitiminin travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), depresyon, anksiyete, yaşam kalitesi, ağrı ve zindelik semptomları üzerindeki potansiyel etkisini araştırdıkları çalışmada başlangıç puanlarının egzersiz sonrası artmasının daha az kaygı belirtisi, daha iyi yaşam kalitesi, daha yüksek kendi kendine algılanan zindelik, daha yüksek kavrama gücü ve müdahale sonrası daha iyi kardiyovasküler zindeliği oluşturduğunu bildirmişlerdir. Hacettepe Üniversitesi 2020 yılında “Göçmen ve Mülteci Kadınlar için Fiziksel Aktivite Rehberi” adında bir çalışmayı 4 yazar ile yayımlamıştır. Bu proje ile mülteci kadınların güçlenmelerine ve sosyal uyum sağlayarak topluma entegre olmalarında fiziksel aktiviteyi bir araç olarak kullanılması amaçlanmıştır. Doherty ve Taylor (2007) yeni bir ülkeye "uyum sağlama" sürecinde spor ve fiziksel rekreasyonun rolünü araştırmak için yapmış oldukları çalışmada spor ve rekreasyonun eğlenceli, sağlıklı ve dil becerilerini geliştirmede ve ana akım kültüre uyum sağlamada yardımcı olarak algılandığını belirtmişlerdir. Makarova ve Herzog (2014) yapmış oldukları çalışmaya göre; göçmenleri toplumlarına entegre etme görevi ile karşı karşıya olan batı Avrupa ülkeleri göçmenlerin kültürleşmeleri ve kültürlerarası ilişkileri üzerine yapılan araştırmalar sonucunda sporun, yapıcı katılım kurallarına dayalı gruplar arası temas fırsatı sunan; bu nedenle göçmen gençlerin entegrasyonları

ve yaşam kaliteleri için etkili bir yol olduğu bildirilmiştir. Spor kulüplerinde spor yapan kadın göçmen gençlerin oranı erkek göçmen gençlerin iki katı olmasına rağmen, çoğu göçmen genç için spor, boş zamanlarının önemli bir parçasıdır. Bulgular aynı zamanda kulüplerde spor yapan kadın ve erkek göçmen gençlerin bu spor faaliyetleri sırasında İsviçreli yaşıtlarıyla çok daha fazla kişisel temas kurduklarını göstermektedir. Ayrıca, spor faaliyetleri sırasında İsviçreli yaşıtlarıyla sık sık kişisel temasta bulunan gençler, boş zamanlarında ve yakın arkadaşları arasında çok daha fazla kültürlerarası temasa sahip oldukları bildirilmiştir.

Yapmış olduğumuz çalışma sonucunda spor yapanların spor yapmayanlara göre yaşam kalitelerinin daha yüksek olduğu belirlenmiş olup yapılan literatür incelemesinde çalışmamızda çıkan sonucu desteklemektedir.

Öğretmenler alt boyutunda;

Türkiye’de spor yapma durumuna göre, Türkiye’de yapmış olduğu spor türüne göre, geldiği ülkede spor yapma durumuna göre, geldiği ülkede yapmış olduğu spor türüne göre ve spor yaşına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (sırasıyla; $p=0,005$, Çizelge 4.18, $p=0,013$, Çizelge 4.26, $p<0,001$, Çizelge 4.34, $p=0,001$, Çizelge 4.42, $p=0,015$, Çizelge 4.50). Fakat sportif başarı durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p=0,052$, Çizelge 4.58).

Konu ile ilgili yapılan ulusal ve uluslararası çalışmalarda; Çağlayan (2004) yapmış olduğu çalışmada spor yapan öğrencilerle spor yapmayan öğrencilerin okul eğitim başarılarını kıyaslayarak, 12-15 yaş grubu ilköğretimde okuyan öğrencilerin sportif faaliyetlere katılımlarının, derslerdeki başarıyı olumlu yönde etkilediği sonucunu bulmuştur. Ayrıca spor yapan öğrencilerin spor yapmayanlara göre öğretmenlere karşı daha olumlu tutum ve davranışları olduğunu bildirmiştir. Nader ve diğerleri (2020) yapmış oldukları çalışmada, öğretmenlerin öğrencileri fiziksel aktivite programlarına dahil etmelerinin öğrencilerin öğretmenlere bakış açısını incelemişlerdir. Sonuç olarak, öğrencilerin fiziksel aktiviteye katılım göstermelerinin, öğretmenlerin öğrenci bakımından değerlerinin artırıldığının ve öğrencilerin öğretmenlere bağlılığına olumlu yönde etki ettiğini belirtmişlerdir. Mullins ve diğerleri (2019) yapmış oldukları çalışmada, lise düzeyinde eğitim gören öğrenciler ile 14 hafta boyunca teneffüs molalarında fiziksel aktivite yapmışlardır ve öğrenci algılarını anket yoluyla değerlendirmişlerdir. Sonuç olarak, teneffüs molalarında yapılan fiziksel aktivitenin öğrencilerin öğretmen algılarına olumlu yönde katkı sağladığını bildirmişlerdir. Habib-Mourad ve diğerleri (2020) yapmış

oldukları çalışmada, öğretmenlerin öğrencileri okul temelli fiziksel aktiviteye teşvik etmesinin sonucunu değerlendirmişlerdir. Sonuç olarak, öğretmenler tarafından teşvik edilen fiziksel aktivitenin öğrencilerde öğretmenlere karşı sadakat duygusunu geliştirdiğini ve öğrencilerin yaşam standartlarının iyileştirilmesinde olumlu bir etki gösterdiğini belirtmişlerdir.

Yapmış olduğumuz çalışma sonucunda spor yapan öğrencilerin öğretmenlere karşı daha olumlu tutum ve davranış sergiledikleri bulunmuş olup yapılan literatür incelemesinde çalışmamızda çıkan sonucu desteklemektedir.

Okula yönelik olumlu duygular alt boyutunda;

Türkiye’de spor yapma durumuna göre, Türkiye’de yapmış olduğu spor türüne göre, geldiği ülkede spor yapma durumuna göre, geldiği ülkede yapmış olduğu spor türüne göre, spor yaşına göre ve sportif başarı durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (sırasıyla; $p<0,001$, Çizelge 4.19, $p<0,001$, Çizelge 4.27, $p<0,001$, Çizelge 4.35, $p<0,001$, Çizelge 4.43, $p<0,001$, Çizelge 4.51, $p<0,001$, Çizelge 4.59).

Konu ile ilgili yapılan ulusal ve uluslararası çalışmalarda; Resaland ve diğerleri (2016) yapmış oldukları çalışmada ortaokul öğrencilerinin üç kısımdan oluşan bir fiziksel aktivite uygulamasına dahil etmişler ve fiziksel aktiviteye katılan öğrencilerin akademik ders düzeylerinin değişimini incelemişlerdir. Çalışma sonucunda, fiziksel aktivite ve eğitimi birleştirmek, akademik olarak en zayıf okul öğrencilerinde bile öğrenmeyi teşvik etmek için uygun bir model olduğunu belirtmişlerdir. Bagherniya ve diğerleri (2018) yapmış oldukları çalışmada, aşırı kilolu ve obez ergen kızlarda obeziteyi önlemek amacıyla fiziksel aktivite davranışını artırmak için sosyal bilişsel teori kullanarak okul temelli fiziksel aktivite programı gerçekleştirmişler ve okula karşı bakış açılarını incelemişlerdir. Sonuç olarak, okul temelli müdahale, aşırı kilolu ve obez ergen kızlarda fiziksel aktivite süresinde artışa ve ekran süresinde azalmaya yol açarak okulda öğrencilerin odak noktalarına ve dikkatlerine olumlu yönde etki etmiştir. Barbosa ve diğerleri (2016) yapmış oldukları çalışmada, okul öncesi eğitimi gören çocukların okulda kaldıkları süre boyunca fiziksel aktivite ve hareketsiz davranışları incelemişlerdir. Sonuç olarak, okul altyapısı ve çevresi, okul öncesi çocuklarda fiziksel aktiviteyi teşvik etmek ve hareketsiz davranışları azaltmak için önemli bir basamak olarak görülmesi gerektiğini bildirmişlerdir.

Yapmış olduğumuz çalışma sonucunda spor yapan öğrencilerin okula yönelik olumlu duygularının daha yüksek olduğu belirlenmiş olup yapılan literatür incelemesinde çalışmamızda çıkan sonucu desteklemektedir.

Statü alt boyutunda;

Türkiye’de spor yapma durumuna göre, Türkiye’de yapmış olduğu spor türüne göre, geldiği ülkede spor yapma durumuna göre, geldiği ülkede yapmış olduğu spor türüne göre ve spor yaşına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (sırasıyla; $p<0,001$, Çizelge 4.20, $p=0,001$, Çizelge 4.28, $p=0,011$, Çizelge 4.36, $p=0,032$, Çizelge 4.44, $p=0,001$, Çizelge 4.52). Fakat sportif başarı durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p=0,295$, Çizelge 4.60).

Konu ile ilgili yapılan ulusal ve uluslararası çalışmalarda; Uzun ve Yılmaz (2020) yapmış oldukları çalışmada, sportif faaliyetlerde bulunan öğrencilerin ahlaki tutum ve davranışları ile sosyal statülerini incelemişlerdir. Sonuç olarak, sportif faaliyetlerde bulunan öğrencilerin ahlaki olgunluk düzeyi ve sosyal statüleri sportif faaliyetlerde bulunmayan öğrencilerden daha iyi bulunmuştur. Cardona-Triana ve diğerleri (2020) yapmış oldukları çalışmada, okul öncesi eğitim gören çocuklarda fiziksel aktivite ve aktif oyunların öğrenciler üzerinde sosyal temsil düzeylerini incelemişlerdir. Sonuç olarak, okul öncesi çocuklarda ebeveyn ve öğretmenlerinin fiziksel aktivite önerilerinin önemli bir rol model olduğunu ve fiziksel aktiviteye katılımın çocukların sosyal temsil açısından olumlu bir etkiye sahip olduğunu belirtmişlerdir. Hrafnkelsdottir ve diğerleri (2018) yapmış oldukları çalışmada, öğrencilerin ekran süresini kısaltıp fiziksel aktivite düzeylerini artırması sonucunda öğrencilerin algılanan sosyal statüleri üzerinde olumlu etki ettiğini bulmuşlardır. Güler ve diğerleri (2021) yapmış oldukları çalışmada, spor lisesi öğrencilerinin sosyal statü algılarını ‘Öznel Sosyal Statü Ölçeği’ ile incelemişlerdir. Sonuç olarak, spor lisesi öğrencilerinin spor yapma durumları ve spor yapma sürelerine göre sosyal statü algılarında anlamlı farklar bulmuşlardır.

Yapmış olduğumuz çalışma sonucunda spor yapan öğrencilerin sosyal statülerinin daha iyi olduğu belirlenmiş olup yapılan literatür incelemesinde çalışmamızda çıkan sonucu desteklemektedir.

Okul yöneticileri alt boyutunda;

Türkiye’de spor yapma durumuna göre, Türkiye’de yapmış olduğu spor türüne göre, geldiği ülkede spor yapma durumuna göre, geldiği ülkede yapmış olduğu spor türüne göre ve spor yaşına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık

bulunmuştur (sırasıyla; $p=0,004$, Çizelge 4.21, $p=0,016$, Çizelge 4.29, $p=0,025$, Çizelge 4.37, $p=0,081$, Çizelge 4.45, $p=0,015$, Çizelge 4.53). Fakat sportif başarı durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p=0,084$, Çizelge 4.61).

Konu ile ilgili yapılan ulusal ve uluslararası çalışmalarda; Hanvey ve Kunz'un (2000) mülteci çocuklar üzerinde yaptıkları çalışmasında çocukların eğitim aldıkları okullarda dışlandıkları, zorbalığa maruz kaldıkları, hatta okul personeli ve yöneticilerinin çözüm sağlamaktan ziyade sorunun bir parçası olduğu yönünde bilgilere ulaşılmış ve bu sorunların çözümünde spor etkinliklerinin ve rekreatif spor faaliyetlerinin çözüm için önemli rol oynayacağını belirtmişlerdir. Kipe ve Lagestad (2020) yapmış oldukları çalışmada, okul personelinin fiziksel aktivite düzeylerinin çocuklar üzerine etkisini incelemişlerdir. Sonuç olarak, okul personelinin sağlık önerileri ve fiziksel aktivite düzeylerinin okuldaki öğrenciler üzerinde rol model olması açısından önem arz ettiğini bildirmişlerdir. Lee ve Welk (2021) yapmış oldukları çalışmada, okul fiziksel aktivite programı uygulaması ile okul yönetici desteği arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Sonuç olarak, okullarda yönetici desteğinin fiziksel aktivite uygulamaları ile anlamlı ilişkili olduğunu bildirmişlerdir. Ayrıca okullarda fiziksel aktivite stratejilerinin öğrencilerin sağlığı üzerine önemli bir etkiye sahip olabileceğini belirtmişlerdir.

Yapmış olduğumuz çalışma sonucunda spor yapan öğrencilerin okul yöneticilerine karşı daha olumlu tutum ve davranışlarının olduğu belirlenmiş olup yapılan literatür incelemesinde çalışmamızda çıkan sonucu desteklemektedir.

Okula yönelik olumsuz duygular alt boyutunda;

Türkiye'de spor yapma durumuna göre, Türkiye'de yapmış olduğu spor türüne göre, geldiği ülkede spor yapma durumuna göre, geldiği ülkede yapmış olduğu spor türüne göre, spor yaşına göre ve sportif başarı durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (sırasıyla; $p=0,006$, Çizelge 4.22, $p=0,021$, Çizelge 4.30, $p=0,005$, Çizelge 4.38, $p=0,015$, Çizelge 4.46, $p=0,002$, Çizelge 4.54, $p=0,002$, Çizelge 4.62).

Konu ile ilgili yapılan ulusal ve uluslararası çalışmalarda; Sağın ve Akbuğu (2019) yapmış oldukları çalışmada spor yapan ve spor yapmayan lise öğrencileri arasındaki okula yabancılaşma düzeylerini incelemişlerdir. Sonuç olarak, spor yapan lise öğrencilerinin okula yabancılaşma düzeylerinin spor yapmayan lise öğrencilerine göre daha düşük olduğunu bildirmişlerdir. Bu sebeple spor yapmayan lise öğrencilerine sportif faaliyetlere katılım sağlamaları yönünde öneride

bulunmuşlardır. Black ve diğerleri (2019) yapmış oldukları çalışmada, yetersiz spor tesislerine sahip bir liseye devam etmenin uzun vadeli etkilerini incelemişlerdir. Sonuç olarak, yetersiz spor tesislerine sahip bir okula devam etmenin, yetişkinlik döneminde fiziksel aktiviteye katılım olasılığında istatistiksel olarak anlamlı bir düşüşe yol açtığını bulmuşlardır. Buna karşılık, yetersiz spor tesislerinin yetişkinlikte fiziksel ve zihinsel sağlık, yaşam tarzı veya sosyoekonomik durum ölçümlerini kötüleştirdiğine dair hiçbir kanıt bulamamışlardır.

Yapmış olduğumuz çalışma sonucunda spor yapan öğrencilerin okula yönelik olumsuz duygularının daha düşük olduğu belirlenmiş olup yapılan literatür incelemesinde çalışmamızda çıkan sonucu desteklemektedir.

Öğrenciler alt boyutunda;

Türkiye’de spor yapma durumuna göre, Türkiye’de yapmış olduğu spor türüne göre, geldiği ülkede yapmış olduğu spor türüne göre, spor yaşına göre ve sportif başarı durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (sırasıyla; $p=0,011$, Çizelge 4.23, $p=0,039$, Çizelge 4.31, $p=0,447$, Çizelge 4.47, $p=0,002$, Çizelge 4.55, $p=0,003$, Çizelge 4.63). Fakat geldiği ülkede spor yapma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p=0,608$, Çizelge 4.39).

Konu ile ilgili yapılan ulusal ve uluslararası çalışmalarda; Eraslan (2016) yapmış olduğu çalışmada ortaöğretim düzeyinde eğitim gören öğrencilerin duygusal zeka ve empatik eğilim düzeylerini spor yapma durumlarına göre incelemiştir. Sonuç olarak ise öğrencilerin lisanslı olarak spor yapma durumları ile empatik eğilim ve duygusal zeka düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Ayrıca spor yapan öğrencilerin, çevresindeki öğrencilere karşı olumlu tutum ve davranışlarının olduğunu bildirmiştir. Santner ve diğerleri (2018) yapmış oldukları çalışmada, 6-10 yaş arası öğrencilerde 9 haftalık egzersiz uygulamasının motor gelişim ve öğrenciler arası bilişsel etkilerini araştırmışlardır. Sonuç olarak, 6-10 yaş arası egzersiz uygulamasının öğrenciler arası bilişsel görevlere olumlu yönde etki ettiğini belirtmişlerdir. Snedden ve diğerleri (2019) yapmış oldukları çalışmada, öğrencilerin fiziksel aktivite katılımının yaşam kalitesi üzerindeki rolünü incelemişlerdir. Sonuç olarak, daha yüksek düzeyde spor ve fiziksel aktivite, çalışma yapılan popülasyonda daha olumlu arkadaş iletişimi, zihinsel sağlık ve yaşam kalitesi ile ilişkilendirilmiştir.

Yapmış olduğumuz çalışma sonucunda spor yapan öğrencilerin, öğrencilere karşı daha olumlu tutum ve davranışlarının olduğu belirlenmiş olup yapılan literatür incelemesinde çalışmamızda çıkan sonucu desteklemektedir.

Sosyal Etkinlik alt boyutunda;

Türkiye’de spor yapma durumuna göre, Türkiye’de yapmış olduğu spor türüne göre, geldiği ülkede spor yapma durumuna göre, geldiği ülkede yapmış olduğu spor türüne göre ve spor yaşına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (sırasıyla; $p=0,001$, Çizelge 4.24, $p=0,002$, Çizelge 4.32, $p=0,003$, Çizelge 4.40, $p=0,004$, Çizelge 4.48, $p=0,001$, Çizelge 4.56). Fakat sportif başarı durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p=0,076$, Çizelge 4.64).

Konu ile ilgili yapılan ulusal ve uluslararası çalışmalarda; Açak ve Taşçı (2019) yapmış olduğu çalışmada, beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerini ve sosyal etkinliklere katılım düzeylerini incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma sonucunda ise beden eğitimi ve spor yüksekokulundaki öğrencilerinin sosyal beceri ve sosyal etkinliklere katılım düzeylerinin yüksek olduğunu belirtmişlerdir. İp ve diğerleri (2017) yapmış oldukları çalışmada okul fiziksel aktivite ortamı ile öğrencilerin sosyal etkinliklere bakışları arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Sonuç olarak, fiziksel aktiviteye uygun bir okul ortamını, öğrencilerin sosyal etkinliklere bakışlarını olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Cerit ve diğerleri (2013) yapmış oldukları çalışmada, ilköğretim düzeyinde eğitim gören ve korunmaya muhtaç çocukların fiziksel gelişimlerinde rekreatif olarak sporun etkisini incelemişlerdir. Sonuç olarak, çocuklara rekreatif etkinlik olarak uygulanan sportif faaliyetin çocukların fiziksel gelişimlerine olumlu yönde etki ettiği bildirilmiştir. Makar (2016) yapmış olduğu çalışmada, spor eğitimi gören öğrencilerin fiziksel aktivite düzeyleri ile sosyal beceri düzeyleri ve rekreatif etkinliklere katılımları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Sonuç olarak, öğrencilerin fiziksel aktivite düzeyleri ile sosyal beceri düzeyleri ve rekreatif etkinliklere katılımları arasında pozitif ilişki bulmuştur. Dinç ve diğerleri (2018) yapmış oldukları çalışmada, literatür taraması yaparak rekreasyonel fiziksel aktiviteler ile yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Sonuç olarak, rekreasyonel fiziksel aktivitelerle katılarak serbest zamanlarını aktif geçiren bireylerin özellikle bilişsel ve sosyal gelişimi destekleyici etkinlikler ile uğraşması sonucunda, bireylerde sağlıklı bir yaşam, fiziksel ve zihinsel sağlığın korunması ve sosyalleşme gibi sonuçları beraberinde getirerek yaşam kalitesinde de artış sağlandığı bildirilmiştir. Kutlu (2019)

yapmış olduğu çalışmada, öğrencilerinin bilimsel ve sosyal etkinliklere katılma ihtiyaçlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlamıştır. Sonuç olarak, fiziksel aktiviteye katılım sağlamayan öğrencilerin sosyal etkinliklerle ilgili arkadaşları aracılığı ile bilgi alma kanallarının yetersiz kaldığı ve öğrenci kulüplerinde faal olmadıkları belirtilmiştir.

Yapmış olduğumuz çalışma sonucunda spor yapan öğrencilerin daha fazla sosyal etkinliklere katıldığı belirlenmiş olup yapılan literatür incelemesinde çalışmamızda çıkan sonucu desteklemektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Spor sosyal açıdan bakıldığında mülteci çocuk ve gençlerin, arkadaş çevresi oluşturmaları, işbirliği, sosyalleşme ve ülkeye uyum gibi sosyal becerilerini geliştirmeleri için ortam sağlar. Bu nedenle göçmen çocukların eğitim sistemine ve topluma uyum sağlamaları için spor ve fiziksel aktivite etkinliklerinin kullanılması gerektiği düşünülmektedir.

Mülteci çocukların Türkiye’de spor yapma durumlarında spor yapanların spor yapmayanlara göre;

Yaşam kalitelerinin daha yüksek, öğretmenlere karşı daha olumlu tutum ve davranışlarının, okula yönelik olumlu duygularının daha yüksek, sosyal statülerinin daha iyi, okul yöneticilerine karşı daha saygılı, okula yönelik olumsuz duygularının daha düşük, öğrencilere karşı daha olumlu durumlarının olduğu ve daha fazla sosyal etkinliklere katıldığı belirlenmiştir.

Mülteci çocukların Türkiye’de yaptığı spor branş türüne göre;

Bireysel sporlarda spor yapanların spor yapmayanlara göre yaşam kalitelerinin daha yüksek, takım sporlarında veya bireysel sporlarda spor yapanların spor yapmayanlara göre öğretmenlere karşı daha olumlu, takım sporlarında veya bireysel sporlarda spor yapanların spor yapmayanlara göre okula yönelik olumlu duygularının daha yüksek, takım sporlarında veya bireysel sporlarda spor yapanların spor yapmayanlara göre sosyal statülerinin daha iyi, takım sporlarında veya bireysel sporlarda spor yapanların spor yapmayanlara göre okul yöneticilerine karşı daha olumlu durumlarının, takım sporlarında veya bireysel sporlarda spor yapanların spor yapmayanlara göre okula yönelik olumsuz duygularının daha düşük, takım sporlarında veya bireysel sporlarda spor yapanların spor yapmayanlara göre öğrencilere karşı daha olumlu durumlarının olduğu ve bireysel sporlarda spor yapanların spor yapmayanlara göre daha fazla sosyal etkinliklere katıldığı belirlenmiştir.

Mülteci çocukların geldikleri ülkede spor yapma durumlarında spor yapanların spor yapmayanlara göre;

Yaşam kalitelerinin daha yüksek, öğretmenlere karşı daha olumlu tutum ve davranışlarının, okula yönelik olumlu duygularının daha yüksek, sosyal statülerinin daha iyi, okul yöneticilerine karşı daha olumlu durumlarının, okula yönelik olumsuz duygularının daha düşük olduğu ve daha fazla sosyal etkinliklere katıldığı belirlenmiştir.

Mülteci çocukların geldikleri ülkede yaptığı spor branş türüne göre;

Bireysel sporlarda spor yapanların spor yapmayanlara göre yaşam kalitelerinin daha yüksek, bireysel sporlarda spor yapanların spor yapmayanlara göre öğretmenlere karşı daha olumlu tutum ve davranışlarının, bireysel sporlarda spor yapanların spor yapmayanlara göre okula yönelik olumlu duygularının daha yüksek, bireysel sporlarda spor yapanların spor yapmayanlara göre sosyal statülerinin daha iyi, takım sporlarında veya bireysel sporlarda spor yapanların spor yapmayanlara göre okul yöneticilerine karşı daha olumlu durumlarının, takım sporlarında spor yapanların spor yapmayanlara göre okula yönelik olumsuz duygularının daha düşük olduğu, takım sporlarında veya bireysel sporlarda spor yapanların spor yapmayanlara göre öğrencilere karşı daha olumlu durumlarının olduğu ve bireysel sporlarda spor yapanların spor yapmayanlara göre daha fazla sosyal etkinliklere katıldığı belirlenmiştir.

Mülteci çocukların spor yaşına göre;

Spor yaşı 3 yıl ve üzeri olanların spor yapmamış olanlara göre yaşam kalitelerinin daha yüksek, spor yapanların spor yapmamış olanlara göre öğretmenlere karşı daha olumlu durumlarının, spor yapanların spor yapmamış olanlara göre okula yönelik olumlu duygularının daha yüksek, spor yapanların spor yapmamış olanlara göre sosyal statülerinin daha, spor yaşı 3 yıl ve üzeri olanların spor yapmamış olanlara göre okul yöneticilerine karşı daha olumlu durumlarının, spor yaşı 3 yıl ve üzeri olanların spor yapmamış olanlara göre okula yönelik olumsuz duygularının daha düşük, spor yapanların spor yapmamış olanlara göre öğrencilere karşı daha olumlu durumlarının ve spor yaşı 3 yıl ve üzeri olanların spor yapmamış olanlara göre daha fazla sosyal etkinliklere katıldığı belirlenmiştir.

Mülteci çocuklarda sportif başarıları olanların sportif başarıları olmayanlara göre;

yaşam kaliteleri daha yüksek, okula yönelik olumlu duygularının daha yüksek, okula yönelik olumsuz duygularının daha düşük ve öğrencilere karşı daha olumlu durumlarının olduğu belirlenmiştir.

Yaptığımız çalışma sonucunda sportif faaliyetlere katılan mülteci çocukların yaşam kalitelerinin toplam puan ve tüm alt ölçeklerde yüksek olduğu belirlenmiştir. Sporun tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de farklı kültürlerden olan insanların birbirleriyle iletişim kurmalarına, yaşam kalitelerine, eğitim başarılarına ve sosyal çevrelerine olumlu katkılar sunduğu yaptığımız çalışmada da bulunmuştur. Bu bilgiler ışığında ülkelerinden zorunlu olarak göç eden mültecilerin gittikleri ülkelerdeki farklı kültür yapısına sahip insanlar ile ortak payda da sporun birleştirici gücü sayesinde yaşam kalitelerinin arttığı bulunmuştur.

ÖNERİLER

Bu çalışma; ülkelerinden zorunlu göç sonucunda Türkiye'ye gelen mülteci çocukların yaşam kaliteleri ve fiziksel aktivite düzeyleri arasındaki ilişki düzeyini ortaya çıkarılmasını amacıyla yapılmıştır. Ulusal alan yazıda mülteci çocuklarda fiziksel aktivitenin yaşam kalitesi üzerine etkisini inceleyen çalışmalar olmadığından, bu alanda daha çok, daha detaylı ve daha kapsamlı araştırmalar sonucunda yapılacak bilimsel çalışmalara ihtiyaç vardır.

- Yapılacak yeni çalışmalarda farklı sosyo-kültürel veya sosyo-ekonomik özelliklere sahip illerin değerlendirilmesi yapılabilir.
- Yeni araştırma konularında bölgeler arası farklar ortaya konulabilir.
- Yaş gruplarında değişiklik yapılarak yeni çalışmalar kurgulanabilir.
- Cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi gibi demografik özelliklere göre karşılaştırılma yapılabilir.
- Çalışmalarda 12 haftalık uygulamalı sportif faaliyetler yapılarak, ön test – son test karşılaştırılması yapılabilir.
- AB projeleri ile daha geniş kapsamlı çalışma olanakları sağlanabilir.

KAYNAKLAR

- Açak, M. ve Taşçı, M.** (2019). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(2), 20-28.
- Ager, A. ve Strang, A.** (2008). Understanding integration: A conceptual framework. *Journal of refugee studies*, 21(2), 166-191.
- Agllias, K. ve Gray, M.** (2012). Trauma and its effects on refugee families. *The University of Newcastle's Digital Repository*, 10(1), 244-264.
- Ahmed, A.** (2008). Experiences of immigrant new mothers with symptoms of depression. *Arch Womens Ment Health*, 11(4), 295-303.
- Akşit, G., Bozok, M. ve Bozok, N.** (2015). Zorunlu göç, sorunlu karşılaşmalar: Hisar Köyü, Nevşehir'deki Suriyeli göçmenler örneği. *Maltepe Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1(2), 92-116.
- Akyüz, H., Yaşartürk, F., Aydın, İ., Zorba, E. ve Türkmen, M.** (2017). Üniversite öğrencilerinin yaşam kalitesi ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2, 253-262.
- Allison, P. J., Docker, D. ve Feine, J. S.** (1997). Quality of life: A dynamic construct. *Social Science and Medicine*, 45(2), 221-230.
- Andriessen, I. ve Phaet, K.** (2002). Acculturation and school success: A study among minority youth in the Netherlands. *Intercultural Education*, 13(1), 21-36.
- Apak, H.** (2015). *Suriyeli göçmenlerin uyumu ve gelecek beklentileri: Mardin örneği* (Yüksek lisans tezi). Mardin Artuklu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mardin.
- Arslan, S. S., Alemdaroğlu, İ., Öksüz, Ç., Karaduman, A. A. ve Yılmaz, Ö. T.** (2018). Genç bireylerde fiziksel aktivitenin akademik başarı ve depresyon üzerine etkisi. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi*, 6(1), 37-42.
- Atalı, L.** (2018). Türkiye'de Suriyelilere sağlanan hizmetlerin spor yönü ile incelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 5(31), 4532-4537
- Atay, M.** (1995). Engelli Bireylerin Benlik Gelişiminde Spor Etkinliklerinin Önemi. Antalya Uluslararası Engellilerde Spor Sempozyumu Bildiri Kitabı: Ankara. T.C. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayınları.
- Aydiner Boylu, A. ve Paçacıoğlu, B.** (2016). Yaşam kalitesi ve göstergeleri. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 8(15), 137-150. doi: 10.20990/kilisiibfakademik.266011.
- Aykaç, M.** (2019). *Aile yaşam doyumuyla çocuk yaşam kalitesi arasındaki ilişki* (Yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Antalya.
- Aydın, A. G.** (2018). Fiziksel Aktivite ve Yaşam Kalitesi. Ankara:Okur Akademi

- Bagherniya, M., Mostafavi Darani, F., Sharma, M., Maracy, M. R., Allipour Birgani, R., Ranjbar, G., Taghipour, A., Safraian, M. ve Keshavarz, S. A.** (2018). Assessment of the efficacy of physical activity level and lifestyle behavior interventions applying social cognitive theory for overweight and obese girl adolescents. *J Res Health Sci.* 18(2), 40-49.
- Bailey R.** (2000). The value and values of sport. In: Bailey R, ed. *Teaching Values and Citizenship Across the Curriculum.* (s.105-115). London: Kogan.
- Bailey R.** (2004). Evaluating the relationship between physical education, sport and social inclusion. *Educ Rev.* 56(3), 71-90.
- Bailey, R.** (2006). Physical education and sport in schools: a review of benefits and outcomes. *J Sch Health.* 76(8), 397-401.
- Baker, J. R., Raman, S., Kohlhoff, J., George, A., Kaplun, C., Dadich, A., Best, C. T., Arora, A., Zwi, K., Schmied, V. ve Eapen, V.** (2019). Optimising refugee children's health/wellbeing in preparation for primary and secondary school: a qualitative inquiry. *BMC Public Health,* 19(1), 812-818.
- Bak-Klimek, A. Karatzias, T. Elliott, L. ve Maclean, R.** (2015). The determinants of well-being among international economic immigrants: a systematic literature review and meta-analysis, *Applied Research in Quality of Life,* 10(1), 161-188.
- Barbosa, S. C., Coledam, D. H., Stabelini Neto, A., Elias, R. G. ve Oliveira, A. R.** (2016). School environment, sedentary behavior and physical activity in preschool children. *Rev Paul Pediatr,* 34(3), 301-308.
- Baron-Lee, J., Bonner, B. ve Knapp, C.** (2015). Factors associated with having a medical home for children at-risk of experiencing negative events: results from a national study. *Matern Child Health J.* 19, 2233-2242.
- Bauman, A. E., Reis, R. S. ve Sallis, J. F.** (2012). Correlates of physical activity: why are some people physically active and others not? *Lancet,* 3(8), 258–271.
- Bélanger, M., Townsend, N. ve Foster, C.** (2011). Age-related differences in physical activity profiles of English adults. *Prev Med,* 52, 24-32.
- Berger, B.** (1996). Psychological benefits of an active lifestyle: what we know and what we need to know. *Quest,* 48, 330-353.
- Berry, S. E.** (2017). Mainstreaming a minority rights-based approach to refugee and migrant communities in Europe. *Briefing, Minority Rights Group,* 7(5), 2-14.
- Beter, Ö.** (2006). Sınırlar Ötesi Umutlar, Mülteci Çocuklar. Ankara: SABEV Yayınları
- Bilukha, O., Jayasekaran, D. ve Burton, A.** (2014). Nutritional status of women and child refugees from Syria-Jordan. *MMWR Morb Mortal Wkly,* 63, 638-639.
- Birleşmiş Milletler** (2012). Achieving the Objectives of United Nations Through Sport. Erişim adresi: https://www.un.org/sport/sites/www.un.org.sport/files/ckfiles/files/Achieving%20the%20Objectives%20of%20the%20UN%20through%20Sport_Sep_2012_small.pdf.
- Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komisyonu (BMMYK).** (2018). Türkiye’de kayıp bir kuşak oluşmasını önlemek. Erişim adresi: <http://www.mfa.gov.tr/birlesmis-milletler-multecileryuksek-komiserligi-tarafindan-duzenlenen-suriye-ye-komsuulkeler-bakanlar-toplantisi-sonunda-kabu.tr.mfa>.

- Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF).** (2016). Türkiye’de kayıp bir kuşak oluşmasını önlemek. Erişim adresi: http://www.unicefturk.org/public/uploads/files/10.2016_Children%20of%20Syria_revised_TR.pdf
- Bischoff, A.** (2003). Language barriers between nurses and asylum seekers: their impact on symptom reporting and referral. *Soc Sci Med.* 57(3), 503–512.
- Black, N., Johnston, D. W., Propper, C. ve Shields, M. A.** (2019). The effect of school sports facilities on physical activity, health and socioeconomic status in adulthood. *Soc Sci Med.* 220, 120-128.
- Block, K., Cross, S., Riggs, E. ve Gibbs, L.** (2014). Supporting schools to create an inclusive environment for refugee students. *International Journal of Inclusive Education*, 18(12), 1337-1355.
- Bowling, A. ve Gabriel, Z.** (2004). Lay theories of quality of life in older age. *Ageing & Society*, 27(06), 827-839.
- Brown, T. ve Summerbell, C.** (2009). Systematic review of school-based interventions that focus on changing dietary intake and physical activity levels to prevent childhood obesity: an update to the obesity guidance produced by the National Institute for Health and Clinical Excellence. *Obes Rev.* 10(1), 110–141.
- Brymer, M. J., Steinberg, A. M., Sornborger, J., Layne, C. M., ve Pynoos, R. S.** (2008). Acute interventions for refugee children and families. *Child and Adolescent Psychiatric Clinics of North America*, 17(3), 625–640.
- Busch, J., Bihler, L. M., Lembcke, H., Buchmüller, T., Diers, K. ve Leyendecker, B.** (2018). Challenges and Solutions Perceived by Educators in an Early Childcare Program for Refugee Children. *Frontiers in psychology*, 9, 1621-1628.
- Buz, S.** (2008). Türkiye’deki sığınmacıların sosyal profili. *Polis Bilimleri Dergisi*, 10(4), 14-20.
- Caine, D. ve Krebs, E.** (1986). The moral development objective in physical education: a renewed quest? *Contemp Educ.* 57, 197-201.
- Canan, F. ve Ataoğlu, A.** (2010). Anksiyete, depresyon ve problem çözme becerisi algısı üzerine düzenli sporun etkisi. *Anatolian Journal Of Psychiatry*, 11, 38-43.
- Cardona-Triana, N. A, Fajardo-Ramírez, D. J., Hernández, N. L. ve Flórez-López, M. E.** (2020). Representaciones sociales de la actividad física y el juego activo en preescolares: revisión exploratoria [Social representations of physical activity and active play in preschoolers: scoping review.]. *Rev Esp Salud Publica*, 94(2), 120-128.
- Carr, A., Gibson, B. ve Robinson, P.** (2001). Measuring quality of life. Is quality of life determined by expectations or experience? *British Medical Journal*, 322, 1240–1243.
- Caspersen, C. J., Powell, K. E. ve Christenson, G. M.** (1985). Physical activity, exercise, and physical fitness: definitions and distinctions for health-related research. *Public Health Rep*, 100, 126–131.
- Catani, C., Schauer, E. ve Neuner, F.** (2008). Beyond individual war trauma: domestic violence against children in Afghanistan and Sri Lanka. *J Marital Fam Ther*, 34, 165–76.
- Cerit, E. Gümüşdağ, H. Ağlönü, A., Evli, F. ve Evli, M.** (2014). Muğla valisi Hüseyin Aksoy çocuk yuvasında barınan çocuklara rekreatif etkinlik olarak

uygulanan halk oyunları çalışmasının bazı fiziksel gelişimleri üzerine etkisi. *Uluslararası Hakemli Aile Çocuk ve Eğitim Dergisi*, 1(1), 43-54.

- Chen, P., Wang, D., Shen, H., Yu, L., Gao, Q., Mao, L., Jiang, F., Luo, Y., Xie, M., Zhang, Y., Feng, L., Gao, F., Wang, Y., Liu, Y., Luo, C., Nassis, G. P., Krstrup, P., Ainsworth, B. E., Harmer, P. A. ve Li, F.** (2020). Physical activity and health in Chinese children and adolescents: expert consensus statement. *Br J Sports Med*, 54(22), 1321-1331.
- Chinapaw, M. J., Proper, K. I., Brug, J., Van Mechelen, W. ve Singh, A. S.** (2011). Relationship between young peoples' sedentary behaviour and biomedical health indicators: a systematic review of prospective studies. *Obes Rev*, 12(7), 621-632. doi: 10.1111/j.1467-789X.2011.00865.x
- Cırık, İ.** (2008). Çok kültürlü eğitim ve yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(34), 27-40.
- Cloitre, M., Stolbach, B. C., Herman, J. L., Kolk, B. V. D., Pynoos, R. ve Wang, J.** (2009). A developmental approach to complex: childhood and adult cumulative trauma as predictors of symptom complexity. *J Trauma Stress*, 22, 399-408.
- Collins, M. ve Kay, T.** (2003). Sport and Social Exclusion. London: Routledge
- Corbin, C. B., Welk, G. J., Corbin, W. R. ve Welk, K.** (2006). Concepts of fitness and wellness (5th Ed.). St. Louis: McGraw-Hill Higher Education.
- Costigan, S. A., Barnett, L., Plotnikoff, R.C. ve Lubans, D. R.** (2013). The health indicators associated with screen-based sedentary behavior among adolescent girls: a systematic review. *J Adolesc Health*, 52(4), 382-392. doi: 10.1016/j.jadohealth.2012.07.018
- Cummins, R. A.** (2005). Moving from the quality of life concept to a theory. *Journal of Intellectual Disability Research*, 49(10), 699-706.
- Çağlayan, A.** (2004). *12-15 yaş grubu spor yapan öğrencilerle spor yapmayan öğrencilerin okul başarıları yönünden karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Çakın Memik, N., Ağaoğlu, B., Coşkun, A., Üneri, Ö. Ş. ve Karakaya, I.** (2007). Çocuklar için yaşam kalitesi ölçeğinin 13-18 yaş ergen formunun geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 18(4), 353-363.
- Çeviker, A., Mumcu, H. E., Şekeroğlu, M. Ö. ve Bayrak, M.** (2018). UNICEF'e göre Türkiye'de dezavantajlı kabul edilen grupların sportif etkinliklerle sosyal uyumun sağlanması. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12), 221-238.
- Deniz, O. ve Yıldız, M.** (2016). 2011 depreminin van kentindeki sığınmacılar üzerine etkisi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 21(35), 63-74. doi: 10.17295/dcd.31205
- Devecioğlu, S.** (2017). Spor Yönetiminde Mülteci Sporcular Problemi. 11. Kamu Yönetimi Sempozyumu. KAYSEM. Fırat Üniversitesi Editör: Ahmet Yatkın. Bildiri Kitabı. 406-420.
- Dinç, N., Güzel, P. ve Özbey, S.** (2018). Rekreatif fiziksel aktiviteler ile yaşam kalitesi arasındaki ilişki. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(4), 181-186.
- Dishman, R.** (1995). Physical activity and public health: mental health. *Quest*, 47, 362-385.
- Doherty, A. ve Taylor, T.** (2007). Sport and physical recreation in the settlement of immigrant youth. *Leisure/loisir*, 31(1), 27-55.

- Doocy, S., Lyles, E., Delbiso, T. ve Robinson, C.** (2014). Internal displacement and the Syrian crisis: an analysis of trends from 2011-2014. *Confliction Health*, 2014 (1), 9-33. doi: 10.1186/s13031-015-0060-7.
- Dryden-Peterson, S.** (2015). The educational experiences of refugee children in countries of first asylum. Washington, DC: Migration PolicyInsti-tute
- Ekşi, A.** (2002). Sığınmacı ve Göçmelerde Psikopatoloji. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 13(3), 215-221.
- Eraslan, M.** (2016). Gençlerde duygusal zekâ ve empatik eğilim düzeylerinin yaş, cinsiyet ve spor yapma değişkenlerine göre incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(4), 1839-1852.
- Erdem, C.** (2017). Sınıfında mülteci öğrenci bulunan sınıf öğretmenleri-nin yaşadıkları öğretimsel sorunlar ve çözüme dair önerileri. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 26-42.
- Ergül, O., Alp, H. ve Çamlıyer, H.** (2015). Ders dışı etkinlikler kapsamında uygulanan fiziksel aktivite programının ilköğretim öğrencilerinin yaşam kalitesi üzerindeki etkileri . *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 208-222. doi: 10.25307/jssr.458237.
- Erkal, M. E.** (1992). Sosyolojik Açıdan Spor. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları
- Erol, M. ve Ersever, O. G.** (2014). Göç krizi ve göç krizine müdahale. *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, 24(1), 47-68.
- Fazel, M. ve Stein, A.** (2002). The mental health of refugee children. *Archives of disease in childhood*, 8 (5), 366-370. doi:10.1136/ad.87.5.366.
- Fejgin, N.** (1994). Participation in high school competitive sports: a subversion of school mission or contribution to academic goals? *Social Sport J.*, 11, 211-230.
- Forss, K. S., Mangrio, E., Leijon, M., Grahm, M. ve Zdravkovic, S.** (2020). Physical activity in relation to wellbeing among newly arrived refugees in Sweden: A quantitative study. *Frontiers in Public Health*, 8, 1014.
- Fox, K.** (1988). The self-esteem complex and youth fitness. *Quest*, 40, 230-246.
- Fox, K.** (1996). Physical activity promotion and the active school. In: Armstrong N, ed. New Directions in Physical Education. London, UK: Cassell
- Fox, K.** (2000). The effects of exercise on self-perceptions and self-esteem. In: Biddle S, Fox K, Boutcher S, eds. Physical Activity and Psychological Well-being. London, UK: Routledge.
- Freedman, D., Kettel Khan, L., Dietz, W., Srinivasan, S. ve Berenson, G.** (2001). Relationship of childhood obesity to coronary heart disease risk factors in adulthood: the Bogalusa Heart Study. *Pediatrics*, 108, 712-718.
- Fuchs, R., Powell, K., Semmer, N., Dwyer, J., Lippert, P. ve Hoffmoester, H.** (1988). Patterns of physical activity among German adolescents: the Berlin Bremen study. *Prev Med*, 17, 746-763.
- Gabriel, Z. ve Bowling, A.** (2004). Quality of life from the perspectives of older people. *Ageing and Society*, 24(5), 675-691.
- Gibbons, S., Ebbeck, V. ve Weiss, M.** (1995). Fair play for kids: effects on the moral development of children in physical education. *Res Q Exerc Sport*, 66, 247-255.

- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM).** (2017). Geçici Koruma. Erişim adresi: http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik.
- Güler, Y. E., Turkay, H. ve Çolakoğlu, T.** (2021). Spor lisesi öğrencilerinin sosyal statü algılarının incelenmesi. *Journal of ROL Sport Sciences*, 2(1), 1-7.
- Güneş, M.** (2013). *Uluslararası göçün tetikleyicileri; Suriye'den Türkiye'ye zorunlu göçün Cilvegözü örneği ile yansımaları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Turgut Özal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Habib-Mourad, C., Ghandour, L. A., Maliha, C., Awada, N., Dagher, M. ve Hwalla, N.** (2020). Impact of a one-year school-based teacher-implemented nutrition and physical activity intervention: main findings and future recommendations. *BMC Public Health*. 20(1), 256.
- Hagerty, M. R., Cummins, R. A., Ferris, A. L., Land, K., Michalos, A. C. ve Peterson, M.** (2001). Quality of life indexes for national policy: Review and agenda for research. *Soc. Indic. Res.* 55(1), 81–96.
- Hanvey, L. ve Kunz, J. L.** (2000). Immigrant Youth in Canada: A Research Report. Canadian Council on Social Development.
- Hart, R.** (2009). Child refugees, trauma and education: interactionist considerations on social and emotional needs and development. *Educ Psychol Pract*, 25(4), 351- 369.
- Hassmen, P., Koivula, N. ve Uutela, A.** (2000). Physical exercise and psychological well-being: a population study in Finland. *Prev Med*, 30, 17-25.
- Hatzigeorgiadis, A., Morela, E., Elbe, A. M., Kouli, O. ve Sanchez, X.** (2013). The integrative role of sport in multicultural societies. *European Psychologist*, 18(3), 191.
- Hellison, D.** (1998). Teaching responsibility in school physical education. In: Feingold R, Rees C, Barrette G, Fiorentino L, Virgilio S, Kowalski E, eds. Education for Life: Proceedings of the 1998 AIESEP Conference. New York, NY: Adelphi University.
- Hervet, R.** (1952). Vanves, son Experience, ses Perspectives. *Rev Institut Sports*. 24, 4-6.
- Heydari, A.** (2016). Afghan refugees experience of Iran's health service delivery. *Int J Hum Rights in Healthc*. 9(2), 75–85.
- Hills, A.** (1998). Scholastic and intellectual development and sport. In: Chan K-M, Micheli L, eds. Sports and Children. Champaign, Ill: Human Kinetics:76-90.
- Horton, B. W. ve Snyder, C. S.** (2009). Wellness: Its impact on student grades and implications for business. *Journal of Human Resources in Hospitality and Tourism*, 8, 215-233.
- Hrafnkelsdottir, S. M., Brychta, R. J., Rognvaldsdottir, V., Gestsdottir, S., Chen, K. Y., Johannsson, E., Guðmundsdottir, S. L. ve Arngrimsson, S. A.** (2018). Less screen time and more frequent vigorous physical activity is associated with lower risk of reporting negative mental health symptoms among Icelandic adolescents. *PLoS One*, 13(4), 26-30.
- Iannotti, R. J., Kogan, M. D., Janssen, I. ve Boyce, W. F.** (2009). Patterns of adolescent physical activity, screen-based media use, and positive and negative health indicators in the U.S. and Canada. *J Adolesc Health*. 44(5), 493–499. doi: 10.1016/j.jadohealth.2008.10.142
- IOM (Uluslararası Göç Örgütü).** (2018). Göç Terimleri Sözlüğü, Cenevre: IOM.

- Ip, P., Ho, F. K., Louie, L. H., Chung, T. W., Cheung, Y. F., Lee, S. L., Hui, S. S., Ho, W. K., Ho, D. S., Wong, W. H. ve Jiang, F. (2017). Childhood obesity and physical activity-friendly school environments. *J Pediatr*, 191, 110-116.
- İçduygu, A. (2004). Türkiye’de Kaçak Göç, İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayını.
- İçduygu, A., Erder, S. ve Gençkaya, Ö. F. (2014). Türkiye’nin Uluslararası göç politikaları 1923-2023: Ulus-devlet oluşumundan ulus-ötesi dönüşümlere, *MiReKoc Araştırma Raporları* 1/2014, (İstanbul: Koç Üniversitesi Göç Araştırmalar Merkezi).
- Jablensky, A., Marsella, A., J., Ekblad, S., Levi, L. ve Jansson, B. (1992). The International Conference on the Mental Health and Wellbeing of the World's Refugees and Displaced Persons. *Stockholm, Sweden, Journal of Refugee Studies*, 5(2), 172-184.
- Janssen, I. ve Leblanc, A. G. (2010). Systematic review of the health benefits of physical activity and fitness in school-aged children and youth. *Int J Behav Nutr Phys*, 7, 40-45. doi: 10.1186/1479-5868-7-40
- Joseph, S. (2011). What doesn't kill us: The new psychology of posttraumatic growth. New York, NY: Perseus Books.
- Karam, E. G., Fayyad, J. A., Farhat, C., Pluess, M., Haddad, Y. C., Tabet, C. C., Farah, L. ve Kessier, R. C. (2019). Role of childhood adversities and environmental sensitivity in the development of post-traumatic stress disorder in war-exposed Syrian refugee children and adolescents. *The British Journal of Psychiatry*, 214(6), 354–360. doi:10.1192/bjp.2018.272
- Kelder, S., Perry, C., Klepp, K. ve Lytle, L. (1994). Longitudinal tracking of adolescent smoking, physical activity and food choices behavior. *Am J Public Health*, 84, 1121-1126.
- Khan, K. M., Thomson, A. M. ve Blair, S. N. (2012). Sport and exercise as contributors to the health of nations. *Lancet*, 380, 59–64.
- Kılcan, B., Çepni, O. ve Kılınç, A. Ç. (2017). Mülteci öğrencilere yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Journal of Human Sciences*, 14(2), 1045-1057. doi: 10.14687/jhs.v14i2.4324
- Kılıç, T. (2010). Bir insan hakkı olarak iltica. Erişim adresi: http://multecihaklari.org/dosya/Taner_Kilic-Bir_Insan_Hakki_Olarak_Iltica-2010.pdf.
- Kırath, T. (2011). *Mülteci ve sığınmacıların toplumsal görünümü (Türkiye Örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Isparta.
- Kippe, K. ve Ligestad, P. (2020). Physical activity level of kindergarten staff working with toddlers and older children in Norway. *Work*. 66(1), 221-228.
- Kirk, D., Fitzgerald, H., Wang, J. ve Biddle, S. (2000). Towards Girl-Friendly Physical Education: The Nike/YST Girls in Sport Partnership Project Final Report. Loughborough, UK: Institute for Youth Sport.
- Kleiber, D. ve Roberts, C. (1981). The effects of sport experience in the development of social character: an exploratory investigation. *J Sport Psychol*, 3, 114-122.
- Knappe, F., Colledge, F. ve Gerber, M. (2019). Impact of an 8-Week Exercise and Sport Intervention on Post-Traumatic Stress Disorder Symptoms, Mental Health, and Physical Fitness among Male Refugees Living in a Greek Refugee Camp. *International journal of environmental research and public health*, 16(20), 3904-3920. <https://doi.org/10.3390/ijerph16203904>

- Kohl, H. W., Craig, C. L. ve Lambert, E. V.** (2012). The pandemic of physical inactivity: global action for public health. *Lancet*, 380, 294– 305.
- Konar, N. ve Pepe K.** (2009). Rehabilitasyon, Engelliler Sporu ve Paralimpikler. Yeni Dünya Düzeninde Olimpizm Sempozyumu. Hacettepe Üniversitesi Ankara.
- Kowalska, M. ve Szemik, S.** (2016). Health and quality of life vs. occupational activity. *Medycyna Pracy*, 67(5), 663-671. <https://doi.org/10.13075/mp.5893.00420>
- Kutlu, L.** (2019). Üniversite öğrencilerinin bilimsel ve sosyal etkinliklere katılma ihtiyaçlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(1), 41-58.
- Lau, P., Yu, C., Lee, A., So, R. ve Sung, R.** (2004). The relationship among physical fitness, physical education, conduct and academic performance of Chinese primary school children. *Int J Phys Educ*, 12, 17-26.
- Lee, J. A. ve Welk, G. J.** (2021). Association between comprehensive school physical activity program implementation and principal support. *Health Promot Pract*, 22(2), 257-265.
- Leonard, C. A. R.** (2002). *Quality of school life and attendance in primary schools* (Doktora tezi). University of Newcastle. Australia.
- Leung, M. M., Agaronov, A., Grytsenko, K. ve Yeh, M. C.** (2012). Intervening to reduce sedentary behaviors and childhood obesity among school-age youth: A systematic review of randomized trials. *J Obes*, 2012, 68-74 doi: 10.1155/2012/685430
- Lindsay, G.** (2007). Educational psychology and the effectiveness of inclusive education/mainstreaming. *British Journal of Educational Psychology*, 77(1), 1-24
- Linnakyla, P. ve Brunell, V.** (1996). Quality of school life in the Finnish and Swedish speaking schools in Finland. *Reading Literacy in an International Perspective*, 7(5), 203- 217.
- Makar, E.** (2016). *Spor eğitimi gören öğrencilerin, sosyal beceri, fiziksel benlik algısı ve fiziksel aktivite düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın üniversitesi. Bartın.
- Makarova, E. ve Herzog, W.** (2014). Sport as a means of immigrant youth integration: an empirical study of sports, intercultural relations, and immigrant youth integration in Switzerland. *Sportwissenschaft*, 44(1), 1-9.
- Mandzuk, L. ve McMillan, D.** (2005). A concept analysis of quality of life. *Journal of Orthopaedic Nursing*, 9, 12–18.
- Mangrio, E. ve Sjögren Forss, K.** (2017). Refugees’ experiences of healthcare in the host country: a scoping review. *BMC Health Serv Res*. 17(1), 814-828.
- Mansourian, H. ve Rajaei, S. A.** (2018). Quality of Life of Afghan Immigrants in Tehran City. *International Migration*, 56(2), 163-176.
- Marsh, H. ve Kleitman, S.** (2003). School athletic participation: mostly gain with little pain. *J Sport Exerc Psychol*, 25, 205-228.
- McCormack, D. P.** (2010). Thinking in transition: The affirmative refrain of experience. *Taking-place: Non-representational theories and geography*, 15(2), 201–220.
- Menteş, E., Menteş, B. ve Karacabey, K.** (2011). Adölesan dönemde obezite ve egzersiz. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(2), 963-977

- Micklewright, J.** (2002). Social exclusion and children: A european view for a US debate. Florence, Italy: UNICEF Innocenti Research Centre. Innocenti Working.
- Miniszewska, J., Chodkiewicz, J. ve Zalewska-Janowska, A.** (2012). Jakość życia w zdrowiu i chorobie – czym jest, jak i po co ją oceniać. *Przegl. Lek.*, 69(6), 253–259
- Mirzeoğlu, N.** (2011). Bilim Temelleri, Spor Bilimlerine Giriş. Ankara: Spor Yayınevi
- Montgomery, E.** (2008). Refugee life. *The Journal of Infectious Diseases*, 198(11), 16-25.
- Moons, P., Budts, W. ve De Geest, S.** (2006). Critique on the conceptualisation of quality of life: A review and evaluation of different conceptual approaches. *International Journal of Nursing Studies*, 43(7), 891–901.
- Morris, L., Sallybanks, J., Willis, K. ve Makkai, T.** (2003). Sport, Physical Activity and Antisocial Behaviour in Youth. Trends and Issues in Crime and Criminal Justice. Canberra, Australia: Australian Institute of Criminology.
- Mullins, N. M., Michaliszyn, S. F., Kelly-Miller, N. ve Groll, L.** (2019). Elementary school classroom physical activity breaks: student, teacher, and facilitator perspectives. *Adv Physiol Educ.* 43(2), 140-148.
- Mumcu, H. E.** (2018). Engelli Spor Politikaları (Avrupa Birliği Ülkeleri İle Türkiye Karşılaştırması). Ankara: Akademisyen Kitabevi
- Mumcu, N. ve Mumcu, H. E.** (2019). Sporun Stres ve Mutluluk Üzerine Etkisi. Ankara: Akademisyen Kitabevi
- Nader, P., Hilberg, E., Schuna, J. M., John, D. H. ve Gunter, K. B.** (2018). Teacher-Level factors, classroom physical activity opportunities, and children's physical activity levels. *J Phys Act Health*, 15(9), 637-643.
- North, C. S., Abbacchi, A. ve Cloninger, C. R.** (2012). Personality and posttraumatic stressdisorder among directly exposed survivors of the Oklahoma City bombing. *Compr Psychiatry*, 53, 1–8.
- O'Donnell, A. W., Stuart, J., Barber, B. L. ve Abkhezr, P.** (2020). Sport participation may protect socioeconomically disadvantaged youths with refugee backgrounds from experiencing behavioral and emotional difficulties. *Journal of Adolescence*, 85, 148-152.
- Oja, P., Titze, S., Kokko, S., Kujala, U. M., Heinonen, A., Kelly, P., Koski, P. ve Foster, C.** (2015). Health benefits of different sport disciplines for adults: systematic review of observational and intervention studies with meta-analysis. *Br J Sports Med*, 49(7), 434-448.
- Ökmen, Ö.** (2010). *Yabancılar Hukukunda Göçmenler* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Özcan, G. ve Yıldırım, S.** (2011). Lisanslı olarak takım sporu ve bireysel spor yapan ile spor yapmayan ortaöğretim öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin karşılaştırılması. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(2), 111-135. doi: 10.11616/AbantSbe.266
- Özer, Y. Y.** (2015). Türkiye ve Fransa Örnekleriyle Uluslararası Göç ve Yabancı Düşmanlığı. İstanbul: Derin Yayınları.
- Özkatar Kaya, E., Sarıtaş, N., Yıldız, K. ve Kaya, M.** (2018). Sedanter olan ve olmayan bireylerin fiziksel aktivite ve yaşam tatmin düzeyleri üzerine araştırma. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(3), 89-94.
- Paffenberger, R., Hyde, R., Wing, A. L. ve Hsieh, C.** (1986). Physical activity, all-cause mortality and longevity of college alumni. *N Engl J Med*, 314, 605-613.

- Page, A. S., Cooper, A. R., Griew, P. ve Jago, R.** (2010). Children's screen viewing is related to psychological difficulties irrespective of physical activity. *Pediatrics*, 126(5), 1011–1017. doi: 10.1542/peds.2010-1154
- Paxton, R. J., Jones, L. W., Rosoff, P. M., Bonner, M., Ater, J. L. ve Demark-Wahnefried, W.** (2010). Associations between leisure-time physical activity and health-related quality of life among adolescent and adult survivors of childhood cancers. *Psychooncology*, 19(9), 997–1003. doi: 10.1002/pon.1654
- Peterson, A., Meehan, C., Ali, Z. ve Durrant, I.** (2017). What are the educational need sand experiences of asylum seeking and refugee children, including those who are unaccompanied, with a particular focus on inclusion? A literature review. Canterbury: Canterbury Christ Church University.
- Poureslami, I., Nimmon, L., Ng, K., Cho, S., Foster, S. ve Hertzman, C.** (2013). Bridging immigrants and refugees with early childhood development services: partnership research in the development of an effective service model. *Early Child Dev*, 183, 1924–1942.
- Price, P. ve Krasner, D. L.** (2012). Health-related and chronic wounds: Evidence and implications for practice. W: Krasner D.L., Rodeheaver G.T., Sibbald R.G., Woo K.Y.: Chronic wound care: A clinical source book for healthcare professionals. Vol. 1., 5th ed. HMP Communications, Malvern
- Renton, Z., Hamblin, E. ve Clements, K.** (2016). Delivering the healthy child Programme for young refugee and migrant children. London: National Children's Bureau.
- Resaland, G. K., Aadland, E., Moe, V. F., Aadland, K. N., Skrede, T., Stavnsbo, M., Suominen, L., Steene-Johannessen, J., Glosvik, Ø., Andersen, J. R., Kvalheim, O. M., Engelsrud, G., Andersen, L. B., Holme, I. M., Ommundsen, Y., Kriemler, S., van Mechelen, W., McKay, H. A., Ekelund, U. ve Anderssen, S. A.** (2016). Effects of physical activity on schoolchildren's academic performance: The Active Smarter Kids (ASK) cluster-randomized controlled trial. *Prev Med*. 2016(91), 322-328.
- Riggs, E.** (2012). Accessing maternal and child health services in Melbourne, Australia: reflections from refugee families and service providers. *BMC Health Serv Res*, 12(1), 117-120.
- Romance, T., Weiss, M. ve Bockoven, J.** (1986). A program to promote moral development through elementary school physical education. *J Teach Phys Educ*, 5(1), 126-136.
- Sabirova, G. ve Zinoviev, A.** (2016). Urban local sport clubs, migrant children and youth in Russia. *Community Development Journal*, 51(4), 482-498.
- Sabo, D., Melnick, M. ve Vanfossen, B.** (1989). The Women's Sports Foundation Report: Minorities in Sports. East Meadow, NY: Women's Sports Foundation.
- Sabo, D., Miller, K., Melnick, M. ve Heywood, L.** (2004). Her Life Depends on It: Sport, Physical Activity and the Health and Well-Being of American Girls. East Meadow, NY: Women's Sports Foundation.
- Sağın, A. ve Akbuğa, T.** (2019). Lisanslı spor yapan lise öğrencilerinin okula yabancılaşma düzeyleri. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 44-55.
- Sallis, J. ve Patrick, K.** (1994). Physical activity guidelines for adolescents: a consensus statement. *Pediatr Exerc Sci*, 6(1), 307-330.

- Sallis, J., McKenzie, J., Kolody, B., Lewis, M., Marshall, S. ve Rosengard, P.** (1999). Effects of health-related physical education on academic achievement: project SPARK. *Res Q Exerc Sport*, 70, 127-134.
- Santner, A., Kopp, M. ve Federolf, P.** (2018). Partly randomised, controlled study in children aged 6-10 years to investigate motor and cognitive effects of a 9-week coordination training intervention with concurrent mental tasks. *BMJ Open*, 8(5), 49-56.
- Sarı, Ö.** (2011). Lise Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(3), 253-266.
- Sheikh-Mohammed, M.** (2006). Barriers to access to health care for newly resettled sub-Saharan refugees in Australia. *Med J Aust*, 185(12), 594-597.
- Shephard, R.** (1997). Curricular physical activity and academic performance. *Pediatr Exerc Sci*, 9(1), 113-126.
- Shoup, J. A., Gattshall, M., Dandamudii P. ve Estabrooks, P.** (2008). Physical activity, quality of life, and weight status in overweight children. *Qual Life Res*, 17(3), 407-412. doi: 10.1007/s11136-008-9312-y
- Sirin, S. ve Rogers-Sirin, L.** (2016). The educational and mental health needs of Syrian refugee children. Washington, DC: Migration Policy Institute.
- Snedden, T. R., Scerpella, J., Kliethermes, S. A., Norman, R. S., Blyholder, L., Sanfilippo, J., McGuine, T. A. ve Heiderscheit, B.** (2019). Sport and physical activity level impacts health-related quality of life among collegiate students. *Am J Health Promot*, 33(5), 675-682.
- Snyder, E. ve Spreitzer, E.** (1997). Sport education and schools. *Champaign Stipes*, 7, 119-146.
- Solans, M., Pane, S., Estrada, M. D., Serra-Sutton, V., Berra, S. ve Herdman, M.** (2008). Health-related quality of life measurement in children and adolescents: a systematic review of generic and disease-specific instruments. *Value Health*, 11(4), 742-764. doi: 10.1111/j.1524-4733.2007.00293.x
- Sonn, C.** (2002). Immigrant adaptation: Understanding the process through sense of community. psychological sense of community. *Research, Applications and Implications*, 8(2), 205-222.
- Stephens, T.** (1988). Physical activity and mental health in the United States and Canada: Evidence from four population surveys. *Preventive Medicine*, 17(1), 35- 47.
- Sunay, H.** (2010). Sporda Organizasyon. Ankara: Gazi Kitabevi
- Şahin, M. ve Aydemir, S.** (2018). Zorunlulukitlesel göç olgusuna sosyolojik bir yaklaşım: Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılar örneği . *Dini Araştırmalar* , 21(53), 121-148. doi: 10.15745/da.421604
- Şeker, B. D. ve Aslan, Z.** (2015). Refugeechildren in theeducationalpro-cess: An social psychological assessment. *Journal of Theoretical Educational Science*, 8(1), 86-105.
- T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD).** (2017). Türkiye'deki Suriyelilerin Demografik Görünümü, Yaşam Koşulları Ve Gelecek Beklentilerine Yönelik Saha Araştırması, Ankara: T.C. Başbakanlık Afet Ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı.
- Taylor, T. ve Doherty, A.** (2005). Adolescent sport, recreation and physical education: experiences of recent arrivals to Canada. *Sport, Education and Society*, 10(2), 211-238.

- TBMM.** (2013). İnsan Haklarının Korunmasında Bir Parlementer Denetim Yolu. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu
- Tekin, A.** (2007). *Sağlık-hastalık olgusu ve toplumsal kökenleri (Burdur örneği)* (Yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Isparta.
- Tekin, M.** (2009). *Türkiye'de yaşayan sığınmacı ve mültecilerin entegrasyonunda yaşanan sorunlar ve avrupa birliği uygulamaları bağlamında çözüm önerileri* (Yüksek lisans tezi). Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Polis Akademisi. Ankara.
- Telama, R., Yang, X., Laakso, L. ve Viikari, J.** (1997). Physical activity in childhood and adolescence as predictor of physical activity in adulthood. *Am J Prev Med*, 13(1), 317-323.
- Thabet, A. A. ve Vostanis, P.** (1999). Posttraumatic stress reactions in children of war. *J Child Psychol Psychiatry*, 40(3), 385-391
- Thomas, M. ve Buckmaster, L.** (2010). Paternalism in social policy when is it justifiable? Parliament of Australia Research Canberra.
- Tomasso, L.** (2010). Approaches to counsellign resettled refugee and asylum seeker survivors of organised violence. *International Journal of Child, Youth and Family Studies*, 10(1), 244-264.
- Toros, T. ve Savaş, S.** (2006). Sporda Yaşam Doyumu Ölçeği-“SYDÖ”. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(1), 17-26.
- Tremblay, M. S., Le Blanc, A. G., Kho, M. E., Saunders, T. J., Larouche, R. ve Colley, R. C.** (2011). Systematic review of sedentary behaviour and health indicators in school-aged children and youth. *Int J Behav Nutr Phys Act*, 8(1), 98 doi: 10.1186/1479-5868-8-98
- Troiano, R. P., Berrigan, D., Dodd, K. W., Masse, L. C., Tilert, T. ve McDowell, M.** (2008). Physical activity in the United States measured by accelerometer. *Medicine and Science in Sports and Exercise*. 40(1), 181-188. doi: 10.1249/mss.0b013e31815a51b3
- Tunç, İ.** (2013). Uluslararası Göç ve Göçmenlerin Sosyo-kültürel Uyum Sorunları. Erişim adresi: https://www.academia.edu/5875594/Uluslararası%C4%B1_G%C3%B6%C3%A7_ve_Uyum_Sorunları%C4%B1.
- Tuzcu, A. ve Bademli, K.** (2014). Göçün Psiko-sosyal Boyutu. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 6(1), 56-66.
- Uliaszek, S. J.** (1999). Physical activity, lifestyle and health of urban populations. In: LM Schell, SM Uliaszek (eds). *Urbanism, Health and Human Biology in Industrialised Countries*. Cambridge University Press: Cambridge, 250- 279.
- Uliaszek, S. J.** (2015). *Models of Obesity. From ecology to complexity in science and policy*. Cambridge University Press: Cambridge.
- UNCHR.** (2021). Erişim tarihi: 08.05.2021. <https://www.unhcr.org/tr/turkiyedeki-multeciler-ve-siginmacilar>
- Uzun, A.** (2015). Günümüzün Sosyal ve Ekonomik Sorunu Olan Suriyelilerin Mülteci ve Ekonomi Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi. *Ankara Barosu Dergisi*, 1(1), 105-121.
- Uzun, M. ve Yılmaz, B.** (2020). Spor eğitimi alan öğrencilerin ahlaki tutum davranışlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), 187-194.

- Veugelers, P. J. ve Fitzgerald, A. L.** (2005). Effectiveness of school programs in preventing childhood obesity: a multilevel comparison. *Am J Public Health*. 95(3), 432–435. doi: 10.2105/AJPH.2004.045898
- Weiss, M. ve Bredemeier, B.** (1990). Moral development in sport. *Exercise and Sport Sciences Reviews*, 18(3), 101-109.
- WHO.** (1996). WHOQOL-BREF Field Trial Version: Introduction, Administrations, Scoring and Generic Version of the Assessment. Programme on Mental Health.
- WHO.** (2010). Global recommendations on physical activity for health. Erişim adresi: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/44399/1/9789241599979_eng.pdf.
- Yackobovitch Gavan, M., Nagelberg, N., Phillip, M., Ashkenazi Hoffnung, L., Hershkovitz, E. ve Shalitin, S.** (2009). The influence of diet and/or exercise and parental compliance on health-related quality of life in obese children. *Nutr Res*, 29(6), 397–404.
- Yaman, H.** (2011). Sağlık Temelleri, Spor Bilimlerine Giriş. Ankara: Spor Yayınevi
- Yurdakul, A. ve Tok, T.** (2018). Öğretmen gözüyle göçmen/mülteci öğrenci. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 46-58.
- Zolberg, A. R. ve Benda, P. M.** (2001). Global migrants, global refugees: Problems and solutions. *Contemporary Sociology*, 31(6), 728-732.
- Zorba, E.** (2005). Herkes İçin Spor. İstanbul: Morpa Yayınları
- Zorba, E.** (2012). Herkes İçin Yaşam Boyu Spor. Ankara: Herkes İçin Spor Federasyonu Yayınları

EKLER

EK 1: Etik kurul onayı

T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSSEL OLMAYAN ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

Sayı : 2020-92

20/07/2020

Konu: Başvuru Değerlendirme Sonucu

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Emrah CERİT

Etik Kurulumuza yapmış olduğunuz başvurunuzla ilgili kurul kararımız ve ilgili bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Bilgilerinize rica ederim.

Başvuru Numarası	2020-55
Sorumlu Araştırmacı	Dr. Öğr. Üyesi Emrah CERİT
Araştırma Başlığı	Mülteci Çocuklarda Fiziksel Aktivitenin Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi
Toplantı Tarihi	20.07.2020
Karar Numarası	2020-92

- ☒ Araştırma başvurunuz etik açıdan uygun bulunmuştur.
- ☒ Araştırmaya Kurum İzni/İzinleri alındıktan sonra başlanması uygun bulunmuştur.
- ☐ Başvurunun, ekte belirtilen düzeltmelerin yapılması halinde tekrar değerlendirilmesine karar verilmiştir.
- ☐ Araştırma projesi etik açıdan uygun olmadığından başvurunun reddine karar verilmiştir.

ÖZGEÇMİŞ

Adı – Soyadı : Furkan ÇAMIÇI

Doğum yeri ve tarihi : [REDACTED]

İletişim adresi ve telefonu :

Öğrenim Durumu

Lisans : [REDACTED]
[REDACTED]

Mesleki Deneyimi

2015 - Çorum Yıldızları Eğitim Kurumları Spor Kulübü Yüzme Antrenörlüğü

2019 - Fahri Okçuluk Antrenörlüğü

Bilimsel Çalışma Alanları

Rekreasyon

Spor Yönetimi

Yüzme

Yayınları:

Çamiçi, F. ve Cerit, E. Dört Stil 50 Metre Yüzme Performansına Antropometrik ve Motorik Özelliklerin Etkisi, V. Uluslararası Egzersiz ve Spor Psikolojisi Kongresi, 2020.

Çamiçi, F., Çağlar, E. Ç., Özkadı, T. ve Alagöz, İ. 12–13 Yaş Erkek Yüzme Sporcularında 50 M Serbest Stil Performansında Antropometrik ve Motorik Özellikler Etkili Midir?, 7. Hitit Öğrenci Kongresi, 2021.

Çağlar, E. Ç., **Çamiçi, F.** ve Özkadı, T. 14–15 Yaş Erkek Yüzme Sporcularında 50 M Serbest Stil Performansında Etkili Olan Antropometrik ve Motorik Özellikler, 7. Hitit Öğrenci Kongresi, 2021.

